

Täysistunto

Torstai 10.11.2016 klo 16.00—21.26

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 21.26.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.00—17.01 ja 20.58—21.26), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.01—19.03) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (19.03—20.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä nyt siirtymään tuonne ministeriaitioon ja pyydän samalla niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen jollekin paikalla olevista ministreistä, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. Pyydän edustajia kohdistamaan kysymyksensä asianomaiselle sektoriministerille.

2.1. Suullinen kysymys koulutusleikkauksista (Krista Kiuru sd)

Suullinen kysymys SKT 112/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Krista Kiuru.

Keskustelu

16.01 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Eilen salissa käytiin keskustelua siitä, onko hallituksen politiikalle vaihtoehtoa, ja me sosialidemokraatit esitimme, että 95 prosenttia suomalaisista palkansaajista ja eläkeläisistä voisi hyötyä SDP:n vaihtoehdosta enemmän. Kuitenkin ajattelin, että tänään voisimme puhua vielä tulevaisuuspanostuksista, osaamisesta ja tulevaisuuteen satsaamisesta. Eilen tulleen tiedon mukaan tiedebarometri toteaa, että 90 prosenttia, siis yhdeksän kymmenestä suomalaisesta, sanoo suoraan hallitukselle, että koulutuksesta leikkaaminen on lyhytnäköistä varastamista tulevaisuudelta. Lapset ja nuoret kärsivät näistä leikkauksista, ja nyt ei riitä selitykseksi hallitusaitiosta eikä esittelevältä ministeriltä, että teette täyskäännöstä ja satsaattekin pääomittamisen muodossa yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Me kysymme nyt pääministerin sijainen Soinilta:

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

miltä tämä hallituksen lyhytnäköinen politiikka koulutuksesta varastamisesta näyttää? Eli, herra pääministerin sijainen, kysymys on: onko kansa väärässä?

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Krista Kiuru, nyt meni jo reilusti yliajalle. Tästä asiasta vastaava ministeri on ministeri Grahn-Laasonen.

16.03 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden tiukasta ja vaikeasta tilanteesta on tässä salissa paljon keskusteltu, ja eilen siihen oli jälleen yksi mahdollisuus etsiä niitä vaihtoehtoja ja ratkaisuja, millä tavalla voimme tätä maata nostaa tästä vaikeasta taloustilanteesta ylöspäin. Siihen liittyen me tarvitsemme uusia avauksia ja uusia ajatuksia siitä, millä tavalla voidaan esimerkiksi osaamisen kautta tätä maata nostaa. Yksi keskustelu on tietenkin se, mitkä ovat määrärahat, ja toinen keskustelu, joka on mielestäni se kaikkein tärkein, on se, millä tavalla ne käytetään vaikuttavimmalla mahdollisella tavalla siten, että Suomi saadaan osaamisen kautta uuteen nousuun. Siitä syystä tämä hallitus on käynnistänyt kaikilla koulutusjärjestelmämme tasoilla lukuisia erilaisia uudistuksia ja kehittämisprojekteja yhdessä kentän kanssa, niin että pääsisimme tästä vaikeasta tilanteesta eteenpäin ja voisimme tulevana vuosina myöskin taloudellisesti satsata nykyistäkin enemmän koulutukseen.

Puhemies Maria Lohela: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.04 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on pettymys, että te, pääministerin sijainen Soini, ette vastannut siihen, aiotteko jatkaa samalla ei-panostavalla linjalla. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Ajattelen, että olemme tulleet aika pitkälle tien päähän, jos kansa on sitä mieltä, että koulutusleikkaukset ovat hyvin lyhytnäköistä politiikkaa ja tämä linja on väärä. Olisi tärkeää, että te, arvoisa pääministerin sijainen, ottaisitte tähän asiaan kantaa. Jatkatteko tällä samalla tyhjällä puheella, uudistuksen puheella, joka tosiasiassa on pelkkää leikkausten esittelyä?

Mutta koska emme puhu vain siitä, haluaisin myös teiltä tietää: otatteko vakavasti sosiaalidemokraattien esittämät kasvupanostukset, jotka olivat täällä salissa eilen käsittelyssä, tulevaisuusinvestoinnit niin sähköiseen liikenteeseen, arktisiin mahdollisuuksiin, uusiutuvaan teollisuuteen ja myöskin palvelualan paljon suurempaan hyödyntämiseen kuin mitä tällä hetkellä tehdään? (Puhemies koputtaa) Esityksiä on kahdeksan — mitä mieltä olette?

Puhemies Maria Lohela: Aika on täynnä, ja ministeri Grahn-Laasonen on edelleen tästä asiasta vastaava ministeri.

16.05 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nousi esiin juuri se, mitä sisällöllistä voidaan tehdä, ja siinä se ydinkysymys juuri onkin. Itselläni onkin ollut huoli siitä, että meidän koulutusjärjestelmä on ollut turhan staattisessa, pysähtyneessä tilassa edelliset vuodet, ja nyt olemme käynnistäneet useita sellaisia projekteja, joilla on tavoitteena se, että suomalaiset oppimistulokset saadaan nousuun, että koulutuksen tasa-arvon mureneminen voitaisiin pysäyttää, että voisimme hallitusohjelman tavoitteen mukaisesti vahvistaa suomalaisten osaamista ja että voisimme myöskin kääntää meidän hälyttävät tilastot siitä koulutustason laskusta uuteen

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

nousuun. Perusopetuksessa on uudet opetussuunnitelmat tällä hetkellä, ammatillisen koulutuksen reformin lainsäädäntö lähti juuri kentälle kommentoitavaksi isolle, laajalle lausuntokierrokselle. Me teemme tällä hetkellä lukioiden kehittämistyötä kokeilujen kautta, pedagogiikkaa kehittämällä, erilaisilla kehittämisverkostoilla. Tuolla korkea-asteella hallitus tavoittelee sitä, että pystyisimme selkeämmillä profiileilla ja (Puhemies koputtaa) työnjakoa selkeyttämällä rakentamaan (Puhemies: Aika!) aiempaa vahvempaa korkea-koulutusta ja tutkimusta.

16.06 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisella laivasteollisuudella menee hyvin. Turun telakalla työpaikat on turvattu pitkälle tulevaisuuteen. Telakan johtajan mukaan palkoilla niinkään ei ole suurta merkitystä, vaan laivavatilaukset saatiin Suomeen teknologisten innovaatioiden, ammattitaitoisen ja osaavan työvoiman, vahvan markkina-aseman ja myyntiosaamisen ansiosta. Menestys siis perustuu moniin niistä asioista, joita hallitus on järjestelmällisesti laiminlyönyt. Suomi pärjää tulevaisuudessa panostamalla osaamiseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja innovaatioihin. Työn halpuuttamista tärkeämpiä ovat osaamiskilpailukyky, laatukilpailukyky ja myyntikilpailukyky. SDP:n vaihtoehtobudjetista löytyy konkreettisia ehdotuksia hallituksen käyttöön näiden parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Suomen osuus maailmankaupasta on jo puolittunut vuodesta 2007. Eikö, arvoisa hallitus, olisi jo korkea aika ottaa käyttöön nämä kasvun eväät ja perua koulutusleikkaukset?

16.07 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos me lähdemme tästä Turun telakasta liikkeelle, niin siinä oli kyllä paljon syitä, miksi se onnistui, suomalaista huippuosaamista meriteollisuudessa, koko meriklusterissa, jota pidetään yllä, siinä oli valtion, hallituksen, eduskunnan hyviä toimenpiteitä mutta myöskin halu investoida Suomeen. Saksalainen perheyrittäjä uskoi tähän ja halusi investoida. Yksi hallituksen päätavoitteita on tällä hetkellä se, että me saamme lisättyä Suomessa investointeja, ja muun muassa tästä syystä hallitus selvittää puoliväliriiheen mennessä yritysverotuksen kokonaisuutta, jonka yhteydessä selvitetään, voimmeko me veroelementeillä kannustaa t&k-panostuksiin ja investointeihin, työllistämiseen, koska vain sillä, että me saamme investointeja, syntyy työpaikkoja ja työpaikoista verotuloja, joilla me pystymme ylläpitämään meidän tärkeitä hyvinvointipalveluita.

16.08 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mennään lähemmäksi arkea ja kannetaan huolta lapsista ja nuorista. Nyt tiedän, että varapääministeri Soini on kiinnostunut tästä asiasta, ja toivon, että Soini voisi vastata tähän. Nimittäin viimeisten tutkimusten mukaan joka kymmenes nuori ei osaa lukea, kirjoittaa riittävästi pärjätäkseen tässä modernissa yhteiskunnassa, ja tässä tilanteessa ollaan nyt sitten ajamassa alas nuorisotakuuta, nuorten aikuisten osaamisohjelmaa, tilanteessa, jossa jo nyt joka viides 20—24-vuotias mies on työelämän ja koulutuksen ulkopuolella.

Ministeri Soini, nyt kun keväällä on välitarkastuksen aika — hallitus on ollut kaksi vuotta — niin lupaatteko aktiivisesti toimia sen puolesta, että suomalaiset nuoret miehet ja naiset pääsisivät koulutukseen ja työelämään ja aktiviteettiin, joka kasvattaa heitä siihen?

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.10 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin täytyy todeta, että edustaja Gustafssonilla taitaa olla väärää tietoa, nimittäin hallitus juuri budjettiriihessä turvasi nuorisotakuun rahoitusta koskien esimerkiksi etsivää nuorisotyötä ja mainittua nuorten aikuisten osaamisohjelmaa, eli sitä jatketaan. Samoin tällä hetkellä teemme muun muassa ammatillisen koulutuksen reformia, jossa yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on vähentää koulutuksen keskeyttämistä, mikä ammatillisen koulutuksen puolella on selkeä ongelma. Tämäkin on sellainen asia, jota edellisen opetusministerin aikana ei korjattu, eli se kaatui silloin viimeisellä viikolla eduskunnassa.

Se huoli, mitä kannoitte, on yhteinen, eli jopa joka viides nuori mies on koulutuksen ja työelämän ulkopuolella. Tähän syrjäytymiskehitykseen meidän pitää pystyä yhteisiä lääkkeitä löytämään. Hallitus on tämän viikon maanantaina strategiaistunnossaan keskustellut tästä asiasta, ja etsimme siihen poikkihallinnollisesti eri ministeriöiden sektoreilta ratkaisuja, joilla voitaisiin tähän asiaan vaikuttaa. (Puhemies koputtaa) Sehän on myöskin ihan hallituksen kärkihankkeissa, meidän strategiseen hallitusohjelmaamme (Puhemies: Aika!) nostettuja kehittämiskohteita.

16.11 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset laajasti näkevät sen, että koulutukseen ja tutkimukseen panostaminen on meidän tulevaisuuden avainkysymys. Maailma muuttuu yhä vaikeammaksi, työelämässä tarvitaan uutta osaamista, tarvitaan korkeampaa teknologiaa, ja silloin on tärkeätä se, että me koulutamme kaikki meidän nuoret ja myös aikuiset niin hyvin, että heillä on mahdollisuus saada työtä, ja meidän osaamisohjamme on sellainen, että pärjäämme kansainvälisessä kilpailussa.

Haluan tuoda esille sen mittaluokan, kuinka paljon hallitus on nyt leikannut koulutuksesta. Elikkä yhteensä siis vihreiden varjobudjetti ensi vuodelle lisää koulutukseen 446 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitus, ja sen lisäksi velvoitamme palauttamalla normit, 209 miljoonaa euroa lisää kunnissa, panostamaan koulutukseen, ja näihin me maksamme myös ne valtionosuudet. Eli kaikki tämän hallituskauden aikana kertyvät leikkaukset menevät sinne miljardiluokkaan neljän vuoden aikana. Se on iso mittaluokka.

Maanantaina olin Hämeenlinnassa Tavastia-ammattioppilaitoksessa, ja siellä oltiin erittäin huolissaan tästä ammatillisen koulutuksen leikkauksesta. Se viesti, mikä kentältä tulee, on, että nämä sisällölliset uudistukset (Puhemies koputtaa) ammattinimikkeiden muuttamisineen ovat itse asiassa hyviä, mutta ne pitäisi tehdä ensin, (Puhemies: Aika!) ja rahoja ei voi leikata ennen kuin toimintaa kehitetään.

16.12 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät ovat tässä salissa puolitoista vuotta sanoneet, että "me emme leikkaisi koulutuksesta", ja siitä syystä eilinen keskustelu täällä eduskunnassa oli hyvin paljastava. Nimittäin teidän vaihtoehtobudjetistanne, joka on kaikkien luettavissa, on nähtävissä se, että vihreiden budjetista on tosiasiallisia leikkauksia koulutukseen lähes 250 miljoonan euron edestä. (Välihuutoja) Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Esimerkiksi sitä, että te ette palauttais korkeakouluindeksiä toisin kuin olette aikaisemmin sanoneet ja samoin te ette myöskään lisää kunnille määrärahoja näistä tehtävistä suoriutumiseen ja selviytymiseen. Eli toisin sanoen minusta se oli teidän vaihtoehtobudjetтинne suurin uutinen: vihreät leikkaisi koulutuksesta. (Eduskunnasta: Vastauspuheenvuoro!)

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Suullisella kyselytunnilla esitetään kysymyksiä, ei vastauspuheenvuoroja, mutta nyt saatte esittää kysymyksen, edustaja Niinistö.

16.13 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä korjata nyt. Minua hämmentää, miten valtiovarainministeripuolue ei ymmärrä valtion ja kuntien budjettien rakennetta. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Se on todella noloa. Vihreät palauttaa vaihtoehtobudjetissaan kaikki ne valtionosuudet, joita te leikkaatte ammatillisesta koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Sen lisäksi me edellytämme pienempiä ryhmäkokoja, me varmistamme täyden päivähoito-oikeuden esittämällä lakimuutoksia ja poistamalla sen esityksen, mikä teillä on, että ammatillisen koulutuksen rahoitusosuudesta leikataan. Tämä velvoittaa kuntia panostamaan 209 miljoonaa euroa lisää koulutukseen, jotka leikkaukset te olette pakottamassa kuntien kurkusta alas. Eli itse asiassa eilinen keskustelu paljasti, että valtion leikkausten lisäksi te leikkaatte kunnissa koulutuksesta ja haluatte viedä nämä kunnissa läpi. Se on väärin. Tänä aikana minua hämmentää, että valtiovarainministeripuolue menee lisää tähän totuuden jälkeiseen politiikkaan, että vääristelette opposition esityksiä. Voiko ministeri Orpo pyytää nyt anteeksi eilistä väitettään, jossa hän oli väärässä? (Välihuutoja)

16.14 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on siitä hyvä tilanne, että se vaihtoehtobudjetti on kaikkien luettavissa, ja sieltä voidaan nähdä se, että vihreät ei palauttaisi korkeakouluindeksiä. Eli sitä noin 37 miljoonaa euroa korkeakoulujen rahoitusta, joka näiden indeksien myötä korkeakouluille menisi, te ette korkeakouluille antaisi. Se on teidän aiemman tulkintanne mukaan selkeä leikkaus. Samoin, mitä tulee näihin kuntien määrärahoihin, te ette ole palauttaneet kunnille valtionosuuksina näitä rahoja, esimerkiksi varhaiskasvatukseen ja ammatillisen koulutuksen tehtäviin. (Välihuutoja)

Arvoisa eduskunta! Tämä on teidän vaihtoehtobudjetistanne luettavissa.

16.15 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisella koulutuksella on oikeastaan kaksi isoa menestystarinaa. Toinen niistä liittyy siihen, että olemme pystyneet tuottamaan tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta koko yhteiskuntaan, pitämään kaikki mukana kerkassa. Toinen on se, että pieni pohjoinen maa on pystynyt kurottamaan kohti omaa huippua ja Euroopan huippua. Jotta näin voi olla myös tulevaisuudessa, koulutusta täytyy kehittää ja uudistaa, ja sitähan me teemme nyt kärkihankkeena.

Mitä sitten tulee tähän leikkauskeskusteluun — sehän on käyty aika monta kertaa tässä salissa — niin siinä lienee iso kuva se, että kaikki ovat suurin piirtein samassa veneessä siinä asiassa. Sekä edellisellä vaalikaudella että tällä vaalikaudella on jouduttu tiivistämään ja tehostamaan koulutusta, sen tosiasian edessä me vain olemme.

Mutta kysymys: Minun mielestäni meidän pitäisi lähteä luomaan vähän isommalla penselillä tulevaisuuskuvaa rakentavassa hengessä suomalaisesta koulutuksesta. On paljon kysymyksiä, joita meidän pitää ratkaista, että me pysymme tässä Euroopan laajuisesti ja maailmanlaajuisesti kiihtyvässä kilpailussa mukana. Olisiko, ministeri, paikallaan esimerkiksi parlamentaarinen työ vahvistettuna asiantuntijoilla, jossa kaikki puolueet pääsisivät olemaan mukana ja jossa luotaisiin kuvaa (Puhemies koputtaa) 2019 jälkeisestä ajasta? Se on Suomelle todella tärkeä kysymys.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.16 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on koulutuksessa maailmalla hyvin tunnettu maa. Meillä on sellaista osaamista, joka kiinnostaa maailmalla koulutuksen kehittämisessä, ja viimeksi tänään komissaari Thyssenin kanssa oli mahdollisuus Suomessa keskustella esimerkiksi meidän erinomaisesta ammatillisesta koulutuksestamme.

Mitä tulee tähän kehittämistyöhön, niin olen itse asiassa juuri lähestynyt eduskuntaryhmiä ja pyytänyt nimeämään edustajia parlamentaariseen ryhmään, jonka tavoitteena on pohtia itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden aikana suomalaisen peruskoulun tulevaisuuden kehittämislinjoja ja sellaisia teesejä siihen, miltä pohjalta suomalaista peruskoulua kehitetään niin, että se on maailman paras myöskin tulevaisuudessa. Ja toivon, että me voimme käydä tästä asiasta sellaista rakentavaa, hyvää keskustelua, jossa katsotaan nimenomaan vahvasti tulevaisuuteen ja jossa tehdään juhlavuoden teeman mukaisesti suomalaisen peruskoulun tulevaisuutta yhdessä.

16.17 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä keskustelu taas tänään osoittaa sen, että tarvitsisimme pitkäjänteisyyttä ja meidän tulisi nähdä kokonaisuuksia. Kyllä se yhteinen kansallinen visio tästä koulutuksesta ihan varhaiskasvatuksesta yliopistokoulutukseen asti tarvitaan juuri nyt, kun hallitus joutuu tekemään hyvin kipeitä leikkauspäätöksiä. Olen erittäin iloinen siitä, että kansallinen parlamentaarinen peruskoulufoorumi on nyt päätetty perustaa, mutta voitaisiinko sen yhteydessä ajatella, että muutkin koulutusalat liittyisivät jotenkin siihen? Elikkä edustaja Puumalalla oli kyllä todella hyvä kysymys: voitaisiinko tätä foorumia vähän laajentaa? Minä luulen, että se palvelisi koko kantakuntaa, että löydetään se yhteinen visio.

16.18 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä edustajan kanssa siitä, että tarvitaan pitkäjänteistä kehittämistä, ja meillä Suomessa siitä onkin pitkät perinteet. Tosiasiahan on se, että verrattuna moniin muihin maihin suomalaista koulutusjärjestelmää kehitetään hyvin pragmaattisesti eivätkä esimerkiksi hallitusten vaihdokset tähän suureen linjaan vaikuta. Samoin meillä asiantuntijat on hyvin tuotu tämän koulutuspolitiikan ja koulutuksen kehittämisen ytimeen ja meillä on myös vahva tutkimussidonnaisuus, josta halutaan pitää kiinni. Juuri tätä ajatusta ajattelimme vaalia myös tässä peruskoulun kehittämistyössä, tässä visiotyössä tai teesien rakentamisessa itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna. Mikään ei estä tietenkään sitä keskustelua käymästä myöskään laveammalla perspektiivillä, mutta tämä työ on ennen kaikkea ajateltu peruskoulun kehittämiseen, koska se on ihan meidän suomalaisen koulutusjärjestelmän kruununjalokiviä ja sen tilanteesta voidaan monesta syystä olla myöskin huolissaan tällä hetkellä, koska nähdään, että oppimistulokset ovat olleet laskussa, ja samoin tämä tasa-arvo (Puhemies: Aika!) herättää huolta.

16.20 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus sanoo tekevänsä rakenneuudistuksia koulutussektorilla, mutta tosiasiassa ammatilliseen koulutukseen kohdistetaan ensi vuonna rajuja säästöjä, 190 miljoonaa euroa.

Edustaja Puumala halusi maalata isolla pensselillä. Niin me varmaan kaikki haluaisimme, mutta nykyleikkaustahti on niin kova, ettei ole varaa edes pieneen pensseliin. Ammatillinen koulutus on uudistettava suunnitelmallisesti. Miksi teette nyt päätöksiä hätiköidysti? KD:llä olisi tarjolla rahoitusratkaisuja, jos katsotte meidän vaihtoehtobudjettiamme.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.20 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatilliseen koulutukseen kohdistuvat säästöt ovat tulleet minun pöydälleni edelliseltä hallitukselta, ja kaikki tämän eduskunnan puolueet ovat olleet niistä päättämässä. Mutta sen sijaan tähän rakenteelliseen uudistukseen, ammatillisen koulutuksen reformiin, kannustan edustajaa hyvin syvällisesti perehtymään. Sitä on tehty ammatillisen koulutuksen kentän kanssa yhdessä. Se on herättänyt hyvin paljon siellä kentällä myöskin innostusta, 1 500 ihmistä on osallistunut tähän hyvin osallistavaan ja aika eri tavalla tehtyyn valmisteluun.

Keskeisiä ajatuksia on se osaamisperusteisuus, mikä antaa meille myöskin mahdollisuuksia kehittää myös muilla koulutusasteilla vähän saman ajatuksen pohjalta. Rahoitusta uudistetaan kannustavammaksi. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään. Rakennetaan yksilöllisempiä polkuja ja rakennetaan sellaista tulevaisuuden ammatillista koulutusta, joka antaa valmiuksia hyvin erilaisille oppijoille ja myöskin siihen uranaikaiseen kehittämiseen nykyistä paremmin. Eli minä näen, että ammatillisen koulutuksen puolella tulevaisuus näyttää näistä vaikeista leikkauksista ja taloustilanteesta huolimatta siinä mielessä valoisalta, että tämä rakenneuudistus (Puhemies: Aika!) on hyvin toivottu kentällä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys Pariisin ilmastositimuksesta (Satu Hassi vihr)

Suullinen kysymys SKT 113/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Hassi.

Keskustelu

16.21 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Marrakechissa on parhaillaan koolla kansainvälinen ilmastokokous, jossa käynnistetään työ Pariisin sopimuksen toimeenpanemiseksi. Pariisin sopimuksenhan on ratifioinut jo 103 maailman maata. Nyt Yhdysvaltojen eilinen vaalitulos herättää kuitenkin epävarmuutta. Presidentiksi valittu Donald Trump on kampanjassaan puhunut Pariisin sopimuksen neuvottelemisesta uudelleen ja luvannut myös suosia omassa kotimaassaan viime vuosisadan ratkaisuja, kuten kivihiihtä.

Miten Suomen hallitus näkee nyt syntyneen tilanteen? Millaista linjaa hallitus ajaa EU:ssa, jotta luottamus Pariisin sopimukseen säilyisi ja jotta sopimus pantaisiin täysimääräisesti toimeen, jotta meillä ihmisillä ja ihmisten yhteiskunnilla ylipäänsä säilyisi tulevaisuuden mahdollisuus?

16.22 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on hyvin ajankohtainen. Todellakin tuo ilmastoneuvottelu Marrakechissa on jälleen käynnissä. Oikeastaan tässä yhteydessä haluan ihan ensimmäiseksi kiittää Suomen eduskuntaa siitä, että eduskunta yksimielisesti päätti, että Suomi ratifioi Pariisin sopimuksen. Valtioneuvosto on tänään toimittanut asian eteenpäin, ja huomenna tasavallan presidentti sen vahvistaa. Tämän nojalla Suomi etenee ilmastositimukseen hengen mukaisesti toimeenpanemalla ilmastotoimia, joita on varsin hyvin hallitusoh-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

jelmassa kuvattu käytännön tasolle asti. Hallitusohjelmassa hallitus on sitoutunut nostamaan uusiutuvan energian määrän yli 50 prosenttiin ensi vuosikymmenellä, puolittamaan tuontiöljyn käytön ja luopumaan kivihiilen käytöstä, kaikki konkreettisia toimia ilmastonmuutosta aiheuttavan fossiilisen energian vähentämiseksi ja siitä irti pääsemiseksi. Suomen hallitus jatkaa tätä määrätietoista työtä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.24 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt USA:n vaalituloksen johdosta yksi asia, joka herättää epävarmuutta Pariisin sopimuksen toimeenpanosta, on ilmastorahoitus. Sehän on keskeinen osa sopimusta, että teollisuusmaat avustavat kehitysmaiden ilmastotoimia, koska pelkkien teollisuusmaiden toiminhan päästöjä ei ole mitenkään mahdollista saada riittävästi leikattua. Yhdysvaltojen rahoitusosuus on nyt epävarma, mutta Suomen hallitus on myös omalta osaltaan jo osallistunut tämän epävarmuuden luomiseen leikkaamalla Suomen omaa osuutta ilmastorahoituksesta. Aikooko hallitus nyt harkita tämän aiemmin tekemänsä linjauksen, jotta Suomi omalta osaltaan edesauttaisi sitä, että ilmastorahoituksen osalta luottamus Pariisin sopimuksen toimeenpanoon säilyy?

16.25 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeään kysymykseen: Sinänsä Suomi pitää kyllä sitoumuksensa kiinni, mitä tulee Pariisin ilmastopuhtaukseen liittyvään kansainväliseen ilmastorahoitukseen, ja tästä on pidetty huolta myöskin meidän budjetoinnissamme. Tiukat ovat ajat yleisesti kaikessa meidän kehitysrahoituksessamme, ja se näkyy tietysti myös meidän rahoituksessamme YK-järjestöille, mitä tulee ilmastotyöhön, mutta näistä sitoumuksista kyllä pidetään kiinni. Onneksi myös itse kokonaisuudessa Kiinan ja Intian asento on aivan toinen kuin oli 15 vuotta sitten esimerkiksi Kiiton sopimuksen yhteydessä, joten sinänsä uskon, että Pariisin sopimuksen henki kyllä menee eteenpäin ja myös Yhdysvalloissa tarve irtautua fossiilisesta polttoaineriippuvuudesta pysyy eilen ja tänään ihan samanlaisena kuin ennen sitäkin, vaikka politiikassa voi vivahteita näkyä.

16.25 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että annettaisiin ilmastonmuutoksen karata käsistä, olisi todella tuhoisaa ihmisten hyvinvoinnille, luonnolle ja taloudelle. Minusta Suomen ja muiden Pohjoismaiden pitäisi vahvasti ajaa kansainvälisesti sitä ja toimia sen puolesta, ettei maailma lämpene yli 1,5 astetta. Nyt Pariisin sopimuksessa maat ovat antaneet vapaaehtoisia lupauksia, ja on todella suuri huoli siitä, toteuttaako esimerkiksi USA nyt jatkossa nämä lupaukset. Meillä Pohjoismaissa ilmastonmuutos etenee nopeammin kuin muualla. Meidän lapsemme oppivat rakastamaan lunta, meillä on neljä vuodenaikaa, lapset oppivat hiihtämään, mutta on kysymys myös siitä, että tulevaisuudessa riittää viljelyskelpoista maata kaikkialla ja että pienet saarivaltiot eivät hukkuisi veden peittoon. Kysyn teiltä, pääministerin sijainen, ministeri Soini: aiotteko te ajaa yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa sitä, että Suomi ajaa vahvaa 1,5 asteen tavoitetta ja myös kansainvälisesti toimia vahvasti tämän tavoitteen puolesta?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen vastaa näistä.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.27 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos puheenvuorosta puhemiehelle. Nyt täytyy sen verran palata tähän Yhdysvaltain vaalitulokseen, että riippumatta vaalituloksesta Yhdysvallat on ratifioinut tuon Pariisin sopimuksen. Näin on tehnyt jo 103 maata, ja Pariisin sopimuksessa jokainen maa on sitoutunut itse määrittämiinsä ilmastomuutosta hillitseviin toimiin. On aivan ennen aikaista arvioida, mitä presidentti Trumpin ennen valintaa eri asioihin ottamat kannat tulevat käytännössä merkitsemään. Sen näemme, kun hän rakentaa hallintonsa pystyyn ja ensi vuonna nuo neuvottelut alkavat. Mutta todellakin, tässä on yli 100 muuta maata jo ratifioinut, ja yksi maa ei ilmastomuutosta pysäytä eikä pysty myöskään pysäyttämään sen vastaista työtä. Esimerkiksi Kiinassa, joka on maailman suurin päästäjä, on ilmanlaatuun liittyvät kysymykset, mitkä pakottavat heitä (Puhemies koputtaa) tekemään ilmastotoimia.

16.28 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pariisin jälkeen oli todella hyvä tunnelma siitä, että vihdoinkin päästään globaalisti, koko maapallon laajuisesti tekemään työtä ilmastomuutoksen torjumiseksi. Tällä hetkellä, nyt Yhdysvaltojen vaalien jälkeen, nämä kysymykset, mitä täällä esitetään, ovat aivan oikeutettuja. Yhdysvallat on suurin teollisuusmaa, joka on vastuussa ilmastomuutoksen torjumisesta. Kysyn eurooppaministeriltä: miten Suomi Euroopan unionissa luo sellaista pohjaa, että Euroopan unioni löytää todella sellaisen neuvottelukyvyn Yhdysvaltojen kanssa, että Yhdysvallat sitten määrittää nämä omat tavoitteensa myös tulevan presidentin kaudella niin, että näihin ilmastotavoitteisiin päästään eikä maapallon lämpötilan nousu ylitä 1,5 celsiusta?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen.

16.29 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristöministerin toimialaan todella kuuluu ilmastoneuvotteiluista vastaaminen niin EU:n sisällä kuin kansainvälisesti.

Yhdysvallat ja Euroopan unioni toimivat hyvässä yhteistyössä Pariisin ilmastoneuvotteilujen aikaan ja jo kauan ennen sitä, ja se mahdollisti tuon sopimuksen synnyn. Nyt ei kannata meidän täällä kuitenkaan ripotella tuhkaa yllemme siitä, että Yhdysvallat on demokraattisesti valinnut presidentin, jonka linja voi tuoda muutoksia. Mutta Yhdysvallat maana on sitoutunut Pariisin sopimukseen. Kannattaa rauhassa katsoa. Yleensä käy niin, että valta tuo vastuuta, ja toivottavasti näin tulee käymään myös Yhdysvaltojen asennoitumisessa. On tärkeä lähteä toimeenpanemaan ilmastotoimia, ja vaikka Yhdysvallat ei etenisi niin ripeästi ilmastotoimien toimeenpanoissa kuin aiemmat suunnitelmat osoittavat, niin monet osavaltiot siellä ovat laatineet hyvin kunnianhimoisia ohjelmia itselleen ja ne pysyvät niitä viemään eteenpäin joka tapauksessa. Myös yritysmaailma etenee (Puhemies: Aika on täynnä!) tähän suuntaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys hallituksen suunnittelemista leikkauksista (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 114/2016 vp

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, Li Andersson.

Keskustelu

16.30 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, kun tässä salissa eilen keskusteltiin vaihtoehtobudjeteista, te totesitte, että leikkaukset eivät johda mihinkään. Siinä te olette, arvon ministeri, aivan oikeassa. Tämä hallitus ottaa ensi vuonna 6 miljardia uutta velkaa eli velkaantumistahti vain kiihtyy ja työllisyys laahaa edelleen. Te ette edes käytä tätä rahaa työllistäviin investointeihin, vaan annatte suurituloisille lisää veronkevennyksiä, samalla kun te leikkaatte perusturvasta, koulutuksesta ja jopa eläkkeistä. Ministeri Orpo, milloin tämä eriarvoistava leikkauskierre loppuu, ja kuinka paljon lisää aiotte vielä leikata ensi kevään puoliväliriihessä, jonka te kätevästi aikataulusyistä siirsitte kuntavaalien jälkeen?

16.31 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Leikkaamisen tarve loppuu silloin kun me saamme työllisyysasteen riittävän ylös. Meidän suurin ongelmamme on se, että Suomessa on satojatuhansia työttömiä, ja hallitus on keskittänyt kaiken tarmonsä ja toimensä työllisyyden parantamiseen, siihen, että mahdollisimman moni suomalainen voi olla töissä. Kun me tähän pääsemme, meidän työttömyysmenoihin, sosiaaliturvaan, tulonsiirtoihin menevät kulut vähenevät, jolloin me velkaannumme vähemmän ja me pystymme taas kiinnittämään huomion niihin kaikkein tärkeimpiin eli suomalaisten palveluihin.

Mutta koska me velkaannumme paljon ja me velkaannuimme silloinkin kun teidän puolueenne oli hallituksessa, meidän on pakko myöskin tehdä leikkauksia, koska velkaantumista ei voi päästää käsistä. Mutta pelkällä leikkaamisella tämä maa ei nouse, vaan me tarvitsemme rakenteellisia uudistuksia, joilla Suomeen syntyy investointeja, uusia työpaikkoja ja sitä kautta hyvinvointia.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.33 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa velkaantumistahti taitaa nyt olla kovempi kuin silloin kun vasemmistoliitto oli hallituksessa. (Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa!) Mutta, arvoisa ministeri, kyllä tässä on myöskin kyse arvovalinnoista. Hallituksella riittää kyllä rahaa siihen, että te kevennätte kaikista suurituloisimpien suomalaisten verotusta, mutta rahat eivät riitä pienituloisten suomalaisten perusturvaan. Taitaa olla ensimmäinen kerta suomalaisen eläkejärjestelmän historiasa, kun jopa kansaneläkkeisiin tehdään suora tasoleikkaus puhtaasti säästösyistä. Suomessa elää tällä hetkellä reilu 100 000 eläkeläistä pelkän kansaneläkkeen varassa, ja he elävät äärimmäisen niukoilla tuloilla. Me olemme meidän omassa vaihtoehtobudjetissamme osoittaneet yli 300 miljoonaa euroa pienituloisten eläkeläisten aseman parantamiseksi. Mutta mitä te teette? Te kevennätte suurituloisten verotusta ja leikkaatte kansaneläkeläisiltä. Onko tämä teidän mielestänne, valtiovarainministeri Orpo, sitä vastuullista talouspolitiikkaa, jota hallitus teidän mielestänne harrastaa?

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienituloisen ihmisen, pienituloisen eläkeläisen, pienituloisen lapsiperheen paras takuu on se, että me pystymme turvaamaan meidän palvelut. Ja vielä parempaa on se, että me pystymme nostamaan mahdollisimman monen ihmisen Suomessa työttömyydestä töihin, turvaamaan työpaikan. Se on ainut kestävä tapa, ja se on se, minkä me olemme valinneet ensisijaiseksi. Ja koska me näin olemme ajatelleet, me haluamme tukea syntynyttä kilpailukyky sopimusta veroratkaisulla, jossa kaikki suomalaiset työntekijät ja eläkkeensaajat saavat veronkevennyksen, jotta se kannustaa työntekoon, lisää kotimaista kysyntää ja kulutusta ja sitä kautta tukee työllisyyskehitystä. Tämän lisäksi vielä, jotta tämä ratkaisu on oikeudenmukainen, me suuntaamme yli 60 miljoonaa euroa niille pienituloisille, joilla ei ole palkkatuloja ja jotka eivät maksa veroa.

Minusta tämä on oikeudenmukainen linja ja tämä on työn linja. Kuten olen sanonut, pitkällä tähtäimellä vain sillä, että mahdollisimman moni saa mahdollisuuden tehdä töitä, me pystymme turvaamaan meidän verotulot, saamme tämän velkaantumisen taittumaan ja voimme lopettaa nämä raastavat leikkaukset meidän hyvinvointiyhteiskuntaan ja sen palveluihin.

16.35 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lupausten lista on kattava ja silmät suljetaan siltä tosiasialta, että te todellakin leikkaatte. Tässä edustaja Andersson luetteli sen listan, mistä todellakin viedään. Ne historialliset toimenpiteet, kuinka kansaneläkeläisiä kohdellaan tässä maassa, ovat nyt totta. Ei sitä pääse mihinkään karkuun. Olisin kuitenkin kysynyt niistä tietyistä toimenpiteistä, joita te olette tuoneet positiivisesti esille — että te luotte uusia työllistymismahdollisuuksia tähän maahan — työnantajapuolen kysymyksen siltä osin, missä viipyvät ne poissa olevan pääministeri Sipilän tuomat kasvurahastot, joilla luodaan tähän maahan kasvua ja uusia työpaikkoja. On tiettyjä verotuksellisia uudistuksia, joita te tuotte pk-sektorin yrittäjyyteen, mutta missä on se massiivinen ponnistus, että tähän maahan voidaan luoda kasvuyrityksiä ja niille potentiaalista pohjaa, jolla voidaan saada todellisuudessa tähän maahan työtä?

16.36 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Ministeri Rehn voi varmasti vastata näihin rahastokysymyksiin. Meillä on lukuisia instrumentteja tällä hetkellä käytössä, joilla pystymme rahoittamaan yritysten toimintaa ja investointeja.

Vielä näihin hallituksen työllisyyttä tukeviin toimiin: Voin vielä kerran toistaa kilpailukyky sopimuksen, joka parantaa meidän teollisuutemme ja vientimme kilpailukykyä. Me olemme arvioineet ja kansantalousosasto on arvioinut, että tämä tuo noin 40 000 uutta työpaikkaa tulevana vuosina Suomeen. Hallitus on panostanut kärkihankkeiden ja omien valintojensa myötä satoja miljoonia perusväylänpitoon, uusiin infrahankkeisiin ja sitä kautta luo työllisyyttä. Me olemme tehneet uudistuksia, joilla lasketaan työn tarjoamisen kynnystä ja työn vastaanottamisen kynnystä. Me olemme tekemässä uudistuksia työnvälitykseen, työttömyysturvaan, jotta me pystyisimme auttamaan työttömiä löytämään töitä ja parantamaan heidän työllisyysvalmiuksiaan. Me teemme lukemattomia uudistuksia. Minä ymmärrän, että oppositio vaatii aina enemmän — ja se on oikein, se on teidän roolinne — mutta olisi kohtuullista, että joskus antaisitte huomiota myöskin niille toimille, mitä me olemme jo tehneet.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.37 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkona tähän valtiovarainministeri Orpon painavaan puheenvuoroon totean, että olemme lisänneet kansallista kasvurahoitusta nimenomaan kasvuhakuisille pk-yrityksille 600 miljoonaa euroa, johon sisältyy muun muassa Finnveran 300 miljoonan euron välirahoitusväline sekä Tekesin ja Tesin lisääntynyt rahoitus. Tämän lisäksi olemme hyödyntäneet eurooppalaista investointirahoitusta niin, että teemme yhteistyötä Euroopan investointipankin kanssa. Eräät pankkiryhmät ja Finnvera ovat yhdessä käynnistäneet tämän vuoden mittaan lainoitusohjelmia, joilla avataan sitä pullonkaulaa, joka on nimenomaan kasvuhakuisten pk-yritysten rahoitus. Kaikella tällä toiminnalla tähdätään siihen, että tämä pullonkaula poistuu ja ainakaan rahoitus ei ole suomalaisten yritysten kasvun ja työllistämisen este.

16.38 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Andersson otti esille vasemmistoliiton varjobudjetin, ja ilolla sitä kyllä kommentoin. Varjo se todella on eli varjo hallituksen budjetista. Teillä on esityksenä muun muassa kilpailukykysovimuksen peruminen. Tässä valtiovarainministeri juuri kommentoi, että 40 000 uutta työpaikkaa tulisi tämän sopimuksen myötä. Kyllä tuntuu hyvin vastuuttomalta ajatus, että nyt lähdettäisiin tässä lipsumaan. Toinen asia, yrittäjävähenennyksen poistaminen: te olitte valmiit viime hallituksessa yhteisveron kevennykseen suuryrityksille, mutta nyt kun pk-yrityksille annetaan kättä, niin te haluaisitte sen käden katkaista. Kehitysyhteistyö: yli 200 miljoonaa euroa lisää rahaa tilanteessa, jossa rahaa tarvitaan kotimaan toimintaan, aivan...

Puhemies Maria Lohela: Muistutan, edustaja Elo, että täällä esitetään kysymyksiä.

Ja kysymyksenä, arvoisa puhemies, valtiovarainministerille: mitä tarkoittaisi, jos tehtäisiin niin, kuin vasemmistoliitto esittää, että kilpailukykysovimuksella pyyhittäisiin lattia?

16.39 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kilpailukykysovimuksen rakentaminen oli iso ponnistus suomalaiselta sopimussyhteiskunnalta ja myöskin hallitukselta. Siihen on laajasti sitouduttu: kattavuus yli 90 prosenttia. Kun se selkeästi parantaa nimenomaan meidän hintakilpailu- tai palkkakilpailukykyämme ja vahvistaa meidän vientiteollisuuttamme, joka on meille aivan kaikki kaikessa, niin minusta kaiken tämän jälkeen olisi kyllä katastrofi, jos se nyt peruttaisiin. Meidän täytyy löytää niitä elementtejä, joilla me kilpailukykyä parannamme, koska muuten Suomi ei pärjää. Me emme saa meidän hienoja tuotteitamme, meidän hienoa osaamistamme maailmalle, ja sen pitää olla prioriteetti. Kilpailukyky, uudet työpaikat, kasvu, (Puhemies koputtaa) työn tekemisen kannustavuus — sitä kautta me turvaamme meidän hyvinvointimme.

16.40 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, me olemme vasemmistoliitossa sitä mieltä, että suomalainen työmies ja työnainen ovat palkkansa ansainneet. Olen oikeastaan aika yllättynyt siitä, että perussuomalaiset uskovat tämän hallituksen mantraan siitä, että suomalainen kilpailukyky paranee palkkakilpailulla ja leikkaamalla osaamisesta.

Mutta oikeastaan, valtiovarainministeri Orpo, se mikä yllätti meidät, kun me teimme meidän varjobudjettimme, on tosiaankin se, kuinka kovan hinnan suomalaiset veronmaksajat ja koko suomalainen julkistalous joutuu maksamaan tästä kilpailukykysovimuksesta.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Meidän arviomme mukaan valtio ja kunnat menettävät verotuloina yli miljardin tämän kilpailukyky sopimuksen seurauksena ja sen päälle vielä tulevat nämä hallituksen päättämät veronkevennykset, eli puhutaan yhteensä jopa 2 miljardin verran tulonmenetyksistä. Eli kilpailukyky sopimus ei ainoastaan leikkaa suomalaisen palkansaajan ansioita, vaan se myöskin lisää julkistalouden epätasapainoa jopa 2 miljardin euron edestä. Minä kysyin eilen valtiovarainministeri Orpolta kolme kertaa, jos hän voi kertoa, (Puhemies koputtaa) kuinka kallis tämä sopimus on, ja ehkä nyt koko Suomen kansan edessä me saamme vihdoin (Puhemies: Aika!) vastauksen tähän kysymykseen.

16.42 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Neljäs kerta toden sanoo. Ensinnäkin Kuntaliiton kanssa on käyty läpi kilpailukyky sopimuksen vaikutukset kuntatalouteen, ja kunta—valtio-suhde kokonaisuudessaan on käyty läpi, ja se on suunnilleen neutraali. (Vasemmalta: Eikä ole!) Kunta—valtio-suhde on suunnilleen neutraali, mutta on selvää, että julkinen sektori maksaa hintaa kilpailukyky sopimuksesta. (Paavo Arhinmäki: Mikä hintalappu?) Tämä on selvä, ja tämä on alusta lähtien myöskin todettu, mutta julkinen sektori ei elä ilman kilpailukykyistä yksityistä sektoria, jossa luodaan lisäarvoa ja perusta sille, että me voimme pitää yllä meidän kaikille tärkeää julkista sektoria kaikkine palveluineen.

Edelleen, minä en nyt ymmärtänyt, oletteko te veronkevennysten puolesta vai vastaan, mutta minä voimallisesti puolustan työn verotuksen ja eläketulojen verotuksen keventämistä tilanteessa, jossa haluamme kannustaa työn vastaanottamiseen, työn tarjoamiseen ja haluamme tukea sitä heiveröistä kasvua, joka meillä tällä hetkellä on lähes yksinomaan kotimarkkinoiden puolesta.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi kysymys tähän aiheeseen. — Edustaja Arhinmäki.

16.43 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te kysyitte, haluammeko alentaa työn verotusta. (Petteri Orpo: Hyvä!) Kyllä, pieni- ja keskituloisilta. Ongelma on se, että eduskunnan tietopalvelun mukaan sekä suhteessa että euromääräisesti kaikkein eniten hyötyvät ne, jotka tienaa yli 7 000 euroa kuukaudessa. (Krista Kiuru: Järkyttävää!) Tämä ei ole sitä politiikkaa, jota me haluamme edistää. Me haluamme tukea myös pieniä yrittäjiä. Teidän yrittäjävähennyksestänne puolet valuu kaikkein rikkaimmille yrittäjille. Me esitämme alv-alarajan nostamista, joka helpottaisi niitä kaikkein pienimpiä yrittäjiä. Ja mitä näiden veronalennusten, joita te jaatte isotuloisille, vastapainona on? Te leikkaatte kaikkein pienituloisimmilta. Ennen vaaleja Timo Soini, ministeri Soini, sanoi, että rehellisyys on perussuomalaisten tärkein arvo politiikassa, ja sanoitte, että alle 1 000 euroa kuukaudessa tienavilta ei leikata. Miten tässä näin kävi? Suurituloisille jaetaan veronalennuksia, pienituloisilta leikataan.

16.44 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todetaan ensin se, että te olette tietysti johdonmukaisia: koska te vastustatte kilpailukyky sopimusta, niin silloin te vastustatte sitä veronkevennyksmallia, jota hallitus nyt esittää. Se on ehkä hyvä tehdä selväksi.

Mutta koska me kunnioitamme kilpailukyky sopimusta, niin siitä seuraa se, että (Markus Mustajärvi: Köyhiltä leikataan!) nämä veronkevennykset olisivat kohdistuneet ennen kaikkea suurimpiin tuloluokkiin. Hallitus kohdisti omat kevennyksensä pieni- ja keskituloisille.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

loisille, ja tämä sen päälle, että hallitus on jo aiemmin päättänyt 450 miljoonan euron työtulovähennyksestä, joka menee pieni- ja keskituloisille. Eli mielestäni hallituksen veropolitiikka on oikeudenmukaista, ja tässäkin, kun ne painotetaan sinne pieni- ja keskituloisille, niin se jos mikä lisää työnteon kannustavuutta ja vastaanottamista ja on oikeudenmukaista. Mutta mielestäni sekin on perusteltua, että tähän perusuraan, työn verotuksen keventämiseen, joka siis syntyi kiky-sopimuksesta ja hallituksen päätöksiin, tehdään tasainen 0,6:n alennus, koska meillä on jo yksi maailman kireimpiä progressioita, joka (Puhemies: Aika!) huolehtii oikeudenmukaisuudesta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys Yhdysvaltojen vaalituloksen vaikutuksesta Suomeen (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 115/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.45 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman! Det stora samtalsämnet just nu runtom i Finland i många hem och runt många bord på arbetsplatserna är det amerikanska presidentvalet. Många undrar hur det var möjligt att det kunde gå så här, och många finländare är i dag också oroliga för vad det här resultatet kan betyda för Finland och för EU.

Arvoisa puhemies! Monet suomalaiset kysyvät tänään, miten se keskustelu käy eduskunnassa, miten te käsittelette Yhdysvaltojen presidentinvaaleja, ja meidän emme ole keskustelleet tästä asiasta vielä oikeastaan yhtään. Kyllä käytävillä, mutta emme muuten.

Arvoisa puhemies! Tietenkin on niin, että meidän pitää nyt kunnioittaa vaalitulosta, mutta tietenkin on myös näin, että siitä, mitä on tapahtunut Yhdysvalloissa — kaikkien aikojen ehkä synkin vaalikampanja, jossa on mustamaalattu toista ja jossa on esitetty paljon epäasiallisuuksia — tietenkin mekin mietimme, miten se vaikuttaa meihin. (Puhemies: Ja kysymys!) Arvoisa ulkoministeri Soini, sunnuntaina on EU:n ulkoministereitten kokous. Mikä on siellä Suomen linja?

16.47 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ja Yhdysvaltain välit ovat laajat ja hyvät, ja onneksi niin. Niiden pitää ollakin. Suomen UTP-linjaukset transatlanttisten suhteiden tilasta, jotka on täällä linjattu ja jotka ovat menneet sitten eteenpäin valiokuntakäsittelyyn, ovat voimassa. Niitä käsitellään valiokunnassa. Se on hyvä. Minä olen oikeastaan siitä äärimmäisen iloinen, että te, edustaja Henriksson, otitte tämän viime päivien todella tärkeimmän asian esiin ja tästä voidaan keskustella.

Kokonaisuudessaan Pohjoismaat on tärkeä referenssi myös yhdessä Yhdysvalloille. Tapasimme, päämiehet ja ulkoministerit, Yhdysvaltain presidentin ja ulkoministerin viime keväänä. Tämä on pohjoismaista yhteistyötä, juuri tähän pitää pyrkiä. Ja aivan oikein, pi-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

tää paikkansa, että EU:n ulkoministerit kokoontuvat ylimääräiseen (Puhemies koputtaa) kokoukseen sunnuntai-iltana Brysseliin.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.48 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muun muassa liittokansleri Merkel totesi vaalien jälkeen, että riippumatta siitä, kuka johtaa Yhdysvaltoja, tällä henkilöllä on globaali vastuu. On kyse ilmastosta, on kyse terrorismin torjunnasta, on kyse maailman köyhyyttä vastaan taistelemisesta.

Täällä koti-Suomessa meillä on monta yritystä, jotka tekevät kauppaa Yhdysvaltojen kanssa. Meillä on ollut hyvät suhteet, myös kauppasuhteet ovat olleet hyvässä kunnossa. Olemme kuitenkin jo tänään saaneet sellaisia merkkejä, että rupeaa myös olemaan vähän huolestuneita yrittäjiä ympäri Suomea ja ollaan huolestuneita juuri kauppasuhteista. Miten te tämän näette, ministeri Soini ja ehkä myös ministeri Rehn?

16.49 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että Suomen ja Yhdysvaltain ja Euroopan ja Yhdysvaltain kauppa kehittyy suotuisasti. Yhdysvallat on meille erittäin merkittävä kauppakumppani, tällä hetkellä jo suurempi kuin esimerkiksi Venäjä, ja on tärkeää, että tämä pystytään turvaamaan. Tietenkin me haluamme, että nykyinen sääntöperusteinen kauppapolitiikka jatkuu, koska se on pienen ja Suomen kaltaisen maan etu, että saadaan reilu kohtelu, jotta meidän hyvät palvelumme, jotta meidän hyvät tuotteemme maailmanmarkkinoilla eivät törmää sellaiseen muuriin, jolla epäilemme pidettäisiin joitain ulkopuolella.

Mutta kehottaisin olemaan hyvin varovainen ja myöskin tavallaan hyvin levollinen. Demokratia on Amerikassa toiminut sillä tavalla kuin äänestäjät halusivat, ja nyt sitten me jatkossa katsomme ja neuvottelemme (Puhemies koputtaa) yhdessä heidän kanssaan kauppapolitiikasta ja muusta politiikasta.

16.50 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen ohella, mitä ulkoministeri Soini sanoi, mihin täysin yhdyn, kannattaa kiinnittää huomiota siihen, että kampanjan aikana Yhdysvalloissa kauppakritiikki kohdistui vahvasti Aasian halpatuontikysymykseen. Euroopan TTIPistä Trump ei ole sanonut mitään, ja sinänsä ei ole mitään syytä nähdä niin, etteikö kauppakumppanuuden syventäminen kehittyneiden kumppaneiden, Euroopan ja Yhdysvaltojen, välillä olisi Yhdysvaltain hallinnolla myös jatkossa myönteisenä asiana mielessä.

Varmasti nyt kannattaa puoli vuotta odottaa, ennen kuin päästään eteenpäin konkreettiasa, mutta sinänsä tältä osin en ole niinkään huolestunut, etteikö Yhdysvallat myös näe etunaan, että kauppa Eurooppaan päin toimii jatkossakin. Meillä on huomenna EU:n kauppaministereiden kokous Brysselissä, jossa myös arvioidaan kollegoiden kanssa yhdessä seuraavia askeleita, jotta todellakin se suomalainen yrittäjä pääsisi jatkossa Yhdysvaltain markkinoille, toivottavasti muutaman vuoden päästä ilman tuplatasteja, ilman ylimääräisiä tulleja ja niin edelleen, mikä voisi luoda (Puhemies koputtaa) meille satojatuhansiaakin henkilötyövuosia jatkossa.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

16.51 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Amerikkalaiset tietysti valitsevat oman presidenttinsä itse, ja demokraattisesti valitun presidentin valtakirjaa täytyy tietysti kunnioittaa. Täällä eduskunnassa me keskustelemme kansainvälisestä politiikasta, ja tämä aihe kuuluu sen piiriin, ja sen vuoksi siitä sopii täälläkin keskustella. Mikäli Donald Trump lähtee toteuttamaan sitä politiikkaa, jota hän edusti, toistuvasti toi esiin kampanjansa aikana, niin on se huolestuttavaa. Se on huolestuttavaa myös sen takia, että se inspiroi täällä valtameren toisella puolella Euroopan unionin jäsenmaissa olemassa olevia pikku-Trumpeja, (Naurua) jotka uhkaavat Euroopan unionin vakautta ja yhtenäisyyttä. Niitä on nähtävissä Unkarissa, on mahdollisesti nousemassa Ranskassa.

Nyt kysymys kuuluu teille, ministeri Soini: Teillä on nyt kolmoishattu, te olette varapääministeri tässä istunnossa, te olette ulkoministeri, ja te olette eurooppaministeri. Miten te aiotte toimia jo tässä tulevassa ulkoasiainneuvoston kokouksessa, jotta Euroopan unioni pystyisi patoamaan tämän nousevan vaarallisen äärioikeistoliikkeen, tämän yhteiskuntavastaisen liikkeen, ja tyydyttämään tavallisten eurooppalaisten ihmisten tarpeet, luomaan uskoa tulevaisuuteen ja parempaa työllisyyttä? Miten te toimitte?

16.52 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jotta ei synny mitään epäselvyyksiä, on täysin selvää, että jokaisessa maassa, jossa käydään demokraattiset vaalit, päätetään vaalitulos, ja sen mukaan eletään Suomessa, Ranskassa, Tanskassa ja USA:ssa. Se on aivan täysin selvää.

Mitä Yhdysvaltojen vaalitulokseen tulee, niin siellä käytiin samaan aikaan myös senaatin vaalit ja edustajainhuoneen vaalit, ja kaikissa republikaanit voittivat. On se nyt kummallista, jos ei se ole demokraattista. Minä kehottaisin nyt kaikkeen varovaisuuteen presidentti Trumpin suhteen. Annetaan hänen näyttää kykynsä. Minä en oikein pidä viisaana sitä, en varsinkaan Suomen ulkoministerinä, (Välihuutoja vasemmalta) että me rupeamme jonkun maan vaalitulosia, jonkun maan presidenttiä tuomitsemaan ennen kuin hän on ollut päivääkään virassa. (Välihuutoja — Hälinää)

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys ulkomaalaisten kiinteistökaupoista Suomessa (Pentti Oinonen ps)

Suullinen kysymys SKT 116/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Oinonen.

Keskustelu

16.54 Pentti Oinonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Venäläiset ja muunkinmaalaiset ovat ostaneet suomalaisilta tärkeiksi katsottuja maakohteita. Ostokohteet näyttäisivät olevan hyvinkin harkittuja. Kiinteistökauppoja on tehty näkyvimmin Itä- ja Kaakkois-Suomessa, mutta ilmiö ei ole outo muuallakaan maassa. Tämä on herättänyt keskustelua siitä, ennakkoimme riittävästi esimerkiksi sisäpolitiikassamme tulevaa. Viime vuosina Venäjä on muuttanut lainsäädäntöään siihen suuntaan, että se tulee jatkossa puolustamaan omien kansalaistensa omistuksia muuallakin kuin Venäjällä. Kysymys on myös Suomen sisäisestä

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

turvallisuudesta sekä maamme huoltovarmuudesta. Kysyn sisäministeri Risikolta: onko hallituksessa otettu ajantasaisesti huomioon maakauppoihin liittyvä sisäpoliittinen turvallisuuskulma sekä mahdolliset muut turvallisuusuhat?

16.55 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia oikein paljon tästä kysymyksestä. Meillä on erittäin hyvä yhteistyö muun muassa puolustusministeri Niinistön kanssa, samoin oikeus- ja työministeri Lindströmin kanssa, samoin valtiovarainministeriön kanssa näistä asioista. Kyllä me olemme ottaneet huomioon. Tässä on kysymys sekä sisäisen turvallisuuden näkökulmasta että myöskin rajapuolustuksen ja yleensä puolustuksen näkökulmasta. Sekä sisäministeriön väki että puolustusministeriön väki tekevät hyvää yhteistyötä tämänkin asian seuraamiseksi, ja tästä on muun muassa suojelupoliisi antanut erilaisia lausuntoja. Me olemme kyllä hereillä. (Markus Mustajärvi: Sekalaisia lausuntoja!)

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.55 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä hallitus on toiminut myös näissä kysymyksissä. Puolustusministeri Niinistöhän oli aktiivinen, ja tietyt kaupat eivät toteutuneet, kun niistä löytyi selkeä ulko- ja turvallisuuspoliittinen huoli ja kysymys.

Julkisuudessa ovat herättäneet keskustelua myös kaksoiskansalaisuudet. On herätetty keskustelua siitä, että meillä saattaa olla varsin keskeisissäkin tehtävissä kaksoiskansalaisuuden omaavia henkilöitä eri valtioista. Onko maamme hallituksen keskuudessa käyty keskustelua siitä, että esimerkiksi rajavallvonnan, Puolustusvoimien, poliisin keskeisten tehtävien tai vaikkapa ulkoministeriön keskeisten tehtävien kohdalla kartoitettaisiin ja selvitetäisiin mahdolliset kaksoiskansalaisuudet, ovat ne sitten Suomen ja minkä tahansa maan pareja?

16.56 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös tuohon edelliseen kysymykseen, joka koski näitä kiinteistökauppoja, todeta Senaatista vastaavana ministerinä, että kun julkisuudessa on ollut esillä, että Senaatti olisi myynyt ulkomaalaisille — tai venäläisille tässä yhteydessä — näitä rajan läheisyydessä olevia rajavartioasemia, niin se ei pidä paikkaansa, ja sen haluan tässä oikaista.

Mutta sitten tämän kansalaisuusasian osalta ja valtion virkojen osalta totean sen, että tämä on laaja kokonaisuus ja meillä on valmistelussa valtion virkamieslain muuttaminen, jossa voidaan katsoa, miten sitä voitaisiin ehkä sitten varmistaa valtion turvallisuus sellaisen virkojen kannalta, joissa on sellaista tietoa, josta voi olla epäilystä, että se menee muiden tietoon. Me valmistelemme sitä. Ja sitten — täällä ei ole nyt oikeusministeri paikalla — on sovittu myös, että henkilöturvallisuuslainsäädäntä samassa yhteydessä ja samassa aikataulussa muutetaan. Näin ollaan tässä linjattu.

16.58 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU- ja Eta-maiden ulkopuolisten kansalaisten suorittamat kiinteistökaupat Suomessa ovat todellakin herättäneet paljon keskustelua ja arvuuttelua etenkin tuolla Kaakkois- ja Itä-Suomessa.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Varmaan on syytä seurata myöskin hyvin tarkkaan, mitä tulevaisuudessa tapahtuu. Asia on ollut tietysti jo usean vuoden ajan, pitkän aikaa, esillä, ja siihen on toivottu tietynlaisia muutoksia.

Arvoisa sisäministeri Risikko, kerroitte juuri, että asiaa myöskin seurataan. Miten konkreettisesti tätä asiaa seurataan, ja pidetäänkö erilaisia rekistereitä yllä, paljonko esimerkiksi venäläiset ostavat kiinteistöjä Suomesta ja miten niitä hoidetaan? Suuri ongelma on ollut etenkin siinä, että monta kertaa ne kiinteistönomistajat tavallaan häviävät sitten, kun he ovat ne kiinteistöt ostaneet, eikä heihin saada enää yhteyksiä.

16.59 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa kerroin, niin tämä on hyvin monisektoraalinen ja monen ministeriön yhteinen asia. Meillä on muun muassa ministeri Niinistön kanssa suojelupoliisi mukana ja myöskin puolustusministeriön työryhmä tästä, ja he tapaavat tässä hyvin lähiaikoina. Sen jälkeen me pystymme arvioimaan näiden heidän selvitystensä tulokset siitä, mitä voidaan vielä tehdä. Mutta aivan näitä asioita, mihin te nyt viittasitte, kyllä käsitellään siinäkin. Mitään uutta raportoitavaa ei tässä vaiheessa ole, mutta varmasti sen teemme, jos sellaista on.

Puhemies Maria Lohela: Vielä ministeri Niinistö.

16.59 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan täydennyksenä ministeri Risikon edellä sanomaan se, että Turvallisuuskomitea on tosiaan selvittellyt asiaa jo viime vaalikauden aikana ja sai viime vuoden aikana siitä selvityksen aikaan. Puolustusministeriö on ottanut nyt tavallaan vetovastuun tässä hankkeessa toistaiseksi. Tietenkin tämä hanke kuuluu oikeusministeriölle, mutta puolustusministeriö hyvässä yhteistyössä sisäministeriön, oikeusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Pääesikunnan kanssa tekee työtä tällä hetkellä, selvittää — näitä on noin sata epämääräistä kiinteistökauppaa Suomessa, tämä on julkisuuteen ilmoitettu luku — ja kun olemme saaneet selvityksen valmiiksi, todennäköisesti ensi keväänä, mahdollisesti jo ensi maaliskuussa, se luovutetaan oikeusministeriölle mahdollisia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä varten.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston täydennysvaali

Vaali VAA 54/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston jäseneksi edustaja Maria Tolppasen.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, Koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2016 vp

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 6/2016 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

17.02 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Kilpailukykyso-
pimus on erinomainen osoitus siitä, että Suomessa pystytään sopimaan ja tekemään myös
isoja ratkaisuja keskitetysti yhdessä sopien. Voisi sanoa, että tämäntyyppinen ratkaisu on
Suomessa ainutlaatuinen, mutta ei maailmastakaan varmasti montaa vastaavaa esimerkkiä
löydy, missä näin laajasti yhdessä sopien, keskitetysti sopien pystytään tekemään ratkaisu-
ja oman maan kilpailukykyyn vahvistamiseksi ja parantamiseksi.

Siitä on kyse myös tässä tänään käsittelyssä olevassa esityksessä, jolla toteutetaan kil-
pailukykysovimuksen säästöt aikuiskoulutustuessa. Työ- ja tasa-arvovaliokunta on asiaa
käsitellyt, ja he toteavat, että nämä esitetyt muutokset ovat parempi vaihtoehto kuin aikai-
semmin suunnitelmissa ollut tuen muuttaminen lainapainotteiseksi, ja tämä ratkaisuhan on
syntynyt siis työnantajien ja työntekijöiden välisissä yhteisissä neuvotteluissa ja sopimi-
sen kautta. Aikuiskoulutustuki tarjoaa edelleen tämänkin jälkeen palkansaajille kohtuulli-
sen opiskelun aikaisen taloudellisen tuen, ja tuki on työelämään siirtyneelle kannustin ke-
hittää osaamista työ- ja elinkeinoelämän muuttuviin tarpeisiin sekä oman työllistymisensä
mahdollisuuksien parantamiseen.

Tässä valiokunnan mietinnössä käydään hyvin läpi sitä, mitä aikuiskoulutustuella on
saatu aikaiseksi, ja myös sitä, millä tavalla se on myös näinä aikoina toiminut. Mutta itse
kiinnitin huomiota siihen — mihin valiokuntakin on kiinnittänyt — että aikuiskoulutustu-
ella koulutukseen osallistuu vähemmän niitä, joiden kouluttautumisen tarve olisi suurin.
Tämä on hyvä huomioida, ja toivotaan, että myös sinne saadaan nyt lisää panoksia niin,
että me saisimme lisää ihmisiä työn syrjään kiinni ja pitämään sen oman osaamisen sellai-
sena, että muuttuvassa työelämässä myös tulevaisuudessa työtä ja osaavaa henkilökuntaa
eri tehtäviin löytyy.

Mutta, arvoisa puhemies, oikeastaan syy siihen, miksi halusin puheenvuoron tästä käyt-
tää, on tämä kilpailukykysopimus, josta nyt viimeksi myös kyselytunnilla käytiin keskus-
telua. Ymmärrän sen, että vasemmistoliitto on sitä määrätietoisesti vastustanut, mutta olen
tyytyväinen siihen, että muuten puolueet ovat halunneet kunnioittaa sekä työnantajien että
työntekijöiden sopimista tässäkin asiassa. Niin kuin totesin, tämä on ainutlaatuista Suo-
messa mutta myös ehkä maailmanlaajuisestikin. On maita, missä on tehty erilaisia työn yk-
sikkökustannusten ja palkan alennuksia, mutta ei tällä tavalla sopien, näin laaja-alaisesti
työntekijöiden ja työnantajien kesken kuin Suomessa tämän kilpailukykysovimuksen kaut-
ta. Se minun mielestäni on osoitus siitä, että meillä on laaja ymmärrys tämän maan talous-
tilanteesta ja siitä, että me emme selviä tästä ilman tämäntyyppisiä ratkaisuja, jotta meidän
kilpailukyky vahvistuu ja saamme tähän maahan lisää työtä ja työllisyyttä.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

17.06 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko kommentoida tätä edustaja Heinosen puheenvuoroa, kun hän hehkutti tätä sopimisen mallina. Meillä on maailmassa avioliittoja ja pakkoavioliittoja. Minusta nimenomaan tämä osa kilpailukysopimusta kuuluu siihen pakkosopimisen piiriin, koska kannattaa muistaa, että hallituksen esityksessä koko aikuiskoulutustuki olisi tuesta muutettu lainaksi. Se olisi tarkoittanut sitä, että se järjestelmä, joka meidän yhteiskunnassamme nimenomaan ennaltaehkäisee työttömyyttä, olisi romuttunut täysin. Tässä pakkoraossa partit sopivat tämän heikennyksen.

Jos katsomme, mitkä tämän aikuiskoulutustuen hyödyt ovat, niin itse asiassa niistä työnantajista, joiden työntekijät ovat kouluttautuneet, yli 90 prosenttia on sitä mieltä, että tämä on ollut hyvä, toimiva ratkaisu, ja vielä isompi osa niistä työntekijöistä. Tässä myös koulutaudutaan niille aloille, jotka ovat pula-aloja: terveydenhuoltoon, sosiaalipuoleen, koulutuspuolelle. (Puhemies koputtaa) — Hyvä on, arvoisa puhemies, jatkan myöhemmin.

17.07 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd**: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys on huomattavasti parempi kuin alkuperäinen esitys. Siinä alkuperäisessä esityksessä ehdotettiin tuen siirtämistä kokonaan lainapainotteiseksi, ja tämä olisi kyllä varmuudella karsinut tuen käyttöä. Nyt näistä heikennyksistä huolimatta — tässähän tulee heikennyksiä tähän tukeen — tämä tuki tarjoaa aikuisopiskelijalle kuitenkin taloudellista tukea opiskelun aikana. Vuonna 2014 tehtyjen selvitysten mukaan tuen käyttäjistä todellakin 96 prosenttia koki tämän tuen olevan melko tai erittäin merkittävä opiskelun mahdollistaja. Ilman tätä tukea monella aikuisopiskelijalla ei olisi mahdollisuutta ollut lähteä opiskelemaan. Tällä aikuisen työn ohessa tai työn välillä opiskelulla on monia myönteisiä vaikutuksia muun muassa työhyvinvointiin, uralla etenemiseen, työurien pidentämiseen ja niin edelleen. Tällainen tuki on hyödyllinen myöskin yhteiskunnan kannalta.

Mutta yksi asia jäi valitettavasti puuttumaan tässä lakiesityksessä. Tässä on kokonaan jäänyt tekemättä sukupuolivaikutusten arviointi. Valiokunta olikin kyllä ihan yksimielinen tässä kritiikissä, että ehdottomasti olisi pitänyt tämä arviointi tehdä, sillä tilastojenkin mukaan aikuiskoulutustukea käyttävät erityisesti naiset, ja siksi näillä lakimuutoksilla on suurempi vaikutus naisvaltaisille aloille. Jos laki vaikuttaa tällä tavalla toiseen sukupuoleen enemmän kuin toiseen, niin kyllä silloin sukupuolivaikutusten arviointia ei saisi koskaan unohtaa.

17.09 **Anna Kontula vas**: Arvoisa puhemies! Kysehän on heikennyksestä jo palkkatyössä olevien ihmisten opiskelumahdollisuuksiin, täydentävään opiskeluun, uudistavaan opiskeluun, lisäopiskeluun. Sellaisena se on hyvä esimerkki siitä, miten tässä prosessissa, jossa kikystä ja sen jatkotoimista sovittiin, puuttui ymmärrys siitä, mihin tätä yhteiskuntaa pitäisi viedä sekä kansantalouden näkökulmasta että ihmisten hyvinvoinnin ja yleisen sivistyksen näkökulmasta. Me olemme siirtymässä maailmaan, jossa sekä työmarkkinoiden tilan että yksilöiden pärjäämisen niillä ratkaisevat taidot, eivät tutkinnot. Me olemme siirtymässä maailmaan, jossa tarvitaan lisää erilaisia mahdollisuuksia opiskeluun kaikissa mahdollisissa muodoissa, joita me suinkin pystymme kuvittelemaan, kaikissa mahdollisissa elämänvaiheissa, niin digitaalisena kuin lähiopetuksenakin. Me olemme siirtymässä maailmaan, jossa sen opetuksen tulee olla nimenomaan omaehtoista, ei työnantajan tai viranomaisen ohjeistuksesta lähtevää, koska sen paremmin työnantajat kuin viranomaiset

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

kaan eivät viime kädessä pysty löytämään niitä keskeisiä osaamistarpeen heikkouksia lainkaan samalla tavalla kuin se ihminen itse, joka taitojensa täydennystä kaipaa.

Jos katsotaan meidän kansantaloutemme tosiasiallisia kilpailukykyongelmia, ne löytyvät ihan muualta kuin siitä, että tämä porukka olisi jo liian koulutettua. Esimerkiksi Teke-sin kyselyssä kansainvälisille investoijille kävi ilmi, että suomalaiset yritykset häviävät muunmaalaisille kilpailijoilleen nimenomaan siinä, että ne ovat muita haluttomampia tekemään uusia rohkeita avauksia, ottamaan käyttöön uusia innovaatioita. Siinä missä muualla maailmassa uskalletaan hypätä tuntemattomaan, suomalaiseen yrityskulttuuriin kuuluvat pikemminkin vähittäiset, järkevät mutta hyvin varovaiset, tuoteparannukset. Jos katsotaan meidän julkisia panoksia tutkimus- ja kehittämistyöhön, siellä näkyy sama tendenssi. Siinä missä muualla maailmassa, ainakin niissä maissa, jotka ovat meidän keskeisiä verrokkikilpailijoitamme, satsataan paljon nimenomaan uusiin innovaatioihin, uusiin rohkeisiin avauksiin, Suomessa ne vähäisetkin tutkimus- ja kehittämispanokset — jotka jo itsessään ovat puolet siitä, mitä esimerkiksi Ruotsissa maan kansantalouden kokoon suhteutettuna jaetaan — kohdistuvat enemmän varovaisiin tuoteparannuksiin, eivät uusiin isoihin avauksiin.

No, meillä on huolestuttavia tietoja myös meidän yliopistojärjestelmän suunnasta. Sieltä vastikään julkaistiin tutkimus, jonka mukaan yliopistoväen oman arvion mukaan ne mitarit, joita on elinkeinoelämän puolelta jalkautettu korkeakoulumaailmaan, ovat johtaneet merkittävällä tavalla nollatutkimuksen lisääntymiseen — siihen, että liikaa painoarvoa annetaan paperin määrälle ja liian vähän paperilla olevan tekstin sisällölle. Tämä on äärimmäisen huolestuttava kehitys, jos tämä arvio pitää paikkansa, koska se tarkoittaa, että meidän tutkimusjärjestelmä on rapautumassa sisältäpäin, ikään kuin huomaamatta. On käynnissä sellainen prosessi, joka uhkaa meidän kilpailukykyä aivan oleellisesti 10–20 vuoden päästä, kansallisesta osaamispääomasta nyt puhumattakaan.

No niin, miksi puhuin tästä kaikesta? Sen takia, että tulevaisuudessa on oletettavaa, että tuotanto ja sitä kautta myös siihen liittyvä kehittämistyö ja osaaminen tulevat entistä enemmän hajautumaan pienempiin yksiköihin, pienempien toimijoiden alle, ja tällöin nämä meidän isot kansalliset ohjausjärjestelmät, joita tässä luetteloin, eivät tule enää samalla tavalla senkään vertaa tukemaan meidän osaamista ja kansainvälistä kilpailukykyä kuin tähän asti. Se uudistumistyö ja se panostus, mitä meidän nyt pitäisi löytää, on nimenomaan yksittäisten ihmisten ja näistä muodostuvien joukkojen osaamispääoman kehittäminen.

Me olemme pieni maa, ja meillä on vähän luonnonvaroja, mutta meillä on nämä ihmiset, jotka jo nyt ovat aika hyviä opiskelemaan. On suurta hulluutta, jos me emme anna heidän opiskella niin paljon kuin sielu sietää, sekä rahan näkökulmasta mutta ennen kaikkea ihmisten näkökulmasta. Tästä syystä, arvoisa puhemies, ehdotan, että lakiehdotukset hylätään.

17.14 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kontulan tekemää esitystä.

17.14 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! On selvää, että nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus on paljon parempi kuin hallituksen alkuperäinen esitys aikuiskoulutustuen muuttamisesta lainaksi. Siitä huolimatta on valitettavaa se, että tätäkin aikuiskoulutustukea käyttävät vähiten ne, jotka sitä eniten tarvitsisivat, ja eniten ne, jotka sitä vähiten tarvitsevat. Peruskoulupohjalta aikuiskoulutustukea hyödyntää vain 4 prosenttia työntekijöis-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

tämme, yrittäjistä vieläkin vähemmän, vain 0,5 prosenttia kaikista yrittäjistä, ja se on iso haaste tulevaisuudessa siinä, millä saamme myös nämä väkijoukot kouluttautumaan.

Täällä puhuttiin jo siitä, miten tärkeää olisi ollut tehdä sukupuolivaikutusten arviointi tässä yhteydessä, koska todellakin yli 80 prosenttia käyttäjistä on naisia, mutta vielä tärkeämpää olisi ollut tehdä vaikutusten arviointi eri lakien yhteisvaikutuksesta, sillä hallitus samaan aikaan tekee valtavia leikkauksia koulutuksesta, muun muassa yliopistoilta, ja se ei voi olla vaikuttamatta siihen, miten myöskin aikuiskoulutustuki jatkossa toimii.

Kannattaa muistaa, että tämä on yksi harvoista keinoista päivittää osaamista työnteon aikana, jopa ainoa, jolla voi kehittää osaamista täysipäiväisesti, kuitenkin niin, että toimeentulo on varmistettu. Ja kun me mietimme tulevaisuuden työelämää ja jo nykypäivän työelämää, on entistä tärkeämpää se, että meidän jokaisen osaaminen pysyy ajan tasalla ja myöskin kehittyä, koska se ammatti, johon nuorena opiskellaan, ei hyvin todennäköisesti ole enää se ammatti, josta vanhempana jäädään eläkkeelle.

17.16 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä kilpailukyky sopimuksen yhteydessä solmittu aikuiskoulutustuen jatko on todellakin äärimmäisen tärkeä, mutta tuen määrään pienenee ja enimmäiskesto lyhenee, eli tuki pienenee noin 15 prosenttia ja kesto siirtymäajan jälkeen lyhenee neljällä kuukaudella 19 kuukaudesta 15 kuukauteen. Niin kuin täällä on moni sanonut, on tämä tietenkin parempi kuin se hallituksen alkuperäinen aikomus lainapainotteisuudesta. Siinä mielessä nämä huomiot täällä ovat äärimmäisen oikeita, että tällaisena aikana meidän ei todellakaan tämäntyyppistä tukea missään nimessä pidä lähteä romuttamaan, koska on niin tärkeää, että ihmiset voivat päivittää osaamistaan mutta toisaalta myöskin hankkia uuden koulutuksen ja vaihtaa ammattia.

Aikuiskoulutustukea saavista noin puolet on iältään 30–40-vuotiaita, ja täällä edustaja Filatov toi varmaan ensimmäisenä esille, miten tärkeää olisi katsoa, mitkä nämä sukupuolivaikutukset ovat, koska tiedetään ainakin se, että eniten tätä tukea käyttävät tällä hetkellä sosiaali- ja terveysalalla ja toisaalta julkishallinnossa ja kaupan alalla työskentelevät, joten on aika lailla todennäköistä, että melko naisvaltainen on tämä käyttäjäjoukko. Tuen saajista 40 prosenttia työskentelee julkisella sektorilla, ja kun on samanaikaisesti puhuttu niistä leikkauksista, mitä tämä kiky-sopimus tuo julkiselle puolelle, niin olisi ollut todella kohutuutonta, jos sitten aikuiskoulutustuki olisi vielä sillä tavoin muuttunut, että olisi tullut tämä lainapainotteisuus. Ennen kaikkea on tärkeää, että saatiin tämä jatko kuitenkin turvattu.

Minusta valiokunnan mietinnössä on tosi hyvin tuotu nämä kritiikit esille, ja siinä mielessä kristillisdemokraatit voivat elää tämän esityksen kanssa, mutta on kyllä jatkossa kiinnitettävä huomiota, että meillä ei tällaisina aikoina ole varaa lähteä heikentämään aikuiskoulutustukea.

17.18 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! 96 prosenttia tämän tuen käyttäjistä sanoo, että tuki on ollut melko tai erittäin merkittävä tekijä, että se on mahdollistanut koulutukseen hakemisen. Sen vuoksi mielestäni on huolestuttavaa, että hallitus on aika monia työssä käyvien ihmisten koulutusmuotoja nakertanut eri puolilta. Tähän tulee nakerrusta: jos mietimme vaikkapa työvoimapolitiittista koulutusta, joka muuten kohdistuu juuri niihin ihmisiin, joilla on hyvin vähän koulutusta, niin siitä leikataan. Silloin kun hallitus aloitti, koulutuksessa oli noin 22 000 ihmistä, ja ensi vuoden budjetti mahdollistaa enää 9 000 ihmisen kouluttautumisen. Ja jos mietimme vaikkapa työvoimapuolella niitä projekteja, joil-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

la kaikkein vaikeimmassa asemassa, sen pelkän peruskoulun varassa olevia nuoria ja vähän vanhempiakin pyritään tukemaan kouluttautumisen polulle, yksi hyvä esimerkki tästä on vaikkapa Valo-valmennus, jossa tekemällä on päässyt oppimaan ja suorittamaan osan tutkinnosta. Senkin rahoitus on ensi vuonna nolla. Meillä on monia tällaisia elementtejä, mutta vieläkin tärkeämpää on miettiä, mikä meidän koulutusjärjestelmässämme estää vähemmän kouluttautuneita kouluttautumaan, ja etsiä niitä malleja, joissa saadaan myös ne, jotka ovat vähän koulutusvastaisempia, kouluttautumaan, ja silloin on kyse tekemällä oppimisesta, ja silloin on kyse myös monista työvoimapoliittisista hankkeista, joiden rahoitus on nyt nolla.

Kun tässä puhuttiin sukupuolivaikutusten arvioinnista, niin haluan vielä sanoa sen, että kun tätä tukea käyttävät paljon naiset, niin syy tehdä sukupuolivaikutusarvioinnit on se, miten se vaikuttaa naisiin. Mutta vielä suurempi syy tehdä sukupuolivaikutusten arvioinnit on se, miksi miehet eivät käytä tätä, (Antero Laukkanen: Hyvä!) mikä on se este, joka ei kannusta heitä kouluttautumaan, ja miten me saisimme myös miehet kouluttautumaan kesken työelämän ja erityisesti silloin, jos he ovat joutuneet työttömäksi. Kun tämän vaikutuksia on tutkittu, niin nämä tutkimukset ovat todistaneet sen, että se yksi kolmasosa on edennyt nykyisissä tehtävissään, (Puhemies koputtaa) kaksi kolmasosaa on pystynyt suuntaamaan (Puhemies koputtaa) osaamistansa uudelleen ja etuus on auttanut käyttäjiään työllistymisessä, mutta se on parantanut myös työkykyä ja työssäjaksamista (Puhemies koputtaa) ja pidentänyt työuria.

17.21 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Todellakin valiokunnassa tämä hallituksen esitys parani huomattavasti ja tuli oikeudenmukaisemmaksi. Täällä esityksessä sanotaan näin, että aikuiskoulutustuen keston lyhentämisellä ja sen tason laskemisella toteutetaan kilpailukyky sopimuksen mukaiset säästöt aikuiskoulutuksessa.

Arvoisa puhemies! Kilpailukyky säästö — me siis säästämme kilpailukykyä. Kysynkin hallitukselta: Miten Suomi nousee kilpailukykyä säästämällä? Eikö kilpailukykyä pitäisi parantaa, jotta Suomi nousee? Tämä on aivan yksinkertaista tekstiä. Kun lasketaan kaikki koulutukseen kohdistuvat säästöt, jotka tämä hallitus toteuttaa, ollaan jo reilusti yli miljardissa. Joku aika sitten oli kyläkoulutapahtuma eduskunnan Kansalaisinfossa, ja siellä meille näytettiin, että nämä säästöt, joita nyt toteutetaan vuoteen 2019 mennessä, johtavat siihen, että koulutuksemme taso laskee 1920-luvulle. Minä olen tästä aika huolissani, ja toivon, että hallituskin tämän puheenvuoron nyt kuulee ja olisi myös huolissaan siitä, miten me voimme parantaa kilpailukykyä, saada Suomen nousuun jatkuvasti kilpailukykyä säästämällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Valtiovarainministeri, paikan päältä 1 minuutti.

17.22 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisesti sanoisin, että olen tietenkin aivan samaa mieltä siitä, että koko meidän pitkän aikavälin kilpailukyky me perusta on suomalainen osaaminen ja siitä osaamisesta syntyvät hienot tuotteet, jotka pitää saada kilpailukykyiseen hintaan maailmalle.

Mutta mitä tulee näihin koulutussäästöihin, niin totta kai se kirpaisee. Me olemme joutuneet säästämään joka paikasta. Mutta haluan kiinnittää huomion siihen, että jos en ole pahasti laskenut tässä väärin, me käytämme tänäkin vuonna 16 miljardia euroa koulutukseen,

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

sivistykseen, tutkimukseen. Se on valtava summa. Tietenkin meidän täytyy täällä miettiä sitä, miten minimoimme säästötarpeen, mutta samaan aikaan meidän pitää miettiä sitä, miten me käytämme sen 16 miljardia mahdollisimman tehokkaasti varhaiskasvatukseen, peruskouluun, toiselle asteelle, ammatilliseen koulutukseen, yliopistokoulutukseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen. Tätä työtä hallitus tekee, koska me emme voi sille mitään, että velkaantumista pitää taittaa ja pitää säästää, mutta samaan aikaan teemme kaikkemme, jotta ne rahat, mitä on, käytetään tehokkaasti.

17.23 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Sen 16 miljardin tehokkaan käytön kannalta äärimmäisen tärkeätä olisi, että tuossa luettelossa, kun se mainitaan, muistettaisiin avoin sivistystyö, niin kuin sitä ennen vanhaan kutsuttiin. Maailmalla ehkä nopeimmin kasvavia koulutuksen sektoreita on nimenomaan semmoinen informaali tai löyhästi tutkintokeskeiseen koulutukseen sitoutunut taitojen petraaminen, jota tämäkin koulutusleikkaus, jota me nyt täällä käsittelemme, koskee. Meidän pitäisi vahvasti panostaa siihen, että access koulutukseen eri muodoissa, eri paikoissa olisi mahdollisimman helppo ja mahdollisimman hyvin kaikkien ulottuvilla.

Täällä on kritisoitu tätä koulutusrahaa, koulutusaparaattia siitä, että sitä käyttävät vähiten ne, jotka eniten tarvitsevat. Jos tällä perusteella aletaan miettiä, millainen koulutus on järkevää ja mikä ei, niin korkeakoululaitos pitäisi lakkauttaa kokonaan, koska eihän siellä muita olekaan kuin sellaisia, jotka ovat jo aika paljon koulutusta sitä ennen saaneet. Silti me emme näin tee sen takia, että koulutuksen kasautuminen ei sinällään ole ongelma. Ongelma on se, jos se kasautuu siksi, että joidenkin pääsy koulutukseen evätään tai joidenkin tarpeisiin sopivaa koulutusta ei ole tarjolla. Mutta minä en usko, että me millään pääsemme sellaiseen tilanteeseen, että jos koulutus on laadukasta, niin ihmiset opiskelisivat tämän maan perikatoon — historia ei tunne sellaista esimerkkiä — vaan voidaan lähteä siitä, että se koulutus, mitä me pystymme tuottamaan, on aina plussaa myös meidän kansantaloudellemme.

17.25 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Asian aiemmassa käsittelyssä totesin: olen koulutuksen ystävä, en kuitenkaan liiallisen tai väärin kohdistetun koulutuksen ystävä. Meillä on edelleen tohtorien työttömyys kasvanut yhtäjaksoisesti, eikä siihen ole varaa. Mitä olen puhunut käytännössä yrittäjien ja työntajien kanssa, niin työ tekijäänsä opettaa, ja rajallisten resurssien maailmassa nostaisin tämän aikuiskoulutuksen ohella esille myös ihan työssäoppimisen. Kyllä hyvä työnantaja sallii ja antaa mahdollisuuden työntekijälleen opiskella myös työn ohessa, mikäli uutta osaamista työpaikalla tarvitaan. Eivät työnantajat ole tässä niin avuttomia kuin vasemmisto haluaa esittää eivätkä myöskään koulutusta tarvitsevat kansalaiset. Siksi hallituksen esitys on perusteltu.

17.26 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää ministeriä avoimesta ja rehellisestä vastauksesta ja siitä, että hän selvästi haluaa asiasta keskustella. Meillä on yhteinen näkemys siitä, että koulutuksesta säästäminen ei ole ollut helppo asia. Oppositiossa myös ymmärretään tämä säästöjen tarve. Mutta samalla syntyy se kysymys, onko tosiaan niin, että koulutuksesta säästö on nyt se, missä se painopiste on todella rasakaana. Voisiko tässä koulutuksen haarassa olla vähän kevyempi tämä säästöjalka? Otettaisiin se jostain muualta, jotta ei ihan tiputa kyydistä. Ministeri on varmaan tietoinen siitä,

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

että meillä patenttien hakemusten määrä on romahtanut. Kyllä näillä asioilla on syy-yhteyksiä.

17.27 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Menen ihan tähän alkupe-
räiseen aiheeseen, tähän lakiesitykseen tästä aikuiskoulutustuesta. Valiokunnan kuulemi-
sen aikana tuli meille kyllä hyvin selväksi se, että siitä huolimatta, että tukikuukausiaikoja
nyt lyhennetään, kuitenkin tämä malli on parempi kuin se, että koko systeemiä olisi laina-
painotteiseksi muutettu. Edelleenkin koetaan, että tämä tuki on toimiva ja mahdollinen ja
riittävä väylä sille, että omaa koulutustaan voi saattaa loppuun, sitä voi täydentää, ja se aut-
taa työelämässä olevia ihmisiä etenemään uralla, parantamaan omaa työmarkkina-asemaa.
Haluan korostaa, että tämä tuli valiokuntakäsittelyn aikana selväksi, että näistä kiky-sääs-
toista huolimatta tämä väylä edelleen toimii ja on hyvä väylä työelämässä oleville ihmisil-
le viedä osaamistaan eteenpäin.

17.28 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on todettu, tämä aikuis-
koulutusleikkaus on äärettömän, voisiko sanoa, surullinenkin esitys siltä osin, kun meidän
pitäisi pystyä ylläpitämään elinikäistä oppimista ja turvaamaan jokaiselle ihmiselle mah-
dollisuus osaamisen kehittämiseen. Valitettava tosiasia on se, että hallitus on nyt läpilei-
kannut osaamisesta oikeastaan kaikilta tasoilta, niin varhaiskasvatuksesta, perusopetukses-
ta, toiselta asteelta kuin myös sitten korkeakoulutuksestakin. Kun tähän sitten vielä lisää ne
heikennykset, jotka liittyvät työelämään ja työttömyysturvaan, niin kaiken kaikkiaan on se
suuri riski, että jos me emme pysty vastaamaan tähän työelämän ja osaamisen vahvistami-
seen ja kehittämiseen, niin meidän kilpailukykyimme tulee heikkenemään entisestään. Toi-
nen asia on myös se, että me tiedämme, että meidän osaamisemme taso kansainvälisesti on
pudonnut viimeisten vuosien aikana. Siltä osin nämä hallituksen tekemät esitykset eivät
myöskään ole kannatettavia eivätkä tue sitä osaamisen kehittämistä, jota meidän pitäisi
tehdä.

Me tiedämme myös sen, että koska yhteiskunta ja työelämä kehittyvät valtavasti, vauhtia,
niin jos me emme ylläpidä osaamista ja kehitä sitä, niin meidän työelämäkään ei pysty vas-
taamaan niihin kilpailun vaatimiin tarpeisiin. Siltä osin mitä vahvemmin me aikuisena pys-
tymme kehittämään omaa osaamistamme, niin sitä vahvemmin me pystymme myös sitten
kehittämään työelämää ja sitä vahvemmin työelämä pystyy olemaan kilpailukykyinen kan-
sainvälisillä markkinoilla sekä kotimaisilla markkinoilla.

Tällä on monialaiset elementit niin yksilön näkökulmasta kuin koko meidän yhteiskun-
nan näkökulmasta ja yhteiskunnan kehittymisen kannalta, ja sen takia aikuiskoulutuksen
leikkaukset ovat todella harmillinen asia.

17.30 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Juuri kuten edustaja Kiljunen sanoi, me
kaipaisimme kokonaisvaikutusten arviointia kaikista koulutukseen tehtävistä leikkauksis-
ta ja muutoksista, ja sitä tämäkin lakiesitys olisi kaivannut taakseen, jotta voisimme vah-
vemmallalla äänellä siitä puhua.

Edustaja Kontula, sanoitte omassa puheenvuorossanne, että turhaan ollaan huolissaan
siitä, että tätä aikuiskoulutustukea käyttävät vähiten ne, jotka sitä eniten tarvitsisivat. Mi-
nusta se on aito huoli, ja se ei tarkoita sitä, etteikö tämä tuki toimisi hyvin, mutta minusta
meidän pitää poliittikkoina olla huolissaan ja pohtia sitä, miten me saamme koulutusta juuri
niille, jotka sitä eniten tarvitsevat ja joille siitä eniten olisi hyötyä. Se ei millään tavalla vä-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

hättele tätä aikuiskoulutustukea. Me tiedämme, että aikuiskoulutustuen vaikuttavuustutkimus osoittaa, että taloudelliset syyt ovat merkittävin este kouluttautumiselle. Aikuiskoulutustuki on nimenomaan yksi mahdollistaja, joka mahdollistaa opiskelun monelle sellaiselle henkilölle, jotka muuten eivät olisi voineet lähteä opiskelemaan. Tässä asiassa ymmärän vasemmistoliiton kritiikin siitä, että nyt tätä tukea leikataan.

Kuten sanottu, pieni leikkaus on kuitenkin parempi kuin hallituksen alkuperäinen esitys tuen muuttamisesta lainaksi. Toivottavasti jatkossa saadaan myös lisää tutkimuksia, joissa olisi pyritty selvittämään aikuiskoulutustuen pitkän aikavälin työllisyysvaikutuksia. Nyt niitä ei ainakaan sosiaali- ja terveysministeriöllä ole tiedossa.

17.32 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Ensin vastaisin edustaja Järviselle, että ehkä tämä meidän eromme lähtee siitä, että minä en näe, että se, mikä määrittää ihmisen koulutuksen tarpeen, näkyisi suoraan hänen koulutushistoriastaan tai sen puutteesta, vaan koulutustarve, erityisesti suhteessa johonkin tiettyyn koulutusaparaattiin, liittyy tietysti siihen, millaisessa elämäntilanteessa tämä ihminen on — mitä hän työkseen tai muuten elämässään tekee, millaisia taitoja hän siinä tarvitsee ja millaisia puutteita hänellä ehkä on näiden taitojen suhteen, ja onko nimenomaan tämä aparaatti oikea vastaamaan näihin puutteisiin.

Keskeinen syy, miksi nimenomaan tätä järjestelmää eivät ehkä täysin kouluttamattomat ihmiset käytä, on se, että heitä saattaa olla ensinnäkin verraten vähän sentyypisissä palkkatyösuhteissa, että he ylipäätään kykenisivät tätä järjestelmää käyttämään, ja sitten tietysti se, että monesti ihmisillä, joilla on hyvin alhainen koulutustaso, on huonoja kokemuksia sellaisesta perinteisestä koulutusjärjestelmästä, johonka tämä tuki erityisesti ohjaa. Heidän tapauksessaan ratkaisu on toisentyyppinen opiskelu tai sitten sellainen yhteiskunta, jossa pystyy elämään ilman, että kaikkien täytyy opiskella kovin pitkälle.

Sitten kommentoisin hiukan tähän, miksi olen sitä mieltä, että viranomainen ja työnantaja eivät ole parhaita tai ainakaan riittäviä arvioimaan sitä, mikä on se opiskelu, mitä ihminen tarvitsee, ja miksi kannatan ja puolustan nimenomaan omaehtoista opiskelua. No, ensinnäkin sen takia työnantaja on huono siinä, että työnantaja ei läheskään aina tiedä, mikä on sen työntekijän urasuunnitelma ja tulevaisuuden kehitys. Työnantaja katsoo sen nimenomaisen työtehtävän näkökulmasta. Toiseksi, työnantaja on huono siinä sen takia, että tulevaisuudessa yhä harvemmin työsuhteet ovat niin pitkäaikaisia, että nimenomaan työnantaja pystyy arvioimaan elämänkulkua ja niitä taitoja pitkällä aikavälillä. Kolmanneksi sen takia, että yhä useammin tulevaisuudessa opiskeleva henkilö ei ole palkkatyösuhteessa ja ylipäätään hänellä ei ole mitään työnantajaa, joka pystyisi tämän arvion tekemään.

Jos katsotaan, miten työnantajat ovat tällä hetkellä arvioineet meillä koulutustarpeita, niin yhden tuoreen tutkimuksen mukaan esimerkiksi Amsterdamissa 80 prosenttia teollisuuden työnantajista kouluttaa työntekijöitään havaitsemaan ja analysoimaan erilaisia heikkoja signaaleita ja muutostrendejä yhteiskunnassa, jotta he pystyvät sellaiseen reaktiovalmiuteen, jota yritys tarvitsee uusiutuakseen ja kehittääkseen omia tuotteitaan. Jopa Kiinassa vastaava luku on reilusti yli 50:n, kun Suomessa se jää 49 prosenttiin. Suomessa yli puolet teollisuuden työnantajista ei pidä tällaista koulutusta ylipäätään tarpeellisenä. Mielestäni tämä on yksi keskeinen syy siihen, että siitä huolimatta, että meidän tuotteemme kansainvälisissä rankingeissa rankataan sinne ihan huipulle, niin niitä meidän tuotteitamme ei osteta. Meiltä puuttuu tällainen pehmeä osaaminen, ihmisten ja yhteiskuntien

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

ymmärrys, jota tarvittaisiin siihen, että ne tuotteet päätyisivät sieltä valmiit-lokerosta sinne kuluttajien käyttöön.

Nämä ovat juuri niitä taitoja, joita meidän yhteiskunnassa halveksutaan ja joita ollaan ensimmäisenä karsimassa silloin, kun koulutusta karsitaan. Minä otan yhden esimerkin: Tiedätekö, mikä maa johti pitkään tytöille suunnattujen pelien peliteollisuutta, joka oli siis ihan valtava elinkeinoelämän lähde? Yhdysvallat. Minkä takia? Koska se ainoana maailmassa älysi yhdistää peliteollisuuteen sukupuolentutkimuksen. Se ensimmäisenä maailmassa huomasi, että tytötkin pelaavat pelejä, kunhan ne tehdään sellaisiksi, että ne ovat tyttöjen näkökulmasta kiinnostavia. Suomessa sukupuolentutkimus on ensimmäisenä leikkauslistalla, erityisesti, jos leikkauslistaa ovat laatimassa perussuomalaiset.

Toinen esimerkki: tänä päivänä, jos minä olisin taksinkuljettaja, varmistaakseni tulevaisuuden työllistymiseni minä äkkiä alkaisin harjoittelemaan tietokonepelien pelaamista, koska tulevaisuudessa robottiautot tulevat merkittävästi muuttamaan kuljetusalan töiden luonnetta, ja ne taidot, joita kehität silloin, kun pelaat pelejä, ovat ihan keskeisiä taitoja siten, kun tulevaisuudessa joudut miettimään, miten selviät niiden robottiautojen kanssa.

Ylipäätään jos ajatellaan, mitkä ovat niitä työpaikkoja, jotka tulevaisuuden maailmassa kestävät kaikkein varmimmin, niin ne ovat nimenomaan kulttuuriin ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvät työpaikat. Niitä ei voi lähettää Bangladeshiin. Niitä ei voi laittaa robottien hoitettavaksi. Ne ovat ne, jotka me pystymme täällä säilyttämään ja joilla me pystymme tekemään arvoa vielä kauan sen jälkeenkin, kun rutiininomaiset, helposti siirrettävät työt on siirretty muualle. Siinä vaiheessa kun tämä yhteiskunta ymmärtää tämän, niin me olemme jo hyvässä matkassa ratkaisemassa meidän kilpailukykyongelmia.

17.38 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kontulan kannattaisi käyttää noita taitoja ja tietoja ihan käytännössä ja laittaa bisnes pystyy ja näyttää meille, (Anna Kontula: Minulla on!) miten se homma toimii.

Mutta mitä tuohon koulutukseen tulee ja niihin leikkauksiin, niin minulla on jonkin verran kokemuksia siitä, tai olen nähnyt — minä en ole itse opiskellut paljon mitään, mitä nyt kantapään kautta — että jos otetaan lainaa ja lähdetään opiskelemaan, niin siinä syntyy tietynlainen vastuu ja se kohdentaa sen opiskelun tiettyyn alaan, mihinkä haluaa lähteä eteenpäin. Tunnen tapauksen, jolla oli yli 30 gradua, yli kolmekymppinen nainen, ja hän mietti, että jos hän lähtisi vielä opiskelemaan lisää. Tämmöinen ei rupea koskaan tuottamaan mitään. Täällä on paljon hössää. Sitten on tämmöisiä koulutusaloja, monitoimikoneen kuljettaja ja tällä lailla. Sen kuljettajan kouluttaminen maksaa melkein yhtä paljon kuin hävittäjälentäjän koulutus. Nyt mennään sinne kurssille, käydään se loppuun, ja meillä on kuitenkin kuljettajapula. Ne menevät seuraavalle kurssille.

Kyllä näissä on paljon semmoista terävöittämistä, että kun se oikein organisoidaan, niin se myös tuottaa, sille koulutettavalle ja myös työnantajalle siitä tulee todella hyvä sijoitus. Mutta jos tämä kehä vain pyörii tässä, niin se on yhteiskunnalle kallista.

17.39 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tätä tukeahan käyttävät erityisen paljon hoitotyöntekijät ja muutkin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka ovat usein perheellisiä ihmisiä, ja sen takia heille lainan ottaminen on hyvin vaikeata enää siinä elämäntilanteessa. He eivät ole useinkaan nuoria ihmisiä.

Tunnen näitä henkilöitä paljon, ja he kertovat, että he haluavat käyttää tätä tukea, koska he haluavat ensinnäkin edetä urallaan tai sitten päästä ihan uusiin työtehtäviin, mikä edel-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

lyttää sen koulutuksen. Monet kertovat myöskin minulle, että opiskelu auttaa heitä jaksamaan, ja sitten kun tulee sitä työhyvinvointia, niin tämä pidentää heidän työuriaan. Ja kun minä olen esimiehiä jututtanut tässä asiassa, niin esimiehet ovat sitä mieltä, että työyhteisö hyötyy monella tavalla jokaisesta semmoisesta työntekijästä, joka haluaa kouluttaa ja kehittää itseään, ja sen takia meidän pitäisi kyllä iloita ihan jokaisesta työntekijästä, joka haluaa kouluttautua, ja tukea häntä mahdollisimman paljon tässä asiassa.

Minä olen itse toiminut kymmenen vuotta työyhteisökouluttajana eli kiertänyt erilaisissa työpaikoissa, sadoissa ja sitten taas sadoissa. Minä olen huomannut sen, että kaikkein pahimpia muutoksen vastustajia ovat ne työntekijät, jotka eivät säännöllisin väliajoin kouluttaudu, jotka eivät käy missään haistelemassa uusia tuulia eivätkä ole kiinnostuneita uusien asioiden opiskelusta.

17.41 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kun täällä nyt niin paljon ja ainakin omasta mielestä asiantuntevasti puhutaan koulutuksesta työelämässä, niin tulee mieleen kysyä, kuinkahan monella täällä oikeasta työelämästä nyt viime vuosilta on kokemusta ja miten se koulutusasia siellä toimii. Omasta puolestani voin kertoa kokemuksesta, että jos varsinkin yksityisellä sektorilla työnantaja tarvitsee jonkinlaista osaamista johonkin asiaan, niin kyllä koulutetaan isoillakin panostuksilla, laitetaan työntekijöitä opiskelemaan niitä asioita, mitä tarvitaan. Sillä tavoin se oikeasti toimii. Samoin työelämässä kyllä pidetään kehityskeskusteluja, joissa selvitetään henkilön urasuunnitelmia, koulutustarpeita ja kehityskohteita. Nämä ovat sellaisia asioita, mitkä normaalissa elämässä ihan oikeasti toimivat siellä työpaikoilla paikallisesti.

17.42 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Me puhumme edustaja Kontulan kanssa molemmat suomalaisista, joilla on vähiten koulutusta, ja uskon, että tässä asiassa jostain syystä puhumme toisiamme ristiin tarkoittamatta kovinkaan erimielisiä ajatuksia. Varmasti olemme yhtä mieltä siitä, että me tarvitsemme erilaisia keinoja vähän koulutettujen ihmisten jatkokoulutukseen. Me tarvitsemme työssäoppimista, työllistämiskoulutusta, mutta toivoisin, että peruskoulun käyneet löytäisivät myös aikuiskoulutustuen entistä paremmin, koska tutkitusti se parantaa työkykyä ja työssäjaksamista ja se on myös keino siten pidentää työuria. Muistetaan vielä, että vain peruskoulun käyneillä työttömyys on kaikkein suurin ongelma, myös heidän työllistymisensä on paljon hankalampaa kuin koulutetuimmilla. Esimerkiksi korkeakoulutettu alle 30-vuotias työtön työllistyy 50 prosentin todennäköisyydellä, keskiasteen opiskelun suorittanut lähes 40 prosentin todennäköisyydellä ja peruskoulun käynyt vain 17 prosentin todennäköisyydellä. Tämä on se syy, miksi meidän kannattaa tässä yhteiskunnassa laajasti pohtia sitä, miten me saamme heikoimmin koulutetut ihmiset kouluttamaan itseään lisää.

17.43 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä asiassa olisi ehkä hyvä muistaa myös sellainen tosiasia, että jos niille ihmisille, jotka ovat kaikkein vaikeimmassa tilanteessa ja jotka nimenomaisesti tarvitsisivat aikuiskoulutustukea, sanotaan, että pitäisi lainan kanssa tämä koulutus hoitaa, niin ei heillä ole mahdollisuus saada sitä lainaa. Meillä ei ole olemassa sellaista koulutuslainaa tänä päivänä tässä maassa, jonka saa, jos esimerkiksi luottotiedot ovat menneet.

Mutta mikä olisi kaikkein tärkeintä, on se, että pidetään kiinni niistä työpaikoista ja pidetään kiinni niistä ihmisistä, jotka ovat siellä työpaikalla. On olemassa erilaisia muitakin

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

mahdollisuuksia tietysti, esimerkiksi oppisopimuskoulutus työpaikalla on erittäin hyvä vaihtoehto. On muistettava se, että juuri tällä hetkellä, jolloin näyttää siltä, että työttömyys on hieman laskenut, pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut. Nyt on aika tehdä työtä sen eteen, että pitkäaikaistyöttömyys ei lisäännä. Nyt on viimeinen hetki katkaista se kierre, mihin tämä maa on nyt ajautumassa. Jos sanotaan, että hienoista nousua on, niin eikö, arvoni ministeri, sitä nousua voitaisi hieman kanavoida myös sinne, missä sitä tarvitaan? Nyt esimerkiksi Anttilan työntekijät saivat 10 prosentin palkankorotuksen konkurssipesältä, ja Finanssivalvonta ilmoittaa, että tämä on bonus, tämä on kultainen kädenpuristus, ja heidän karenssiaikaansa pidennetään tämän asian takia. Sehän tarkoittaa sitä, että nämä ihmiset ennättävät syrjäytyä ennen kuin pääsevät edes työttömyyskorvauksiin kiinni. Kyllä meidän pitää pystyä tällaisiin asioihin tarttumaan ja myöskin näiden pienipalkkaisten ihmisten kohdalla, joille se ihan todella tarkoittaa sitä, että pohja putoaa koko elämän alta pois.

17.45 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Voin alleviivata jokaisen sanan, minkä edustaja Mäkisalo-Ropponen äsken loistavassa puheenvuorossaan sanoi. Hän puhui juuri asiaa sydämellä siitä, miten asiat hoiva-alalla ovat, missä aikuiskoulutustuki on paljon käytetty eri muodoissaan uralla etenemisessä, koulutustasoa nostettaessa — syitä on monia. Edustaja Mäkisalo-Ropponen toi esille tämän ulottuvuuden, joka ei mielestäni aikaisemmin tässä keskustelussa ole näkynytäkään: kuinka tärkeää tämä on ei pelkästään sille henkilölle omassa henkisessä kasvussaan vaan myös sille, minkälainen työntekijä hän siinä työympäristössä on kenties sen jälkeen kun hän ymmärtää ja haluaa kouluttautua. Todellakin voi olla, ja usein olen saanut kokea niin työntekijänä kuin esimiehenä itsekin vanhushoivassa olleena, että ihminen, joka ei hae virikkeitä ja uusia ajatuksia ja päivitä sitä osaamistaan, monella tapaa saattaa olla vastarannan kiiski taikka hänellä ei ole halua sitten oppia uusia tutkittuja hoitomenetelmiä tai toimintatapoja, ja tällainen on raskasta kenties koko sille työyhteisölle. Niinpä toteankin, että viisainta esimiestyötä on sellainen, jossa otetaan selville työyhteisön työntekijöitten halukkuudet kehittää itseään ja yhdessä keskustellaan myös niistä vaihtoehtoista, miten se koulutus olisi sovitettavissa siihen työhön ja tämän työntekijän työuran etenemiseen. Viisasta esimiestyötä on tukea työntekijöitten koulutusta.

17.47 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä sai minut innostumaan pitämään puheenvuoron. (Naurua)

Ensinnäkin pitää ajatella, kun puhuu siitä, kuka täällä on ollut työelämässä kovin pitkään. Voi sanoa, että minä olen 35 vuotta tehnyt rakennusalan töitä ja siinä olen ollut saman tien osa-aikaisena pääluottamusmiehenä ja nähnyt, miten työkokeiluun tulevat nuoret käyttäytyvät, kuinka he toimivat siellä työmaalla tai kuinka työllistettävien pitkäaikaistyöttömien, kun heitä otetaan töihin, motiivi kasvaa siellä työnteossa ja kuinka se halu löytää uusi ammatti tai vahvistaa sitä entistä ammattitaitoa on heillä tallella ja se homma menee eteenpäin. Ainut, mikä minua harmittaa kovasti, on se, että kun tässä talousarviossa leikataan aikuiskoulutuksesta ja muusta koulutuksesta, niin tällaiset innovaatiot ja uudet alat ja niihin hakeutumisot nuorilla katkeavat sen opiskelupaikan mahdollisuuden myötä.

Toinen on tämä hallituksen tavoite saada se 72 prosenttia työllisyyttä: se on hyvä tavoite, ja se varmaan antaisi sitten uusia työpaikkoja, ja minä toivon, että niitä syntyisi niille nuorille, jotka hakevat töitä.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

17.49 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Meillä jokaisella on varmasti jonkun verran työkokemusta avoimilta ja erilaisilta markkinoilta. Joillakin se on tuoreempaa ja joillakin se on vanhempaa, mutta se on aina rajattua, koska se on niistä omista työkokemuksista. Mutta kun työministeriössä tai TEMissä tehdään työolobarometriä, niin siinä on kysytty varsin laajalta joukolta suomalaisia, miten he kokevat oman kehittymismahdollisuutensa työpaikalla, ja esimerkiksi siitä näkyy selvästi se, että mitä suurempi työpaikka on, sitä paremmat kouluttautumisen ja uuden oppimisen mahdollisuudet useimmiten on, ja esimerkiksi teollisuudessa ne ovat paljon vähäisemmät kuin vaikkapa yksityisissä palveluissa, valtiolla ja kunnalla ne ovat paremmat kuin yksityisellä puolella näissä samoissa tehtävissä. Sitten jos katsotaan vaikkapa sosioekonomisen aseman mukaan, niin sielläkin näkyy selkeät erot, elikkä mitä paremmassa asemassa, mitä korkeammassa työtehtävässä on, sitä paremmat kouluttautumisen mahdollisuudet on, mutta sitten kun tullaan työntekijätasolle ja alempiin toimihenkilöihin, niin itse asiassa alle 30 prosenttia kokee, että he voivat oppia työssänsä uutta ja että heidän kouluttautumismahdollisuutensa ovat hyvät.

Minulle sanoi kerran aikanaan eräs työnantaja, joka mielestäni sanoi viisaasti, kun puhuimme kouluttautumisesta ja siitä, miksi ikääntyneitä työntekijöitä ei yleensä kouluteta, että ajatellaan, että se ikääntynyt lähtee pois, jos se koulutetaan johonkin toiseen tehtävään, mutta sitten hän mietti vähän pidemmälle, että jos hän ei panosta tuohon ikääntyneeseen työntekijään, niin luoja paratkoon, jos se jää eikä osaa. Elikkä kannattaisi miettiä myös niin päin silloin, kun mietitään niitä työntekijäryhmiä, joihin kohdistuu vähemmän koulutusta, kannattaako kouluttaa työnantajan näkökulmasta vai ei, lähinnäkin siitä näkökulmasta, että jos se työntekijä jää, niin silloin hän ei ole niin hyvä ja tuottava kuin osaa-vampi, ja sen takia kannattaa panostaa myös näihin vähemmän koulutettuihin ryhmiin.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 221/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.51 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on kolmas lisätalousarvio, siitä muutamia asioita.

Ensinnäkin vähennetään tuloja 210 miljoonaa ja lisätään määrärahoja 106 miljoonaa, ja nämä huomioon ottaen vuoden 16 kolmas lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 317 miljoonaa. Varsinaisten tulojen arviota alennetaan nettomääräisesti 210 miljoonaa euroa ja verotulojen arviota korotetaan nettomääräisesti 608 miljoonaa. Tässä taustalla ovat etenkin alkuvuoden verokertymätiedot, joiden pohjalta muun muassa ansio- ja pääomatuloverojen arviota, yhteisöveron ja arvonnlisäveron tuloarviota ehdotetaan korotettavaksi. Verotuotto on sitä vastoin jäänyt odotettua heikommaksi muun muassa perintö-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

ja lahjaveron osalta. Osinko- ja osakkeiden myyntitulojen arviota alennetaan 758 miljoonaa euroa. Muutoksessa on kyse tuloutusten siirtämisestä vuosille 2017 ja 2018.

Jos katsotaan tätä kokonaisuutta, niin päätöseräisesti hallitus ei ole lisännyt menoja eikä sitä kautta lisännyt alijäämää, joka on kieltämättä kuitenkin ongelma. Ne suurimmat selittävät tekijät löytyvät nimenomaan näistä osinko- ja myyntitulojen tuloutuksen siirtämisestä ensi vuodelle. On ollut omistajaohjauksen näkökulmasta järkevämpää omistajapolitiikkaa tehdä nämä tuloutukset, saavuttaa nämä tavoitetut myyntitulot, ensi vuoden puolella. Lisäksi on syytä todeta, että tänä vuonna nimenomaan turvapaikanhakijoista aiheutuvat kustannukset ovat kokonaisuudessaan 734 miljoonaa euroa korkeammat kuin vuonna 2015. Eli täältä löytyy näitä suurimpia syitä tietenkin sen lisäksi, että valitettavasti edelleen on meillä korkealla työttömyys, josta aiheutuvat menot kasvavat, ja eläkemenot kasvavat niin ikään. Eli tämä selittää näitä niin sanottuja isoja lukuja, ja painotan sitä, että hallitus on itsessään pitänyt kiinni tiukasta 4 miljardin säästöohjelmastaan, ja vaikka joitakin päätöksiä on muutettu tai jopa peruttu, (Pia Viitanen: Hyvä!) niin kehyksestä on pidetty kiinni ja vastaavat säästöt tai tulonlisäykset on haettu muualta.

Sitten joitakin nostoja täältä määrärahojen muutoksista. Ensinnäkin voisi todeta sen, että turvapaikanhakijoiden vastaanoton määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi 110 miljoonaa euroa, mutta vastaavasti kotouttamiskorvausten arviomäärärahaa sen sijaan ehdotetaan alennettavaksi 30 miljoonaa, mikä aiheutuu korvausten piiriin kuuluvien oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden arvioitua pienemmästä määrästä. Eli koska nyt useimmat kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet valittavat, niin nämä valitusprosessit kuitenkin kestävät. Näihin hallitus on suunnannut ja suuntaa edelleen lisää resursseja, nimenomaan seuraavassa vaiheessa näihin oikeusprosesseihin, jotta ne saadaan mahdollisimman nopeasti läpi ja saadaan sitä kautta selvyys sitten joko turvapaikasta tai siitä, että turvapaikkaa ei saa. Näistä isoista luvuista nähdään se, että on äärettömän tärkeää, että nämä maahanmuuttoprosessit sujuvat myös nopeasti, koska kaikkein kalleinta on se, että nämä ihmiset odottelevat vastaanottokeskuksissa — mikä on siis kalleinta — koska silloin heidän kohtalonsa on vielä ratkeamatta. Toisaalta, jos he tarvitsevat turvapaikan, he eivät pääse kotoutumaan ja hakemaan itselleen alkua, työpaikkaa ja eivätkä pääse sitä kautta elämän alkuun.

Edelleen nostoja:

Työttömyysturvan määrärahan tarve alenee työmarkkinatukimomentilla 32,2 miljoonaa euroa johtuen oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden aiheuttamien kustannusten tarkennuksista.

Edelleen maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseen ehdotetaan 35 miljoonan euron lisämäärärahaa, joka on suurin osa budjettiriihessä sovitusta 50 miljoonan maataloustukipaketista. Tarkoituksena on parantaa maatilojen maksuvalmiutta ja turvata niiden kannattavuutta. Pidän tätä erittäin tärkeänä lisäyksenä, vaikka tämä kokonaiskehikko on tiukka. Meidän maatalous ja koko ruokaketju ovat erittäin vaikeassa tilanteessa. Taustalta löytyy tietenkin paljon syitä, muun muassa Venäjän elintarvikkeiden tuontikielto mutta myöskin kohonneet kustannukset ja alentunut kannattavuus. Tilanne on sen verran kriittinen, että puolustaa paikkaansa suunnata nämä lisätoimet tähän vaikeaan paikkaan.

Valtion kokonaan omistaman Baltic Connector Oy:n pääomittamiseen 28 miljoonaa. Euroopan unionin komissio myönsi Suomen ja Viron yhteishankkeelle eli Suomen ja Baltian väliselle kaasuputkihankkeelle 187 miljoonan euron tuen, joka kattaa 75 prosenttia kokonaiskustannuksista. Tämä tuki on korkein ja tämä tukiprosentti on korkein, mitä vastaa-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

ville hankkeille Suomeen on koskaan saatu — tai ehkä vastaavaa ei ole ollut, mutta ylipäänsä EU:n tukemille hankkeille.

Vielä tulorekisteriin, sen rakentamiseen, 10 miljoonaa lisää. Tämä on todella tärkeä hanke. Sillä parannetaan mahdollisuuksia uudenlaiseen verotukseen ja sosiaaliturvaan. Kun me haemme niitä keinoja, miten me voimme parantaa työn vastaanottamisen kannustavuutta, miten me voimme parhaiten kohdistaa tukea, niin meillä pitää olla tällaiset työvälineet, joita tämä tulorekisteri tuo. Tämä tulee olemaan erinomainen työväline jatkossa, kun me haemme keinoja muun muassa kannustinloukkujen purkamiseen.

Ja vielä viimeisen asiaan, arvoisa puhemies: opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ehdotetaan 120 000:ta euroa Suomenlinnan alueella sijaitsevien muurien ja maa-vallien sortuman korjaamiseen.

17.58 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden selonteon yhteydessä oli puhetta, että poliisien määrä vakiinnutetaan minimissään 7 000 poliisihenkilöön. Nyt tässä lisätalousarvioesityksessä ei ollut lisäystä poliisin määrärahoihin. Siltä osalta kysyn ministeriltä, onko ymmärrettävä nyt niin, että asia on tältä vuodelta kunnossa mutta ensi vuodelle täydentävään talousarvioon tulee lisää rahaa, jotta toteutuu se 7 000 vai oliko peräti 7 200, niin kuin eilen sisäministeriön tiedotteessa oli, eli sinne tulee sitten lisää rahaa eli tämä asia on nyt sitten tältä vuodelta hoidossa ja hoidossa myös sitten ensi vuodelta.

Toinen kysymykseni koskee maahanmuuttoon liittyviä asioita. Täällä lisätalousarvioesityksessä kerrotaan, että kulut ovat 820 miljoonaa euroa korkeammat verrattuna tavanomaiseen tilanteeseen, jolloin on tullut siis 3 000—4 000 turvapaikanhakijaa. Nämä ovat isoja lukuja. Tilannehan on Suomessa se, että jouduimme hieman yllätetyiksi. Kukaan ei voinut viime vuonna tilannetta ennakoida, ja siitä liittyviä seurannaisvaikutuksia käydään nyt sitten vielä lävitse, mikä näkyy sitten tässä lisätalousarvioesityksessä, kun siellä joudutaan vielä hieman siihen lisäämään. Kysymys nyt kuuluu: kun hallitusohjelmassa on kirjaus, että laaditaan selvitys maahanmuuton kustannuksista, vaikutuksista yhteiskunnassamme, jotta päästään totuudenmukaiseen keskusteluun niistä tekijöistä, mitä maahanmuutolla on — hyvistä vaikutuksista, kielteisistä vaikutuksista, kustannuksista, eduista, haitoista, hyödyistä — koska tämä selvitys on tulossa?

18.00 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä valtion kolmas lisätalousarvio on käsittelyssä, ja tämä on todennäköisesti jäämässä tämän vuoden viimeiseksi. Hienoista ennustusta on bruttokansantuotteen kasvuun, ja tämän maltillisen kasvun taustalla on etupäässä yksityisen kulutuksen ja investointien kehitys. Kun valtiovarainministeri on paikalla, niin hivenen ehkä tulevaisuutta voisitte hahmotella, miltä näyttävät nyt nämä tulevat vuodet meidän taloutemme näkökulmasta. Kyllä huoli on pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Vaikka meillä hienoinen lasku nyt on tapahtumassa ja käänne parempaan, niin kuitenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvussa ja tänne tarvitsemme varmasti lisää toimenpiteitä myös.

Valtion velanotto kasvaa tänä vuonna lähes 6 miljardiin tämän lisäbudjetin myötä, ja tämän vuoden lopussa on velkaa 105,8 miljardia, mikä on noin 50 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Meillä on iso työ tämän velkaantumisen taittamiseksi. Myönteisenä pidän sitä, että täällä on nämä pienet lisäsatsaukset maataloudelle. On meidän tehtävämme pitää huoli kotimaisesta ruuantuotannosta, ja kiitos siitä teille, arvoisa valtiovarainministeri.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Kysyisin myös näistä poliisin määrärahoista. Onko niin, että me pystymme pitämään tämän luvutun tason myös ensi vuonna? Myös kriisinhallintaveteraanien rahoitus puuttuu edelleen budjetista. Onko tarkoitus, että se tullaan varmistamaan niin, että tämä meillä nyt käsittelyssä oleva laki pystytään viemään maaliin esitetyllä tavalla?

Arvoisa puhemies! Jatkan lyhyesti sieltä. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat, omalla kohdalla tuo 2 minuuttia menee niin kovin nopeasti, joten lyhyesti täältä.

Meillä kärkihankkeisiin on tällä hallituskaudella esitetty 1,6 miljardia euroa ja näitä rahoja ja kärkihankkeitahan on nyt jo toimeenpantu. Toivottavasti niillä saadaan uudistettua maata ja pidettyä rattaita pyörimässä. Pääministeri on puhunut, että tase laitetaan työhön, ja on kertonut, että omaisuustuloilla tämä kärkihankerahoitus tehdään, joten kysyisin valtiovarainministeriltä, millä tavalla tämä tulopuoli on nyt aikataulussa eli olemmeko pystyneet löytämään sieltä taseesta näitä tulopuolia vai onko kärkihankkeet rahoitettu kuitenkin tässä vaiheessa vielä lisävelanotolla.

18.03 Jani Mäkelä ps: Hallitus esittää kolmannessa lisätalousarviossaan maahanmuuton tai, sanoisinko rehellisemmin, pääasiassa elintaso- ja turvapaikkaturismin aiheuttamiin kustannuksiin 38 miljoonan euron nettomääräistä lisäystä. Sen lisäksi arvioidaan kokonaisuudessaan tämän ilmiön hinnaksi lähes miljardi euroa tavanomaiseen 3 000—4 000 turvapaikanhakijan määrään verrattuna. Kyllä nämä luvut laittavat allekirjoittaneen ainakin haukkomaan henkeään. On selvää ja rehellistä myöntää, että eivät nämä 820 miljoonaa vuositasolla lisäkuluna maahanmuuttoon riitä, vaan tämä turvapaikkaprosessi on vasta alkua. Kun ne jotkut, jotka sen turvapaikan ehkä tarvitsevat, sen saavat, alkaa kotoutus, ja se sitten vasta maksaakin helposti 20 vuotta veronmaksajalle, ennen kuin kenties on mahdollisuutta jonkinlaiseen nettoverojen maksamiseen. Olemme saaneet työministeriön haastattelujen perusteella tietää sen, että turvapaikanhakijoiden koulutustaso ei ole erityisen kehuttava, ja on vaikea kuvitella, että tästä väestä erityisen suuri osa kovin nopeasti Suomessa työllistyisi.

En ole tyytyväinen tähän tilanteeseen, en lisätalousarvioesityksen enkä varsinaisenkaan budjetin osalta. Haluan tietää, mitä toimia on käynnistetty vastaanottotoiminnan yksikkökustannusten sekä kokonaiskustannusten alentamiseksi. Lisäksi odotan uusia esityksiä maahanmuuttopolitiikan tiukentamiseksi. Toivon, että hallitus kääntää jokaisen kiven ja kannon lainsäädännöllisesti, että voisimme säästää näiden nuorten, parhaassa iässä olevien miesten ylläpidosta, kun samalla joudumme jatkuvasti leikkaamaan tulonsiirroista muualla yhteiskunnassa vuotuisen syömävelkamme kasvaessa veronmaksajien selkään — tai itse asiassa tulevien veronmaksajien selkään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, kun vastauspuheenvuoroa ovat pyytäneet eräät samat henkilöt, jotka ovat kohtamiten täällä varsinaisen puheenvuoron vuorossa, ja kun puheenvuorot näyttävät olevan keskimäärin 2 minuutin puheenvuoroja, edetään 2 minuutin puheenvuoroilla. Jos edustaja haluaa sitten ylittää 2 minuuttia, hän voi toki tulla tänne, ja sitten arvioidaan mahdollinen vastauspuheenvuorojen tarve. — Nyt edustaja Kiviranta.

18.05 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallitus sopi jo elokuun lopulla budjetti-riihessä maatalouden 50 miljoonan euron kriisipaketista. Tästä rahasta tähän lisätalousar-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

vioesitykseen sisältyy 35 miljoonaa euroa. Siitä 7,5 miljoonaa euroa on Suomen kansallinen osuus EU:n yhteisellä, erillisellä päätöksellä sovitusta maitopaketista. Sehän on puolikas, tämä kansallinen osuus, ja toinen puoli tulee EU:sta. Sitten tässä on 27,5 miljoonaa euroa kansallista tukea.

Tässä haluaisin erityisesti esittää ministeri Orpolle toivomuksen, että tästä 27,5 miljoonan euron siirtomäärärahasta tulisi kohtuullinen osuus myös Etelä-Suomeen, ettei koko raha taas menisi pohjoiseen tukeen. Sellainen keino, oikeastaan ainoa käytettävissä oleva, olisi käyttää se vuoden 2018 luonnonhaittakorvauksen leikkauksen peruuttamiseen. Sielähän sovittiin luonnonhaittakorvauksen leikkauksesta, ja se on ollut aikomus peruuttaa. Kysymys on asiasta, joka kohdistuu koko maahan, mutta siis myös Etelä-Suomeen, ja kohdistuisi tasapuolisesti koko maahan. Siihen on arvioitu tarvittavan ehkä 18 miljoonaa euroa. Eli kun olette turkulainen ministeri, niin olisi hyvä, että pitäisitte myös, arvoisa ministeri, Etelä-Suomen puolta tässä luonnonhaittakorvausasiassa. (Kaj Turunen: Koko Suomen ministeri!)

18.07 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä käsittelyssä olevassa kolmannessa lisätalousarviossa vuodelle 2016 on useita valonpilkahduksia. Yksityinen kulutus on kääntynyt nousuun, mikä on johtanut muun muassa arvonlisäverokertymän kasvuun 141 miljoonalla eurolla. Myös yksityisten investointien ennustetaan kasvavan yli 4 prosenttia, mikä johtuu ainakin joiltakin osin eduskunnan ja hallituksen tekemistä päätöksistä työllisyyden ja yrittäjyyden edellytysten kääntämiseksi kasvuun. Autoveron tuotto on pysynyt vähintäänkin edellisvuoden tasolla tai jopa hieman noussut huolimatta siitä, että autoveroa laskettiin roimasti. Rekisteröityjen henkilöautojen määrä kasvaa 112 000:een, mikä on tärkeää autokantamme uudistumisen kannalta. Työllisyysaste on noussut hieman vuoden takaisesta, ja työttömiä on työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan noin 8 000 henkilöä vähemmän kuin viime vuonna. Kuitenkin työttömiä on edelleen liki 330 000 henkilöä, mikä on aivan liian suuri määrä, ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien osuus on kasvanut.

Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa on myös muita asioita, joihin tulee jatkosakin kiinnittää erityistä huomiota. Julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen on noussut huolestuttavasti jo yli 64 prosentin, ja pitkällä tähtäimellä velan kasvu on pakko taittaa, koska korkokulujen kasvaessa korkotason vääjäämättömän nousun myötä budjetista tulisi muutoin jatkossa aiempaakin alijäämäisempi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä: Viimevuotisesta maahanmuuttokriisistä johtuen maahanmuuttoon liittyvät kustannukset ovat nousseet huimasti ja ovat jo vähintään miljardin euron luokkaa, luultavasti enemmänkin. On toivottavaa, että maahanmuutosta johtuvat kustannukset tulevat pieneneään (Puhemies koputtaa) tulevinä vuosina. Kysyisin vielä ministeriltä, miten (Puhemies koputtaa) hän arvioi maahanmuuttoon liittyvien kustannusten kehitystä.

18.09 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Mielestäni tämä kolmas lisäbudjetti on hyvä kokonaisuus, ja tällä me saamme edelleen Suomeen työtä, investointeja ja talouskasvua. Toki tietenkin tässä otetaan lisävelkaa 316 miljoonaa, ja näissä kuluvin vuoden lisäbudjeteissa näin ollen lisävelanotto on suhteessa siihen ensimmäiseen budjettiesitykseen yhteensä 630 miljoonaa enemmän kuin silloin kaavailtiin. Toki valtaosa siitä tulee tästä maahanmuuton kustannuksesta, mikä on 820 miljoonaa suhteessa siihen tavanomaiseen tasoon.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Nyt tuleekin mieleeni se, että kun meillä on Suomessa noin vajaa 8 000 koditonta suomalaista, niin voisimmeko me Suomi 100 -hengessä käynnistää sellaisen ohjelman, jolla me saisimme katon kaikkien päälle, sellainen ohjelma. Me olemme havainneet, että me pystymme nämä noin 35 000—40 000 maahanmuuttajaa tänne asuttamaan vokkeihin, mutta miten me emme näille omille 8 000 kodittomalle saa sitä kattoa pään päälle? Voitaissiinko tällaista jonkunlaista ohjelmaa kehittää? Tätä pohdin tässä mielessäni.

No, sitten haluan nostaa vielä esille yhden asian, ja se on tämä taajuushuutokauppa, mikä meillä on tässä käynnistymässä. Siellä kuusi kanavapakettia huutokaupataan, ja siellä lähtöhinta on á 11 miljoonaa kappale, ja näin ollen ensi vuoden budjettiin saadaan siis vähintäänkin 66 miljoonaa, jos kaikki menee kaupan. Mutta jos me jotenkin pystyisimme vielä jaksottamaan tätä huutokauppaa, ottaen huomioon muun muassa tämän DNA:n mahdollisen listautumisen, ja saamaan kilpailua vielä enemmän sinne huutokauppaan, niin me kenties voisimme saada vielä huomattavia lisätuloja näitten kanavanippujen myynnistä.

18.11 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että täällä myös hallituspuolueiden edustajat ovat kiinnittäneet huomiota siihen tosiseikkaan, että tässä lisätalousarviossa valtio jälleen velkaantuu. Tässä otetaan yli 300 miljoonaa lisää velkaa, ja kokonaisvelan määrä kipuaa aina tuonne 6 miljardin kieppeille. Olemme lukuisia kertoja SDP:ssä kantaneet tästä huolta, ja oma vaihtoehtomme perustuu sille, että ottaisimme niin tänä vuonna ensi vuonnakin vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa. Ja syyhän tässä tietenkin, miksi hallitus velkaantuu, on se, että riittäviä toimia työllisyyden eteen ei olla tehty sen puolentoista vuoden aikana, kun hallitus on tässä istunut. Meillä on ollut lukuisia esityksiä, (Hannakaisa Heikkinen: Työttömyys on vähentynyt! — Timo Heinonen: Paremmin nyt menee kuin teidän aikana!) joilla työllisyyttä voitaisiin parantaa.

Puhemies! Se, mihin hallituksella on silti riittänyt rahaa, ovat olleet nämä kuuluisat veronkevennykset kaikkein hyväosaisimmille. On rahaa miljoonaperintöjen verotuksen keventämiseen, apteekkarivähennykseen, metsälahjavähennykseen, autoveron alennukseenkin, ja tällä kertaa kyllä nämä työtulon veronkevennyksetkin menevät selkeästi suurituloisten eduksi kuitenkin. Näin se vain on, ministeri Orpo, kun katsomme ostovoiman kehitystä. Eläkkeensaajien ostovoima jää miinukselle ja pakkaselle, ja toisin käy sitten hyväosaisemmille. Ja siksi että näin on, me tekisimme toisenlaisen arvovalinnan. Me haluaisimme tehdä senkaltaisen veroratkaisun, joka olisi oikeudenmukainen ja hyödyttäisi 95:tä prosenttia palkansaajista ja eläkkeensaajista. Me tätä teille kerroimme viimeksi eilen vaihtoehtobudjettikeskustelussa, ja kysimme, voisitteko tästä ottaa kopin. Eikö tämä olisi, ministeri Orpo, myös teille mieleistä ja teidän arvomaailmanne mukaista, kun puhutte aina vaikkapa keskiluokan ostovoimasta ja lapsiperheiden hyvinvoinnista? Nämä ovat juuri niitä henkilöitä, joiden hyväksi tämä meidän vaihtoehtomme toimisi. (Puhemies koputtaa) — Puhemies, tulen hetkeksi sinne ylös. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Meidän vaihtoehtomme todella hyödyttäessään nimenomaisesti 95:tä prosenttia kaikista palkansaajista ja eläkkeensaajista toisi myös sitä kipeästi kaivattua ostovoimaa, joka varmasti osaltaan vaikuttaisi myönteisesti myös työllisyyden kehitykseen.

Puhemies! Kuten sanottu, tässä vaihtoehtobudjetissamme me panostaisimme työllisyyteen tässä ja nyt enemmän, oikeudenmukaisempaan veropolitiikkaan, ottaisimme kaiken kaikkiaan vähemmän velkaa. Täällä on mainittu mielestäni ihan oikein hallituspuolueiden puheenvuoroissa tämä huoli näistä poliiseista. Hyvä, että lisäresursseja nyt tuli, mutta me kaikki tiedämme, varsinkin tuolla valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostos-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

sa se on ollut usein esillä, että tämä tarvehan on huomattavasti isompi. Hallitus on omassa sisäasioita koskevassa selonteossaan sitoutunut 7 000 poliisiin tasolle, ja olemme kuulleet aika rankkoja arvioita, että tämä kehys, mikä hallituksella on poliisin suhteen, voi johtaa siihen, että poliisimiesten lukumäärä olisi tuota 6 500:ta eli huomattavasti pienempi.

Mutta, puhemies, itse pihvi tässä on se, että jälleen kerran täällä on lisätalousarvio, jonka yhteydessä oltaisiin tässä ja nyt voitu tehdä jo tänä vuonna työllisyyttä parantavia toimia. Niitä me olemme esittäneet lukuisia. Tässä on ollut monta mahdollisuutta, miten työllisyyteen voitaisiin tarttua tässä ja nyt ja ennen kaikkea miten voitaisiin työllisyyttä parantaa myös sitten oikeudenmukaisemman veropolitiikan avulla. Ja nyt kun ministeri on täällä paikalla, käytän tilaisuutta hyväkseni ja vielä kerran kysyn: kelpaisiko tämä meidän, SDP:n, oikeudenmukaisempi veroratkaisu teille?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kun ministerillä on tärkeä virkameno aivan kohta, myönnän hänelle nyt sitten puheenvuoron, sanotaan 3 minuuttia maksimissaan, ja sen jälkeen sitten voidaan jatkaa debattia.

18.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Harmi, että tuo edellinen keskustelu kesti niin pitkään: Komission varapuheenjohtaja Timmermans odottaa minua, minun on sinne kiirehdittävä. Muuten mielelläni olisin täällä keskustelemassa.

Nopeita kommentteja.

Ensinnäkin kriisinhallintaveteraanit. Siitä on hallituksen esitys eduskunnassa, ja rahat tulevat täydentävässä esityksessä voimaan 1.1.17.

Poliisit nousivat esille täällä monessa. Kyllä, me olemme sitoutuneet siihen, että alle 7 000:n ei mene. Nyt tänä vuonna poliisien resurssit on turvattu. Ensi vuodelle me vielä lisäämme 8,5 miljoonaa poliisille, 1,5 miljoonaa suojelupoliisille riittää ensi vuoteen. (Pia Viitanen: Ei riitä!) — Aivan varmasti riittää. — 7 200 poliisia eli käytännössä lähes jokainen poliisimies ja -nainen, joka on koulutettu, voi jatkaa työssään ensi vuonna. Tämä on totta. Se vaatii tietysti vielä sen, että poliisin ison budjetin sisällä nimenomaan näin suunnataan, mutta se on valtioneuvoston ja tähän mennessä trion, hallituksen puolueiden, linjaus.

Maahanmuuton kustannukset: Kaikkein parasta on — tällä hetkellä — se, että me viemme nopeasti läpi nämä prosessit ja että erottuvat ne, jotka turvapaikan saavat ja jotka eivät, ja että heidät, jotka eivät suojelua tarvitse, myöskin nopeasti ja tehokkaasti pystytään palauttamaan kotimaahansa. Tämä on se kaikkein nopein. Heidät, jotka turvapaikan saavat, pitää nopeasti integroida niin tehokkaasti kuin mahdollista suomalaiseen yhteiskuntaan. Ja aivan oikein, työministeri Lindström on aivan keskeisessä asemassa sekä oikeusprosessien että kotouttamisen kannalta, joten hänen kanssaan kannattaa käydä näitä keskusteluja.

Maatalouden tuista. Etelä-Suomen tuet ovat kieltämättä tärkeä asia. Tässä varmasti ovat kaikki hyviä esityksiä, mitä maa- ja metsätalousministeri aiheessa tekee. On tärkeää, että koko maassa säilytetään tasavertaisesti mahdollisuudet harjoittaa monipuolista ruuantuotantoa.

Talouden kokonaiskuvasta. Siis se perusongelma on työllisyys — aivan oikein, edustaja Viitanen. Se on se kaikkein tärkein. Mutta hallitus on tehnyt paljon ja tekee koko ajan työllisyyttä parantavia toimia, ja lisää tulee voimaan ensi vuoden alusta. Ne ovat merkittäviä toimia. Työllisyys on lähtenyt parempaan suuntaan: työllisiä on 30 000 enemmän kuin silloin, kun hallitus aloitti, ja työttömiä on 8 000 vähemmän. Ei se riitä, minä olen sanonut sen

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

monta kertaa. Me teemme lisää, me teemme koko ajan lisää. Jos te katsotte hallituksen toimia, niin kyllä sieltä löytyy samanlaisia ja samantyyppisiä toimia, jopa suoraan samoja, mitä tekin olette esittäneet, esimerkiksi se, että työttömyysturvaa voi käyttää omien työelämään työllistymisen valmiuksien parantamiseen, mikä on mielestäni juuri niitä asioita, mitä muun muassa teidän puheenjohtajanne Rinne on esittänyt.

Mitä tulee siihen teidän veroratkaisuunne, se 95 prosenttia, niin tämä hallituksen esitys parantaa tilannetta 100 prosentilla palkansaajista. 100 prosentilla joka ainoalla verot laskevat sen 0,6 prosenttia, (Puhemies koputtaa) tai enemmänkin, jos on siellä matalimmissa tuloiluokissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän nyt muutaman vastauspuheenvuoron. Debatin ainekset on tässä olemassa. Ministeri kerkeää olla jonkun minuutin täällä.

18.18 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri sanoi juuri tuossa, että talouden kokonaiskuvan kannalta tärkeintä on työllisyys, ja tästä emme varmastikaan kukaan voi olla eri mieltä. Sen vuoksi silmiini pisti nyt tästä kolmannelta lisätalousarviosta se, että siellä esitetään vähennettäväksi 20 miljoonaa euroa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta EU-rakennerahasto-ohjelmista, ja syy on se, että pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisohjelman käynnistyminen viivästyy. Kuitenkin, jos ajatellaan sitä, mitä näillä rahoilla voidaan tehdä, niillä voidaan tehdä juuri niillä alueilla, joilla työttömyys on kaikkein suurinta, pohjoisessa ja idässä. Mistä johtuu, että näin on päässyt käymään? Kysyn tätä siitä syystä, että siellä on erittäin paljon sellaista, (Puhemies koputtaa) mihin näitä rahoja voitaisiin käyttää, ja työllisyyden kannalta tämä on erittäin tärkeä asia.

18.20 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmeisesti ja selvästi SDP:n varjobudjetti, jolle eilen varattiin käsittelyaikaa, jäi liian pahasti Trumpin valinnan varjoon, kun koko suullinen kyselytunti ja tämän vuoden lisätalousarvio pitää käyttää sitten sen esittelyyn.

Mutta, arvoisa ministeri, kiitän tästä, että tämä 35 miljoonaa euroa maatalouden hätään tulee. Varmasti entisenä maatalousministerinä tiedätte meidän maatalouden tilanteen.

Mutta en tiedä tätä asiaa, mitä aion teiltä kysyä: Maaseutuvirastolle myönnetään 1,4 miljoonaa euroa toimintoihin, jotta tämä kriisituki saadaan toimeenpanoon. Viljelijätukia maksetaan aikaisemmin, jo tänä vuonna, ja sitten viljelijätukien toimeenpanon kannalta välttämättömän kehitystyön jatkon varmistamiseen. Miksi aina tarvitaan lisärahoja? Mitkä ovat sitten ne Mavin perustoiminnot, mihinkä on se normaali määräraha? (Puhemies koputtaa) Miksi aina tarvitaan sitten lisää? Tämän haluan kysyä.

18.21 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En puutu nyt näihin varjobudjetteihin sen enempää, mutta otan pienen pointin edustaja Viitanen puheenvuorosta, kun edustaja Viitanen sanoi, että hallituksella on varaa antaa autoveroalennus. Todellakin, kun katsoo tässä, että autovero on plus 60 miljoonaa euroa, uusien autojen kauppa on kasvanut ennakkoidusta 6 000 autolla, niin veroja alentamalla voidaan kasvattaa verotuloja. Valtiovarainministeriltä kysynkin: Missä muussa tämä mekaniikka voisi toimia kuin pelkästään tässä autoverossa? Pitäisikö meidän pohtia tällaisia kohteita, missä me voisim-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

me veroja alentamalla kasvattaa verotuloja? (Hannu Hoskonen: Ikiliikkuja!) Onko tätä mietitty tarkasti hallituksessa?

18.22 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Niin, kyllähän tässä hallitus on kovasti muuten koettanut alentaa nimenomaan hyväosaisten veroa. Se on vain vähän ikävää, kun minä luin noita lainsäädännön arviointineuvoston arvioita siitä, mitä esimerkiksi nämä yrittäjävähennykset eli apteekkarivähennykset ja muut voisivat työllistää, että kovasti sieltä en löytänyt sellaista tekstiä, vaikka vähän oikein tutkailin toden totta tarkasti, jossa olisi sanottu, että näillä on työllisyysvaikutuksia. Kun ministeri Orpokin tässä juuri sanoi, että se kaikkein tärkein asia on työllisyys, niin miten ihmeessä voi olla varaa sellaisiin veronkevennyksiin, jotka eivät edistä kasvua ja työllisyyttä?

Sitten se, missä tässä nyt on se ero, se kuuluisa ero, ministeri Orpo, on juuri se, että meidän vaihtoehdossamme se 95 prosenttia palkansaajista ja eläkkeensaajista hyötyy enemmän kuin hallituksen esityksessä ja ne ovat juuri niitä pieni- ja keskituloisia, tavallisia ahkeria lapsiperheitä, eläkkeensaajia. On kyse heidän ostovoimastaan, joka auttaa työllisyyteen. Sitten taas niillä hyväosaisimmilla, jotka (Puhemies koputtaa) meillä vähän enemmän tienaa, ei se ostovoimaan vaikuta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt tässä vaiheessa myönnän vielä vastauspuheenvuoron edustaja Kiurulle ja sen jälkeen ministerille puheenvuoron. Ministerin aikataulu on loppu, ja pidän huolen siitä, että eri ryhmät saavat nyt vastauspuheenvuoron, ja tästä syystä vielä edustaja Kiurulle ja sen jälkeen ministerillä puheenvuoro.

18.23 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos puheenvuorosta.

Turunen esitti, että verot alas ja sitä kautta verotulot ylös. Ymmärsin niin, että kun yhteisöveroa on alennettu muistaakseni peräti kahteen kertaan ja niin tehtiin viime vaalikaudella, niin on tapahtunut niin, että veron tuotto on kasvanut. Ymmärrän myös niin, että työllisyysvaikutus on ollut positiivinen, ja tähän ehkä ministeri voi vastata, olenko muistanut ja ymmärtänyt oikein.

Sitten haluan vielä kiittää tästä poliisiasiasta. Itse asiassa tässä tuli melkoinen uutinen sanottua, kun sisäisen turvallisuuden selonteossa puhuttiin 7 000 poliisin määrän vakiinnuttamisesta ja nyt ministeri kertoi, että ensi vuonna olemme 7 200:ssa. (Pia Viitanen: Se on muuten SDP:n tavoite!) Tämä on erinomainen uutinen, ja haluan siitä ministeriä kiittää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä ministerille nyt 2 minuuttia paikan päältä. Oman kertomanne mukaan te joudutte lähtemään sen jälkeen. (Petteri Orpo: Kyllä!) Voitte jäädä, jos teillä on aikaa.

18.24 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Voin vielä antaa viimeiset vastaukset.

Siis se on noin 7 200, minä en muista nyt aivan eksaktia summaa, ja täällä olen oppinut, että kannattaa olla varovainen näiden lukujen kanssa. Mutta käytännössä oleellisinta on se, että niiden poliisimiesten ja -naisten työsuhteita, joilla on määräaikaiset työsuhteet nyt tänä vuonna, jotka loppuvat vuodenvaihteeseen, nyt tämän lisärahan ansiosta pystytään jatka-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

maan. Meillä on siis maksimivahvuus, ja ei mennä taatustikaan alle tuon 7 000:n. Tämä on oleellista.

Vielä tähän eroon, 95 vai 100. Siis me kunnioitamme sitä kiky-sopimusta, jossa sovitettiin siitä kokonaisuudesta, joka laski näiden suurempituloistenkin verotusta mutta ei olisi laskenut pieni- ja keskituloisten verotusta, ja hallitus suuntaa sen omaansa. Minun täytyy katsoa se, onko kiky-sopimuksen vastainen se teidän veronkevennyksen perumisenne. Se on kiinnostava yksityiskohta. Mutta kaiken kaikkiaan uskon siihen, että veronalennuksilla on dynaamisia vaikutuksia. Yhteisöveron alentaminen on tuonut enemmän kassaan kuin vienyt. Autoverossa me näimme tämän saman. Työn verotuksessa minä olen aivan varma, että kun me nyt pääsemme sille linjalle, että työn verotusta alennetaan ja jatketaan samaa aina kun mahdollista, niin se tuo dynamiikkaa, se tuo uutta työtä ja se kannustaa ihmisiä ottamaan työtä vastaan.

Kiitän eduskuntaa erinomaisen hyvistä keskustelusta. Mielelläni jatkaisin, mutta pitää jatkaa matkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mikäli, arvoisat edustajat, debattiin vielä löytyy voimaa, niin täällä on pyydettyjä puheenvuoroja: edustajat Heinonen, Hoskonen, Hakkarainen, Järvinen, Kiviranta, Mäkelä, nämä kaikki vastauspuheenvuoroja. Menetään nämä läpi, sitten siirrytään puhujalistaan.

18.26 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä otettiin esille vielä sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetti — otin sen tuosta eduskunnan telineestä — ja täällä sanotaan: "On siis helppo nähdä, miten Sipilän hallitus on suosinut kaikkien ylintä tuloluokkaa. Se muutti veroasteikkoja vuonna 2016 siten, että 12 000 euroa kuukaudessa ansaitsevalla toimitusjohtajalla on sama veroprosentti kuin puolet siitä tienavalla akavalaisella asiantuntijalla." Pitääkö tämä paikkansa? Ei pidä paikkansa. Tämä voi mennä läpi Hakaniemen torilla, mutta ei tämä mene läpi Suomen eduskunnassa. Ja tämä on tuolta eduskunnan telineestä otettu asiakirja, jossa sanotaan: keskustelualoite, Antti Lindtman, sosialidemokraatit ynnä muut. 12 000 euroa tienavalla on lähes 10 prosenttiyksikköä suurempi verotus kuin 6 000 euroa tienavalla. Sosialidemokraatit väittävät omassa vaihtoehtobudjetissaan aivan muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnämme tähän väliin vastauspuheenvuoron edustaja Harakalle.

18.27 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että edustaja Heinonen on lukenut Olli Kärkkäisen tviitin, joka herätti hänet huomaamaan tämän lapsuksen, jonka olemme korjanneet. Me olemme sen välittömästi julkisesti korjanneet. Mitä hallitus on korjannut omia esityksiään ja peruuttanut niitä? Vähän eri mittakaavassa. Se on nyt sähköisessä versiossa ollut jo pitkään korjattuna. Ja muuten, ette huomannut, että ihan sama lapsus oli vuonna 2016 vaihtoehtobudjetissa, että olette nyt vähän hitaasti herännyt kyseenalaistamaan tätä asiaa. Olen pahoillani, että virhe on tapahtunut, mutta kyseessä on yhden sanan korjaus, ja se on jo toteutettu aikaa sitten.

18.28 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että se virhe myönnetään, mutta siitä huolimatta eduskunnassa jaetaan tätä versiota. Tämä on vi-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

rallinen versio eduskunnan asiakirjatelineestä, ja täällä on mustaa valkoisella. Ei tarvitse lukea kenenkään tviittiä, vaan luetaan eduskunnan papereita, jotka tänne on tuotu. Nämä on syytä korjata silloin, jos näissä on näin räikeitä veroja. Niin kuin totesin, tämä voi mennä läpi Hakaniemen torilla, voidaan väittää, että Sipilän hallitus on muuttanut verotusta niin, että 12 000 euroa tienaaavalla olisi sama vero kuin 6 000 euroa tienaaavalla. Näin ei ole. Ja nyt kysyisin, kun, edustaja Viitanen, te vastaatte sosialidemokraattien talouspolitiikan isosta linjasta: kuinka paljon muita virheitä tässä teidän lisätalousarviossanne on?

18.29 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole kyllä huomannut tarkistaa, onko edustaja Heinonen mahdollisesti uudelleen tviitannut sen tviitin, mitä hän ei huomannut, ja lukiko kenties näistä papereista. Sitä en ole katsonut Twitteristä. Kuten sanottu, puhemies, ihan reilun pelin hengessä, me olemme myöntäneet, että meillä on ollut siellä yhden sanan virhe, ja se on nyt korjattu. Ja tietenkin, jos se on siellä digiversiossa, niin siellä se sitten jää elämään, ja toivotaan, että ne seuraavat monisteet, mitä eduskunnassa otetaan, olisivat sitten sillä korjatulla tekstillä.

Mielestäni, puhemies, tämä on vähän turhaa ajankulua käyttää kaksi vastauspuheenvuoroa tähän yhteen yhden sanan virheeseen, (Kaj Turunen: Miksi pyysitte sitten?) kun edustaja Harakka aika hyvin tässä jo kuvasi sitä, että hallitus on varmasti itse aika monia vähän isomman mittakaavan virheitään perunut. Ja se on hyvä, koska useimmiten me sosialidemokraatit olemme esimerkiksi esittäneet: luopukaa päivähoitomaksujen korotuksesta tai luopukaa eläkkeensaajien asumistuen leikkauksesta. (Kaj Turunen: Perussuomalaisilla ei ollut yhtään virhettä vaihtoehtobudjetissa!) Ja te olette sitten luopuneet. Ihan (Puhemies koputtaa) hyvä näin, että virheet myönnetään ja niitä korjataan.

18.30 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitanen esiintyminen alkaa muistuttaa kiinalaista rukousmyllyä: kun tarpeeksi monta kertaa jotakin asiaa toistaa, siihen alkaa uskoa itsekin. (Pia Viitanen: Pakkohan se on vastata, kun kysytään samaa!) Viittaan tähän teidän esittämääne, että 95 prosenttia tietystä kansakunnan osasta hyötty, kun noudattaa teidän ohjeitanne. Herää väkisin kysymys vielä, minä takia te ette näitä aivan erinomaisia, loistavia ideoita toteuttaneet viime vaalikaudella. Se oli ihan käsittämätöntä, että nyt sitten... Veikko Huovinen aikoinaan sanoi omassa kirjassaan Havukka-ahon ajattelija, että jälkiviisaus on kaikista imelin viisauden muoto, silloin ihminen on viisaimmillaan ja kuulijat eivät välttämättä niin viisaimmillaan.

Mutta kuitenkin on tärkeää tässä huomata, kuten edustaja Turunen talousvaliokunnan puheenjohtajana aivan oivallisesti kuvasi tätä autoveron laskua, että kun demarien usko on vankkumaton siihen, että vain veroja nostamalla tämä maailma pelastuu, niin edustaja Turunen talousvaliokunnan puheenjohtajan ominaisuudessa esitti hyvin vahvan teorian ja todisti sen välittömästi oikeaksi, että kun veroja lasketaan, niin valtion tulot voivat lisääntyä. Summa summarum, (Puhemies koputtaa) ei kaikkea pidä uskoa, mitä demarit sanovat.

18.31 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotus on semmoinen asia, että se erottaa työnteosta. Niin kuin Turunen sanoi, että autoveroa laskeamalla verotulot kasvavat. Sama on muuten perintöverossa nyt. Siitä verosta, jolla verotetaan jo verotettua tuloa, vielä rangaistaan uudestaan. (Pia Viitanen: Miten miljoonaperintöjen veronkevennykset?) — Vaikka on miljoonaperintöjä, (Pia Viitanen: Onko se oikein?) se on ihan sama, näillä ei valtion kassa kasva, mutta jos verotus saadaan alas, niin

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

silloin alkaa työtä tulemaan. Se ei tule verottamalla, sitä on kokeiltu maailmanhistorian läpi ja varsinkin sosialistisessa ympäristössä. (Pia Viitasen välihuuto) — Nimenomaan, siellä on miljonäärit tapettu ja muuta ja tullut köyhyys. Nimittäin köyhä ei työllistä ketään, mutta se jolla on rahaa, se työllistää. Se vaan menee näin. Tehokas verotus jakauttaa (Puhemies koputtaa) sen yhteiseksi hyväksi.

18.32 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo täällä peräänkuulutti sitä, miten kiky-sopimusta arvostetaan. Jotta nyt kävisi selväksi, niin me vihreätkin yritämme olla parhaamme mukaan kiky-sopimuksen takana siitä huolimatta, että siinä on selkeästi myös isoja ongelmia, etenkin mitä tulee julkisen puolen lomarahojen leikkaukseen. Ja koska tämä valuvika siellä on, olisimme toivoneet ja odottaneet, että hallitus omilla toimillaan, omilla veronkevennyksillään olisi korostetusti korjannut etenkin pienituloisten verotusta, koska yhteisesti niin hallituksessa kuin oppositiossakin olemme huolissamme ihmisten ostovoimasta. Jos pienituloisten ostovoimaa parannetaan, se heijastuu kaikkein tehokkaimmin suomalaisilla markkinoilla, ja nyt se ei tapahdu, vaan pienituloisimmat hyötyvät vähiten, suurituloisimmat eniten, ja tästä olemme huolissamme.

18.33 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täällä jo useamman viikon ajan joutunut kuuntelemaan näitä sosialidemokraattien puheita siitä, että yrittäjävähennys on turha eikä sillä ole työllistävyysvaikutuksia. Ajattelevatko sosialidemokraatit todella niin, että jos tämä raha, 123 miljoonaa euroa arvion mukaan, otettaisiin yrittäjiltä pois ja annettaisiin verovaroina julkiselle sektorille, sillä silloin olisi jotenkin parempia työllisyysvaikutuksia ja että julkinen sektori jotenkin käsittelisi rahaa tuottavammin ja tehokkaammin yhteiskunnan kannalta kuin yksityinen sektori? Kyllä minä uskon, että yrittäjät tämän säästyneen veromäärän mielellään käyttävät työpaikkojen luomiseen, ja uskon, että sillä myös syntyy työpaikkoja.

18.34 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäisenä kannatan edustaja Vähämäen erinomaista esitystä kodittomien majoituksesta. Toivon, että hallitus ryhtyy toimeen tämän esityksen johdosta.

Mutta mitä tulee näihin opposition varjobudjetteihin, kiinnitin huomiota, että niissä kaikissa systemaattisesti ohitetaan nämä maahanmuuton kustannukset. Tämä ylimääräinen, melkein miljardin euron kustannus, turvapaikkaturismin meille suoma lisäkustannus, ohitetaan. Tällaisen rahan kattamiseen ei mikään Sitra-säästöpossun rikkominen riitä. Hallitus esittää maastapoistamis- ja noutokuljetusten määrärahoille vähennystä. Periaatteessa tällaisesta voisi olla iloinen, mutta käytännössä todellinen syy onkin se, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneista suurin osa valittaa ja heitä ei voida poistaa maasta, vaikka haluttaisiinkin. Tällaisen lainsäädännön ovat perussuomalaisia lukuun ottamatta kaikki muut puolueet olleet rakentamassa. Tämä ei auta kuin veronmaksajan maksaa, tai lapsiemme, kun he maksavat näitä velkoja. Kysynkin: millä vasemmisto-oppositio kattaa nämä vaatimuksensa turvapaikka- ja pakolaiskiintiöiden moninkertaistamisesta? Hallituksen siihen osoittamat (Puhemies koputtaa) rahat eivät millään riitä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

18.35 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä päästäänkin siihen jutun pihviin. Meidän esityksemme, joilla parantaisimme yrittäjien asemaa, ovat varmasti työllistävämpiä. Nimittäin kyllä minä nyt luulen, että se, että vaikkapa arvonlisäveron alarajaa nostettaisiin 10 000:sta 30 000:een tai annettaisiin ensimmäisen työntekijän palkkaamisesta verovähennystä, nyt nimenomaan auttaisi sitä pientä yrittäjää eteenpäin. Eli meillä on, puhemies, taas kerran se kuuluisa taikasana "vaihtoehto", jota kannattaisi monesti kuunnella ja ottaa siitä koppia. Nimittäin mitä tulee näihin työllisyysvaikutuksiin — viittasin tässä muun muassa tällaiseen lainsäädännön arviointineuvoston arvioon näistä työllisyysvaikutuksista — niitä en löytänyt, joten ei tämä pelkästään sosialidemokraattien keksintö ole, että nämä työllisyysvaikutukset ovat hyvin heikot. Kyllä me olemme yhteisiä asiantuntijoita kuunnelleet monesti siitä, että näillä apteekkarivähennyksillä ja muilla työllisyysvaikutukset ovat kovin, kovin vaatimattomat, jos niitä on ollenkaan. (Puhemies koputtaa) Tästä on kysymys, tässä on se pihvi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tähän debattivaiheeseen olen havainnut vielä edustaja Järvisellä pyydetyn vastauspuheenvuoron. Otetaan se ja sitten siirrytään puhujalistaan.

18.36 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjävähennys on tervetullut toimenpide parantamaan etenkin pienituloisten yrittäjien toimeentuloa, mutta sitä ei voi perustella työllistämällä, koska se ei mene työllistämiseen, jos yrittäjä saa omaan taskuunsa tuloja. Aivan sama vaikutus on esimerkiksi yhteisöveron alennuksella, jonka toteutti edellinen hallitus — katson hyvin tässä peiliin, silloin olivat vihreät mukana hallituksessa. Sitäkin perusteltiin työllisyysvaikutuksilla, mutta se, että yhteisöveroa alennettiin, ei toteuttanut tätä työllistämistavoitetta. Jos me haluamme, että yritykset työllistävät enemmän, sitä rahaa kannattaa antaa niille nimenomaan esimerkiksi ensimmäisen työntekijän sivukulujen maksamiseen tai verohelpotuksina siinä tilanteessa, että porukkaa palkataan lisää. Yrittäjävähennys sellaisenaan ei lisää työllistämistä. Sen sijaan kannatan sitä nimenomaan pienituloisen yrittäjän toimeentulon parantamisena.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Heikkinen.

18.37 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Joskus olen kuullut sanottavan, että demarit on katkerien ihmisten puolue. Tämä keskustelu ja kritiikki yrittäjävähennyksestä voi osin olla ihan hyvää, näkökulmia suuntaan jos toiseen, mutta haluan ainakin ekana tuoda sen viestin niiltä kymmeniltätuhansilta yrittäjiltä, jotka ilolla ovat tervehtineet tätä helpotusta. Se todellakin koskettaa monia pienituloisia yrittäjiä, yksinyrittäjiä, mikroyrittäjiä, joille tämä voi olla aivan elinehto. Samoin tämä alvin muutos, että vasta silloin tulee alv maksuun, kun saa tuloutettua rahat tehdystä työstä, on todella tärkeä heille. Ja apteekkareilta muuten sitten tuossa tulevassa lääkelaissa viedään 5 prosenttia tuloista — jos se tätä katkeruutta vähän vähentäisi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aivan ehdottomasti viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka verojaoston jäsenenä, myönnän teille tästä syystä vastauspuheenvuoron.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

18.38 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pienituloisten yrittäjien auttaminen on aivan välttämätöntä, mutta silloin se pitää tehdä niin, että se kohdentuu pienituloisiin yrittäjiin. Tämä yrittäjävähennys, jonka tarkoituksiperät ovat kiistattomasti hyvät, on ikävä kyllä toteutukseltaan täysin epäonnistunut, kuten tiedämme jo moneen kertaan toistetuksi: eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan siitä 60 prosenttia päätyy ylimpiin tuloluokkiin eli 75 miljoonaa euroa, jotka pitäisi käyttää toisin. Ja se, että tämä olisi elinehto pienituloisille yrittäjille, ei voi mitenkään toteutua, koska mediaaniyrittäjä, joka olisi oikeutettu tähän vähennykseen, ansaitsee alle 10 000 euroa vuodessa. Tämä 5 prosentin alennus tarkoittaa yhtä bussilippua kuukaudessa, ikävä kyllä. Siksi alvirajan nosto, (Puhemies koputtaa) jota Yrittäjänaiset ovat esittäneet 10 000—50 000... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan siirrymme tässä vaiheessa.

18.39 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on äärimmäisen tärkeä keskustelunaihe, millä tavalla saamme työpaikkoja pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Mielestäni tässä on tullut aika selkeästi todistetuksi se, että ne lääkkeet, mitkä hallituksella on tähän ollut esittää, eivät tule toimimaan ainakaan niin, että työpaikkoja saadaan. Sen sijaan sillä, että suoraan kohdistetaan tuki sinne yritykseen, työllistäviin toimiin, on varmasti merkitystä. Tästä syystä nyt edelleen nostan esille sen asian, jota tuossa vastauspuheenvuorossani pyrin ministeriltä kysymään, johon hän ei osannut sanoa vastausta. Tämmöisenä aikana Suomessa, jossa työllisyys on kaikkein vaikein asia, meiltä lisäbudjetilla vähennetään 20 miljoonaa euroa EU:n aluekehitysrahaston varoja pienten ja keskisuurten yritysten ohjelmasta, koska sen käynnistyminen on viivästynyt.

Täällä myöskin puhuttiin siitä, että leikkaaminen loppuu, kun työllisyysastetta saadaan nostettua. Nyt todella tarvittaisiin niitä välineitä, millä työllisyysastetta saadaan nostettua, millä työpaikkoja luotua. Se on mahdollista esimerkiksi niin kuin sosialidemokraatit ovat esittäneet, että 5 miljoonaa euroa laitettaisiin erityiseen matkailun kehittämisohjelmaan. Pieni julkinen raha vaikkapa EU-rahaston kautta saa aikaan myöskin yksityisiä investointeja, ja tätä kautta pienissä ja keskisuurissa yrityksissä myös näitä työpaikkoja syntyy.

18.41 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Tämä tempputyöllistäminen, mitä vasemmisto tuolta esittää, on sitä toveripopulismia, mistä eilen puhuttiin. Nimittäin jos yhteisöveron alennus — niin kuin tuolla edustaja sanoi, että ne verotulot ovat lisääntyneet — saadaan vielä alemmaksi, alkaa tulemaan työpaikkoja tänne. Se ei ole tempputyöllistämistä eikä tämmöistä, että siirretään paikasta paikkaan rahaa: vähän niin kuin jos kaksi avantoa kaivetaan järven jälle ja kannetaan vettä toisesta toiseen, niin siitä ei ole kenellekään mitään hyötyä.

Jos tänne saadaan investointeja, muun muassa vastaavanlaisia kuin Äänekoskelle on tullut, yhteisöveron alennus vaikuttaa siihen. Suuria yrityksiä alkaa investoimaan, ja niitten ympärille syntyy luonnostaan pieniä yrityksiä, jotka tuottavat. Siinä ei tarvitse mitään rahan kohdentamista. Tämä lähtee luonnostaan silloin. Tässä on se ongelma, minkä takia täällä ei ole töitä. Kyllä me voimme sanoa tuohon, että aletaan kiertämään tätä salia ympäri ja työllistetään joku sillä. Rahaa kyllä menee, ja se turhauttaa ihmisen, mutta jos tämmöinen oikea järjestys tähän asiaan saadaan, niin varmasti homma toimii. Eliikä niin kuin tääl-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

lä on sanottu, verojen keventäminen tuo työpaikkoja. Se on helppo mennä sinne torin kummalle puhumaan tämmöistä — se on sitä populismia, toveripopulismia — ja kertoa, että näin rikkaat ja näin rikkaat. Sitä on niin paljon maailmanhistoriassa niiltä rikkailta otettu, jossakin päin maailmaa on jopa tapettu, mutta todellisuus on se, että on tullut kaaos ja nä-länhätä niihin paikkoihin. Siellä on esimerkkejä.

Arvoisa puhemies! Ihan stilisoin pikkuisen tästä omalta alaltani. Tämä hallitus on tehnyt paljon toimenpiteitä yritystemme hyväksi, ja sitä kautta on syntynyt lisää työpaikkoja, mutta lisää kaivataan. Ja uskon ja toivon, että hallitus korjaa metsähaketuen vääryydet. (Riitta Myller: Toivotaan!) Tällä hetkellä Suomi maksaa Venäjältä tuodulle metsähakkeelle tukea, vaikka oma sahateollisuutemme kärsii miljoonatappioita, kun puujäte ei käy kaupaksi. Vuonna 2011 — teroitin, 2011 — päätettiin valtion sähköntuotantotuesta metsähakkeelle. Tuen ulkopuolelle jäivät kuoret, sahanpurut ja puutähdejakeet. Pidän tuota päätöstä ihan käsittämättömän huonona. Kaikki muu puujäte paitsi metsähake pilaantuu sahojen pih-
hoissa. Metsä menettää lämpöarvonsa ja niin edelleen. Energiatuen takia metsähaketta tuodaan Venäjältä, vaikka kotimaassa olisi polttoainetta muun muassa puujätteen muodossa yllin kyllin. Tässä on näyttö sosialidemokraattien tempputyölistämisestä. Se menee Venä-jälle.

Arvoisa puhemies! Uusi puuhakevoimala voi saada korkeintaan 750 000 euron tuen valtiolta. Jos olen oikein ymmärtänyt, tämä on liian vähän. Sen pitäisi olla 3—4 miljoonaa, jotta se kannustaisi sähköä ja lämpöä tuottavan voimalan rakentamiseen. Nykyään pelkäs-tään suodatinjärjestelmä vaatii puolen miljoonan investoinnin, ja alle miljoonan tuella ei kukaan perusta voimalaa.

Suomen sahateollisuus on tiukassa taloudellisessa tilanteessa. Meidän on tehtävä kaik-kemme Suomen yhden tärkeimmän ja luontaisimman elinkeinon säilyttämiseksi. Tämä edellyttää hallitukselta pikaisia muutoksia tukipolitiikkaan. — Arvoisa puhemies, kiitos.

18.47 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Nyt heti alkuun haluan saada vähän selvyyt-tä siitä, kun perussuomalaiset ovat tässä tänään, edellinenkin puhuja, kehuneet tätä yhteis-
överon alennusta ja viimeksi eilen täällä useampi puhuja pauhasi, miten epäoikeudenmu-kainen se yhteisöveron alennus viimeksi oli, ja itse asiassa pääministeri Sipilä oli tästä niin tuohduksissaan, että käytti väärää prosenttilukujakin, joten jos vaikka edustaja Turunen voisi nyt kertoa, vaihtuuko päivittäin tämä mielipide siitä, oliko yhteisöveron alennus hyvä vai huono, vai onko teillä joku oikea kanta siihen. Käsittääkseni te ette ole nyt kuitenkaan vaatimassa sen palauttamista 24 prosenttiin tässä hallituksessa. Hyvä vai huono asia?

Mutta mennäkseni tähän kolmanteen lisätalousarvioon tässä on yksi hyväkin asia, ja se on valtion omaisuuden myyntitulojen siirtäminen ensi vuoden puolelle, tämä 758 miljoonaa euroa. Toivomme, että näitä suunnitelmia harkittaisiin kokonaan uudelleen.

Hallitushan on varautunut vähentämään Nesteen omistusta 50 prosentista kolmasosaan, ja yksin tämän myynnin arvo olisi nykyarvolla 1,5 miljardia euroa. Sosialidemokraattien vastuullisen sinivalkoisen omistamisen ohjelmassa, jonka pääarkkitehti oli Lauri Ihalai-nen, todetaan selkeästi, että Nesteen omistusta ei pidä vähentää. Aivan perussyy on se, että valtio on ollut Nesteelle hyvä omistaja. Talouselämä-lehdessä haastateltiin kolme viikkoa sitten OP:n osaketutkimusjohtaja Henri Parkkista, joka totesi, että kolmessa vuodessa kol-minkertaistunut markkina-arvo on ollut paljolti valtion suuren omistuosuuden ansiota. Olisiko muu omistaja uskaltanut panostaa korkealla riskillä biopolttoaineeseen, joka vii-meisen osavuositarkastuksen mukaan toi jo suuremman osan liikevoitosta kuin fossiilisen

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

öljyn jalostus? Olen yhtiön yhteiskuntasuhteiden neuvoston varapuheenjohtajana ylpeä siitä, että Neste on suuri menestystarina, esimerkki siitä rohkeudesta, jonka soisi yleistyvän suomalaisissa yrityksissä. Kertaluonteisten kärkihankkeiden rahoittamiseksi hallitus olisi siis valmis luopumaan noin 70 miljoonan euron vuosittaisesta osinkovirrasta. Tämä on lyhytnäköistä, sillä tase tekee juuri nyt työtä Suomen julkisten palveluiden rahoittamiseksi.

Eilisessä keskustelussa suorastaan hymyilytti, että sen sijaan, että hallituspuolueet olisivat keskustelleet palkansaajien ja eläkeläisten reilusta verokohtelusta, jota SDP vaihtoehtobudjetissaan esitteli, tai vähäosaisilta tehtävistä leikkauksista tai vahingollisista koulutuksen, tieteen sekä tutkimus- ja kehitysyhteistyön leikkauksista, hallituspuolueiden edustajia närästi kaikista maailman asioista ehdottamamme Sitran taseen leikkaus. Mahtoi yleisöä kummastuttaa, miksi tämä laitos tai kanteletta muistuttava perinnesoitin on niin pyhä.

Nykyisessä taloustilanteessa ei ole perusteltua, että yksi julkisen talouden piiriin laskettava rahasto kartuttaa 710 miljoonan euron taseen, joka on isompi kuin monilla pörssiyhtiöillä. Ei ole mitään erityistä syytä, miksi Sitra omistaa esimerkiksi Erottajan pysäköintihallia, mahdolliset tuotot eivät tule valtion käyttöön. Sitran toimintamenot ovat alle 5 prosenttia taseen loppusummasta, ja ne on helppo turvata, vaikka tase puolitettaisiin. Sen jälkeenkin Sitralle jäisi taseeseen 355 miljoonaa euroa, ja se on edelleen isompi kuin vaikkapa hienon pörssiyhtiön Ponssin tase. Kyllä tämä on ihan vakavasti tehty ehdotus taseen hyödyntämisestä tavalla, joka aiheuttaisi paljon vähemmän vahinkoa kuin luopuminen hyvästä osinkoyhtiöstä.

Harmi, että ministeri Orpo ehti tässä poistua, halusin häntä lämpimästi kiittää. Nimittäin viime vuonna käsitellessään SDP:n vaihtoehtobudjettia silloinen valtiovarainministeri lausui kuusi virheellistä väittämää yhteen minuuttiin. Tämänkertainen ministeri käytti useita puheenvuoroja, ja vain yksi seikka kaipasi tarkennusta.

SDP:n vaihtoehtobudjetissa kertaluontoisilla tuloilla katetaan vain ja ainoastaan kertaluontoiset menot, investoinnit kasvun ja työllistämisen käynnistämiseen. Sitra saa johtaa käytännössä hyviä ohjelmiaan esimerkiksi hyvinvointikeskusten rakentamisessa, jossa lasten varhaiskasvatus ja vanhusten hoiva voisivat olla saman katon alla, siis käytännössä johtaa hyviä ohjelmiaan myöskin ihan oikeilla miljoonilla eikä vain pelkillä raporteilla ja PowerPointeilla.

Rohkenen tässä salissa esitetystä suuresta tuohtumuksesta huolimatta uskoa, että ministeri Orpo ja hänen fiksit alaisensa voisivat harkita ehdotustamme perusteellisesti ja avoimesti. Olemme keskustelleet asiasta myös Sitran johdon kanssa jo viime vuonna, kun ensimmäisen kerran ehdotimme tätä asiaa. Vaikka itse kukin haluaa pitää aina omastaan kiinni, niin kyllä me pääsimme ideoimaan ihan käytännön yhteistyötä.

18.52 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin viime vaalikaudella laskettiin yhteisöveroa 4 prosenttia. Yhteisöveron suurin hyötyjä oli Nordea Pankki, ja tämä tehtiin sosialidemokraattisen valtiovarainministerin ollessa hallituksessa, ja oli myöskin vihreät. Itse asiassa, niin kuin tänään salista kuultiin — taisi olla edustaja Kiuru — minkä valtiovarainministeri kuittasikin, yhteisöverotuotto on kasvanut tästä veron laskusta huolimatta. Minun mielestäni se on hyvä asia.

Mutta sitten mitä tulee yrittäjävähennykseen: Kun yhteisöveroa laskettiin, on oikeudenmukaista, että myöskin muilla yhtiömuodoilla kuin osakeyhtiöillä lasketaan saman verran veroja. Ja ei missään tapauksessa pidä sanoa tätä yrittäjävähennystä apteekkivähennykseksi tai apteekkareitten vähennykseksi, koska apteekkimaksu — joka on tässä meidän nyt kä-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

sittelyssä olevassa lisätalousarviossa ja on 15 miljoonaa euroa — otetaan apteekkareilta tässä kyllä pois. (Puhemies koputtaa)

Sen verran vielä sanon edustaja Järviselle, kun hän oli viime vaalikaudella aikanaan Yrittäjänäisten toimitusjohtaja, (Puhemies koputtaa) että naisyrittäjät ovat erityisesti iloisia tästä yrittäjävähennyksestä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No nyt tämä puheenvuoro varmaan riittää, kun minuutti ylittyi oikein reippaasti. Minä olen pyrkinyt pitämään nyt aika tiukkaan kiinni siitä 1 minuutista. Tämä sopinee edustajille.

18.53 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Eipä nyt saatu vastausta tähän esittämään kysymykseen, ovatko perussuomalaiset sitä mieltä, että yhteisöveron lasku oli hyvä asia, vai oliko se huono asia. Ehkä saamme sitä odottaa. Tai ehkä se on joka toinen päivä tarkoituksiin sopivasti hyvä asia ja joka toinen päivä tarkoituksiin sopivasti huono asia. Mutta tämä pantakoon nyt merkille.

Mitä tulee tähän väitteeseen ja argumenttiin, että kun yhteisöveroa alennettiin, niin pitää henkilöyhtiöiden veroa alentaa, niin suurin osa, ylivoimaisesti suurin osa, pienituloisista yrittäjistä, jotka kuuluisivat tämän huojennuksen piiriin, maksavat ansiotuloveroa. Eli toisin sanoen tämä ansiotuloveron alennus huojentaa heidän elämäänsä paljon enemmän kuin tämä täysin epäonnistunut yrittäjävähennys, joka koskee vain pientä murto-osaa niistä ihmisistä, jotka ovat niin pienituloisia. Kuten sanoin, mediaanitulo tämän saajien joukossa on 10 000 euroa. He eivät maksa pääomatuloveroa, he eivät maksa muuta kuin ansiotuloveroa. (Puhemies koputtaa) Tämä on pelkkä sumuverho, tämä mukamas... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

18.54 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on erinomaista, että täällä keskustellaan yhteisöverosta ja yritysverotuksesta ylipäänsä. Kannattaa muistaa, että Suomessa on tällä hetkellä yhteisövero 20 prosenttia, joka on paljon alempi kuin Euroopassa keskimäärin. Muistaakseni Euroopan maissa keskimääräinen luku on 26 prosenttia. Kun muistetaan vielä se, että yritysparatiisina pidetyssä USA:ssa yhteisövero on 35 prosenttia, niin varmasti jokainen suomalainen voi olla sitä mieltä, että olemme hyvin kilpailukykyisiä tässä mielessä.

Se, mistä annan valtiovarainministeri Orpolle tunnustusta, on se, että hän peräänkuuluttaa yritysverotuksen, ja toivottavasti myös yritystukien, kokonaisvaltaista tarkastelua ennen kuin uusia toimia tehdään, koska kuten jo kerran sanoin, yhteisöveron alennus ja yrittäjävähennys eivät ole parhaita ja helpoimpia toimia työllistämisen helpottamiseksi — siinä ehkä tarpeellisia (Puhemies koputtaa) ja vientiä edistäviä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

18.55 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä tästä yrittäjävähennyksestä, jota sosialidemokraatit haluavat apteekarivähennyksenä ilmoille kuuluttaa. Se koskee erityisesti yksinyrittäjiä. Verohallinnon tietojen mukaan Suomessa on noin 176 000 elinkeinonharjoittajaa — nämä ovat toiminimiä, avoimia yhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä. Heistä 77 prosentilla eli yli 135 000 yrityksellä vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa, ja yrittäjien keskimääräisillä 47 000 euron tuloilla vähennys keventää yrittäjän ve-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

rotusta noin 940 euroa vuodessa. Yli 100 000 euron tuloilla toimivia yrityksiä on yrittäjä-vähennyksen piirissä vain noin 5 000 kappaleetta.

Arvoisa puhemies! On todellakin toveripopulismia väittää yrittäjävähennystä kaverikapitalismiksi. Vähennyshän toki hyödyttää myös enemmän ansaitsevia, mutta se on tärkeä tasokorjaus kaikenkokoisille yrityksille, joista erityisesti pienimmät ovat toimineet tähän asti usein vailla minkäänlaista kannustinta verrattuna palkkatyöhön.

Toinen asia. Edustaja Harakka sanoi, että tällä valtion omaisuuden myynnillä rahoitetaan kertaluontoisia kärkihankkeita. Haluan muistuttaa, että esimerkiksi sosiaali- ja terveyssektorille nuo kärkihankkeet raivaavat aivan uudenlaista tulevaisuutta. Näitten kärkihankkeitten muodossa etsitään eri puolilla Suomea niitä hyviä käytänteitä, joita halutaan levittää koko Suomeen paremman hoidon aikaansaamiseksi, tehokkaampien palvelujen aikaansaamiseksi. Malleja on useita, ja nämä eivät todellakaan ole kertaluontoisia juttuja. Uusia käytänteitä halutaan nostaa esille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, tästä yrittäjävähennyksestä on keskusteltu nyt aika pitkään, ja puhujalistalla on henkilöitä, jotka pyysivät varsinaisen puheenvuoron tähän keskusteluun liki 2 tuntia sitten. Siitä syystä en enää tähän teemaan myönnä vastauspuheenvuoroja. — Seuraavana edustaja Mäkisalo-Ropponen.

18.58 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Yhdestä asiasta me olemme olleet tänään yksimielisiä tässä värikkäässä keskustelussa, ja se yksi asia on huoli pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta. Myös hallituspuolueiden edustajat ovat tämän asian tuoneet täällä julki. Pitkäaikaistyöttömyys on todella jatkanut kasvuaan, ja jopa ministeriön omankin tiedotteen mukaan asiassa ollaan tekemässä uutta suomenennätystä. Pitkäaikaistyöttömyys maksaa yhteiskunnalle lähes 9 miljardia euroa vuodessa, eli kyllä asialle täytyisi tehdä jotakin, mutta mitä hallitus tekee? Antaa vain pitkäaikaistyöttömyyden kasvaa, ja se on kyllä käsittämätöntä tässä tilanteessa, se on inhimillisten ja taloudellisten resurssien hukkaan heittämistä.

Hallituksen esittämällä keinoilla ei pitkäaikaistyöttömyyttä kyllä saada kuriin. Työttömiä kepitämällä ei työpaikkoja synny, ja toisaalta on kuitenkin tosiasia, että meillähan on yhteiskunnassa paljon tekemätöntä työtä, jota esimerkiksi järjestöt organisoivat ja joka sopisi myöskin semmoisille henkilöille, jotka eivät avoimille työmarkkinoille joko tilapäisesti tai sitten pysyvästi pääse tai siellä pärjää, mutta valitettavasti hallitus on ajamassa näitä niin sanottuja välityömarkkinoita alas rajoittamalla yhdistysten työllistämismahdollisuuksia. Nyt on arvioitu, että sieltä välityömarkkinoilta on katoamassa jopa useita tuhansia ja tuhansia työpaikkoja. Näitä välityömarkkinoita ei pitäisi ajaa alas vaan niitä pitäisi ruveta kehittämään, koska meidän pitäisi nyt ymmärtää, että vaikka työllisyys paraneekin ja paranisikin, niin tässä muuttuvassa työelämässä meillä tulee aina olemaan sellaisia ihmisiä, jotka eivät nykyisillä työn tuottavuus- ja tulosodotuksilla pääse avoimille työmarkkinoille, ja siksi näitä välityömarkkinoita pitää kehittää. Ne antavat uuden mahdollisuuden työttömyyden ja yhteiskunnallisesti merkittävän työn kohtaamiselle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Semi, odotitte puheenvuoronne yli puolitoista tuntia.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

19.00 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Näinhän tässä välillä joutuu odottamaan, ja jotkut ovat odottaneet vielä minua pitempäänkin, mutta se on varmaan pelin henki tässä.

Mäkisalo-Ropponen puhui tuosta työllisyydestä ja työllisyyden hoitamisesta. Se oli erittäin hyvä puheenvuoro. Samoin haluan kiittää hallituspuolueiden jäseniä Heinosta ja Saviota, koska he kantoivat huolta tästä pitkäaikaistyöttömyyden hoidosta. Sitten vielä tuosta lisätalousarviosta. On hyvä, että siinä huolehditaan näitten poliisien riittävyydestä. Ne olivat positiivisia asioita, mitä katsoin siitä.

Mutta valitettavasti, kun katsoo tätä palkkatukityöllistämisen määrää, miten se on tämän hallituksen aikana muuttunut, niin tällä hetkellä tehdään 15 000 työsopimusta vähemmän palkkatukitoihin, koska ei ole palkkatukimäärärahoja riittävästi. Kuitenkin meidän pitkäaikaistyöttömyytemme on koko ajan kasvanut eteenpäin, ja se tavallaan aiheuttaa sen, että ei ole saatu työpaikkoja lisää. Mutta kun katsotaan sitten taas näitä palkattomia työsuhteita — tai ei työsuhteita vaan työkokeilua, työharjoittelua ja näitä — niin näitä on lisäantynyt yli 10 000. Tällä hetkellä noin 35 000 ihmistä tekee töitä ilman palkkaa. He saavat jo työmarkkinatuen ja jonkun lisän siihen päälle. Joku tällainen systeemi on menossa, ja näillä siivotaan näitä tilastoja. Tähän minä olisin kaivannut lisäystä, että meillä olisi tuntuvasti lisätty palkkatukityöllistämismenoja, jotta mahdollisimman moni pitkäaikaistyötön ja työtön olisi saanut työpaikan ja hankkinut elantonsa aidolla työllä. Kyllä meillä kunnissa ja järjestöissä niitä työkohteita ja töitä on hirmu paljon, ja minä en pidä sitä tempputyöllistämisenä, kuten edustaja Hakkarainen sanoi, minä pidän sitä oikeana työnä. Minä ajattelen sitä, että työ on parasta työkunnon ylläpitämisessä, ammattitaidon ylläpidossa ynnä muussa, mitä siihen lisätään. Lisäksi se vähentää myös syrjäytymistä. Tässä vaiheessa tuntuva lisäys näihin palkkatukimäärärahoihin olisi ollut tarpeen tässä pitkäaikaistyöttömyyden tilanteessa.

Mutta se asia, missä edustaja Hakkarainen oli oikeassa, on tämä hakeasia. Siinä on suomalaisia yrityksiä, kuljetusyrityksiä, hakefirmoja, investoinut useita miljoonia euroja niihin vehkeisiin, ja minusta on noloa katsoa, kun maakuntiin tulee Venäjältä kelopuuta ja hyvää tukkipuuta hakkeeksi hakattuna, näitten polttolaitoksiin. Ne puhuvat siitä, että se on vähäinen määrä, mutta tiedän semmoisenkin laitoksen, mikä puhuu vähäisestä määrästä, ja se on 2 miljoonaa euroa. Se on meiltä suomalaisilta yrittäjiltä pois, hakealan yrittäjiltä pois, ja tähän pitäisi saada joku järjestys kanssa. (Riitta Myller: Odotetaan, että tämän hallitus korjaa!)

19.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lisätalousarvio on jatkumo sille, että meidän tulee tämän maan asioita pikkuhiljaa laittaa kuntoon ja pyrkiä siihen päämäärään, että saamme työllisyyden paranemaan. Muuta keinoa tämän maan talouden kuntoonlaittoon ei ole. Ymmärrän toki sen tilanteen, että aina pitää huolehtia niistä ihmisistä, jotka ovat hädänalaisessa tilanteessa, mutta heidän paras auttamisensa pitkän päälle on se, että saamme heille järjestettyä työtä.

Tämä esimerkki, josta äsken käytiin keskustelua, autoveron laskeminen, joka yllättäen tuottikin sitten valtion kassaan enemmän rahaa kuin autoveron lasku itsessään vei, on esimerkki siitä, että hallituksen pitää uskaltaa olla myös rohkea. Tässä ei auta nyt työllisyysmäärärahojen jatkuva korottaminen ja niiden maksaminen, koska jonain päivänä näiden ihmisten kohdalta toteutuu se karmea tilanne, että kun ei ole eläketurvaa kerinnyt työaikaan hankkimaan, niin eläkkeellä on tilanne vielä tukalampi, koska se eläke on vieläkin pienempi kuin itse työaikana saatu ansio kuukaudessa. Eli tässä on sellainen noidanke-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

hä, josta meidän pitää pikkuhiljaa päästä ulos. Ymmärrän vasemmiston tuskan tässä asiassa, koska jostain syystä heillä on jäänyt tällainen sama valitusvirsi päälle. En aina sen sisältöä ymmärrä, mutta kuitenkin periaatteen pitää olla se, että yhteiskunnan pitää järjestää meillä systeemit siihen kuntoon, että kuitenkin suurimmalle osalle mahdollistuu se työhön pääseminen.

On totta, että Lex Lindströmin nimellä tunnettu lakiesitys on siitä hyvä, että nämä pitkäaikaistyöttömät päästetään arvokkaasti eläkkeelle. Se on erittäin viisas ja inhimillinen teko. Nythän on sen jälkeen niille ihmisille, jotka ovat työttömyyden rasittamia ihmisiä, hallitusohjelman mukaan valmistelussa sellainen menettely, jossa työttömyyspäivärahasta voitaisiin käyttää osa tai se peräti kokonaan saataisiin käyttää ihmisen työllistämiseen, kun hän menisi esimerkiksi vapaille työmarkkinoille työpaikkaa hakemaan, eräänlaisena työllistämistukena. Erittäin kannatettava ajatus.

Ymmärrän, että tähän liittyy ammattiyhdistysliikkeellä suuria intohimoja, koska kysymyksessähän on selkeästi tavallaan heidän rooteliinsa koskeminen. Mutta oli niin tai näin, sen ihmisen kannalta, kuka tässä työttömyysputkessa on, tällainen ratkaisu, jossa uusia keinoja käytetään, on tärkeä asia. Saksassahan tätä on kokeiltu menestyksellisesti nimenomaan sen heidän järjestelmänsä mukaisesti, joka 2000-luvun alussa luotiin. Se on kieltämättä aika suoraviivainen, mutta se on selkeä. Jos saat töitä, niin se pienentää maksettavaa päivärahaa ja tuhanteen euroon asti valtio takaa sen kuukausittaisen tulon. Siinä on todella järkeä, koska ihminen aktivoidaan töihin ja joku sieltä kuitenkin aina selviää sitten niin sanotusti normaaliin työelämään, jossa saa ihan hyvää palkkaa ja pystyy itsensä elättämään. Sen pitää olla päätavoitteena, mutta me emme tähän päämäärään pääse, elleimme saa tätä tämän maan taloutta kuntoon. Velanoton varaan alkäämme enää uskoko. Se tie lienee loppuun kuljettu, mutta emmehän voi tietenkään eläkkeitä tällä hetkellä jättää maksamatta emmekä väistää muitakaan valtion velvollisuuksia. Mutta joka tapauksessa meidän pitää ponnistella eteenpäin.

Maatalouden toimintaedellytyksiin tässä lisäbudjetissa on varattu se 35 miljoonaa euroa, mikä on hyvä asia, koska maatalouden tilanne on todella ahdistava. On syytä muistaa, että maatalouden tuotannosta alkaa meidän elintarvikeketjumme, joka itsessään työllistää lähes 300 000 ihmistä. Jos tässä me tingimme, niin silloin menetämme työpaikkoja ja työttömien jono jälleen kasvaa. Kyllä meidän pitää elintarvikepuolella olla omavaraisia ja nimenomaan niin, että pystymme tälle kansakunnalle itse omat ruokatarpeet tuottamaan. Se on itsenäisen kansakunnan yksi tärkeimpiä merkkipaaluja.

Se, että poliisit saavat lisämäärärahat, ne poliisit, joilla on määräaikainen työsuhte, saavat jatkaa työssä, on erittäin hyvä asia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, tässä edustaja Semi äsken mainitsi ansiokkaasti siitä Venäjältä tulevan puun tilanteesta. Olemme avoimilla markkinoilla, rajojamme emme voi panna kiinni, ja en jaksa ymmärtää, miksi se hakkeella tuotetun sähkön energiatuki, joka lie-nee muutamia kymmeniä miljoonia euroja vuodessa, on tässä kuitenkin saatu ikään kuin toimivaksi käytännöksi tässä maassa. Se on kuulemma Euroopan unionin komission kautta uitettu ja lobattu siellä WTO:n elikkä Maailman kauppajärjestön vapaakaupan sääntöjen puitteissa tapahtuvaksi lailliseksi toiminnaksi. Kaikki hake, mikä Venäjältä tulee, ei tietenkään ole energiapuuta, elikkä se ei mene polttoon, vaan iso osa siitä hakkeesta, mikä Venäjältä tulee, menee selluteollisuuden raaka-aineeksi. Se jalostetaan kyllä eteenpäin, mutta osa siitä varmasti menee sellukattiloiden sijaan polttokattiloihin, joilla tehdään osittain lämpöä, osittain sähköä, ja sille sähkölle saa tuotantotuen. Samaiset metsäyhtiöt saavat sit-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

ten tietenkin tämän päästökaupan kompensaa­tion, joka suuruusluokkana myös­kin muista­mani mukaan on noin 30 miljoonaa euroa vuositasolla. Tästä meidän pitäisi päästä irti, koska meillä on omat metsät, joissa puuta riittää, ja nimenomaan se kuitupuupuoli pitäisi hoi­taa kuntoon.

Tässä soisin, että tässä talossa ei sitä kateutta enää olisi, että kuvitellaan, että kun ener­giapuuta korjataan lisää, niin esimerkiksi metsälahjavähennyslaki, joka tulee kohta käsit­te­lyyn, olisi jotakin väestöryhmää suosiva lakiesitys. Jos ollaan tarkkoja, niin 75 prosenttia metsänomistajista asuvat näissä kaupungeissa, missä tällä hetkelläkin olemme. Niistä hy­vin pieni vähemmistö on maaseudulla asuvia ihmisiä, eli jos tämä demarien tuskaa vähän helpottaa, niin sen mielelläni näin illalla teen, että soisin heillekin ensi yönä oikein makoi­sat, miellyttävät unet, niin että huomenna on virkeänä oppositio taas liikkeellä.

19.10 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelin edustaja Harakan pu­heenvuoron, niin en voinut ottaa sitten itse puheenvuoroa tähän. Minä ihmettelen hiukan sosialidemokraattien hyökkäystä Sitraa vastaan. Kun tämä hyökkäys alkoi itse asiassa tä­män kiky-sopimuksen neuvottelujen aikaan ja hallitus toi silloin esityksen, joka liittyi työ­lisyyteen ja joka oli itse asiassa Sitrasta kotoisin, ja perustelikin sitä jopa tällä Sitran näke­myksellä, niin tämän jälkeen sosialidemokraatit ilmoittivat sitten, koska tämä esitys ei ol­lut heidän poliittiseen arvomaailmaansa sopiva, että Sitralta voidaan leikata rahat pois. Se oli sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa viime vuonna, se on tänä vuonna. Tietysti voi kysyä, kuinka monta kertaa Sitralta voi rahat ottaa joka vuosi. Normaalisti jos otetaan yhden kerran, niin ne on sitten otettu, mutta tietysti kun sosialidemokraattien vaihtoehto­budjetti ei viime vuonna toteutunut, on ymmärrettävää, että sitä yritetään niin pitkään, että tämän tahtotilan saisi läpi.

Peräänkuuluttaisin hiukan vastuullisuutta. Mitä tulee sellaiseen tahoon kuin Sitra, minä pidän kuitenkin sitä hyvin puolueettomana laitoksena, eivätkä varmasti Sitran kaikki teesit vastaa perussuomalaisten aatemaailmaa, mutta minä pidän sitä pikkusen arveluttavana käyttäytymisenä, jos sanotaan, että otetaan Sitralta rahat pois. Pitäisi toisentyypisiä tulon­lähteitä keksiä vaihtoehtobudjettiin kuin tämäntyyppisiä, jotka vaikuttavat suoraan sanot­ tuna kustotoimenpiteiltä. (Timo Harakka: Ohhoh!)

19.12 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen tänäänkin hehkutti tuota arvonlisäverotuksen alarajan nostamista 10 000:sta 30 000 euroon. Viime vuoden alussa valtiovarainministeri Rinne toi tänne esityksen, jolla sitä nostettiin silloisesta 8 500 eurosta 10 000 euroon. Hän oli silloin sitä mieltä, että 10 000 euroa riittää. Nyt vaaditaan 30 000:ta euroa. Suomen Yrittäjät ei käsittääkseni kannata näin suurta korotusta — voitai­siin sitä ehkä vähän korottaa. On tietysti aika korkea jo tuo 30 000 euron liikevaihto, ja jos sen alapuolella myydään ilman arvonlisäveroa, niin sitten kun raja ylittyy, koko määrästä menee esimerkiksi 24 prosenttia arvonlisäveroa, ja se on melkoinen kilpailuhaitta.

Sen sijaan voitaisiin kehittää arvonlisäverotuksen alarajahuojennusta, joka toimii niin, että kaikki myyvät samalla arvonlisäveroprosentilla ja sitten voi hakea palautusta niin, että se tarkoittaa käytännössä sitä, että arvonlisäveroprosentti on pienellä myynnillä jonkin ver­ran alempi kuin suuremmalla myynnillä. Tuota alarajaahan nyt Rinne esitti nostettavaksi 22 500 eurosta 30 000 euroon, ja tähän tapahtui silloin viime vuoden alussa ennen edus­kuntavaaleja. Minusta sitä rajaa voitaisiin vielä nostaa ylöspäin siitä 30 000 eurosta, esi­merkiksi 50 000 euroon. Se ei häiritsisi kaupantekoa, kaikki myisivät samalla verokannal-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

la, ja pienemmän myynnin ihmiset saisivat sitten hakemuksesta takaisin arvonlisäveroa. (Hannu Hoskonen: Erinomainen esitys!)

19.13 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Siitä metsähaketuesta vielä sen veran, että sitä haketta, mikä menee Venäjälle, ajetaan jopa Keski-Suomeen asti, ja se aiheuttaa sen, että siellä ovat Itä-Suomen, Kainuun, Pohjois-Suomen sahat täynnä kuorta, purua, joka käy siellä pihamaalla ja menettää sen lämpöarvonsa. Se on merkittävä kuitenkin sillä tavalla, että se on noin 4 euroa/megawatti, se on suoraan kuutio, sen voi kuutioida, eliikkä 4 euroa/kuutio. Jos sitä satojatuhansia tulee per saha, se on iso määrä käyttöpääomaa, ja sillä kyllä työllistetään paljon ihan luonnostaan. Siinä ei tarvitse mitään tukijärjestelmiä edes, siis suoraan työllistämiseen.

Arvoisa puhemies! Minä otan tässä kantaa vähän tuohon maahanmuuttoon, kun olen profiloitunut siihen. Tässäkin lisätalousarviossa ehdotetaan lisää rahaa maahanmuutosta aiheutuviin menoihin. Tällä kertaa summa on 38 miljoonaa. Tässä salissa on monia edustajia, joiden mielestä haittamaahanmuutto on hyvä ja kannatettava asia. Jotkut jopa nelinkertaistaisivat sen — on semmoinenkin esitys. Kuitenkin jokaisessa budjetissa ja lisätalousarviossa maahanmuuttoon laitetaan aina vain lisää ja lisää euroja. Milloin te siellä vasemmalla laidalla arvioitte, että rahan kippaaminen turvapaikkaturisteille loppuu? Koska on se hetki, että nämä kymmenettuhannet henkilöt eivät enää lypsä yhteisiä verovarojamme vaan elättävät itse itsensä ja perheensä? Lainaus lisätalousarviosta: "Poliisin maastapoistamis- ja noutokuljetusten määrärahaa ehdotetaan vähennettäväksi 9 miljoonalla eurolla määrärahan tarpeen tarkennuttua. Palautuksia on tehty vuonna 2016 aiemmin ennakoitua vähemmän, sillä Maahanmuuttoviraston kielteisen päätöksen saaneista suurin osa valittaa. Lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden palauttaminen kotimaihin on käytännössä usein hidasta."

Arvoisa puhemies! Olen ennenkin todennut, että valitusoikeutta tulee rajata. On käsittämätöntä, että oikeusjärjestelmäämme saavat kuormittaa ihmiset, joilla ei ole oikeutta täällä olla ja joista emme todellisuudessa tiedä juuri mitään. Meillä on vain heidän sanansa, ja jokainen voi mielessään arvioida, miten luotettava tuo sana on. Monen turvapaikkaturistin kohdalla edes oikeasta nimestä ei ole tietoa, syntymäajasta puhumattakaan. Valitusoikeus on syytä ottaa heiltä pois. Kun kielteinen päätös tulee, on henkilön joko omatoimisesti poistuttava maasta tai hänet on poistettava maasta. On kerta kaikkiaan väärin, että suomalainen veronmaksaja maksaa tämän valitustehtailun ja sosiaalitoimi vieläpä antaa rahaa kielteisen päätöksen saaneille.

Arvoisa puhemies! Haittamaahanmuutto on täysin ylimääräinen kulu meille, eikä se tule koskaan tuottamaan takaisin niitä miljardeja euroja, joita on sen pohjattomaan kitaan kaadettu meillä jo kymmeniä vuosia. Oma kansa on asetettava etusijalle. Jos aikaa ja rahaa jää, sitten voidaan ruveta hyysäämään muuallekin kuin tänne. — Kiitos.

19.18 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Perustelin äsken täysin asiallisesti, miksi Sitran taseen leikkaus on järkevämpi vaihtoehto kuin Nesteen omistuksen myynti. Raketan keskustelun sijasta edustaja Turunen esitti loukkaavia arvailujaan, jotka jätän omaan arvoonsa. Sellainen paljastaa enemmän puhujasta kuin kohteesta.

Edustaja Heikkinen siteerasi Suomen Yrittäjien tiedotetta ja sen harhaanjohtavia lukuja — se onkin sopivaa, koska Suomen Yrittäjien asialla hallitus on. Tämä verorakennetta entisestään monimutkaistava yrittäjävähennys on ollut Suomen Yrittäjien tavoite jo pitkään.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Mitä tarkoitan harhaanjohtavilla luvuilla? Tuo siteerattu keskimääräinen YEL-tulo koskee kaikkia yrittäjiä eikä näitä henkilöyrittäjiä, jotka ovat paljon pienituloisempia. Kuten olen jo sanonut, yrittäjävähennykseen oikeutettujen mediaanitulo on huomattavasti pienempi, alle 10 000 euroa. Eli siis vielä kerran: 90 prosenttia ammatinharjoittajista maksaa ansiotuloveroa, koska tulot ovat pienet. Siis tämä verolajien yhdenvertaistaminen on perusteena humpuukia. Tämä on silkka tukiainen. Ja ketkä ovat ne 10 prosenttia, jotka lakiesityksenkin mukaan hyötyvät tästä epäonnistuneesta härpäkkeestä eniten? He ovat ammattilaisia, jotka tekevät lääkärin tai asianajajan tehtäviä yritysmuodossa. Heillä ei edes ole aitoa yrittäjäriskiä. Suomen Yrittäjät ei ole koskaan kannattanut arvonlisäveron alarajan nostamista. He eivät ole yksinyrittäjien asialla. Sen sijaan Yrittäjänaiset esittivät alvirajan nostamista peräti 50 000 euroon. Tämä aidosti pienituloisia yrittäjiä auttava uudistus on myös SDP:n vaihtoehto.

En leimaa toisia puhujia katkeriksi enkä esitä loukkaavia arvailuitani toisten motiiveista, mutta jos katkeruudesta puhutaan, niin kyllä katkeria ovat ne toimeentulostaan taistelevat yksinyrittäjät, joille riittää aina lämpimiä sanoja, mutta silloin kun sanat pitäisi muuttaa euroiksi, he jäävät isompien ja varakkaampien jalkoihin. (Kaj Turunen: Demaritan ne ovat olleet parhaita yrittäjien puolustajia aina!)

19.20 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaa on nyt toteutettu puolitoista vuotta. Siinä hallitusohjelmassahan ovat johtavana periaatteena etupainotteiset säästöt valtiontalouteen, ei enää siten, että siirretään velkaa kunnille, vaan aidot säästöt. Edellinen hallitus kaatoi kuntien vastuulle suuren osan taakasta, ja siitä oli omat vakavat seurauksensa. Nyt muuten ensi vuoden talousarvio on kuntatalouden osalta vuosiin, useisiin vuosiin, positiivinen, ei kovin paljon, mutta kuitenkin. (Timo Harakka: Suunnilleen!)

Mutta, herra puhemies, todellakin hallitusohjelmassa ovat nämä säästöt ensimmäisenä osana, ja ne on nyt pääosin tehty. Toisena isona osana on yrittäjyyden ja työllisyyden parantaminen. Siinä kiky-sopimus on ollut hyvin merkittävä osa. Kolmantena ovat rakenneuudistukset, joita edellinen hallitus ei saanut aikaan ollenkaan mutta jotka nyt ovat menossa eteenpäin hyvää vauhtia. Näillä toimenpiteillä on saatu luottamus elinkeinoelämää ja yhteiskuntaan palautumaan siitä kuopasta, missä se oli vielä vähän aikaa sitten.

Se näkyy hyvin tässä käsittelyssä olevassa lisäbudjetissa. Täällä todetaan yleisperusteissa: kotitalouksien reaalitulot ovat suotuisassa kehityksessä, ja toisaalta työmarkkinoilla on tapahtunut positiivista käännettä. Siis leikkauksista huolimatta kotitalouksien reaalitulot ovat suotuisassa kehityksessä ja työllisyys on parantunut ja paranee edelleen. On merkittävä asia tässä vaiheessa todeta, että näin on. Tätä vahvistavat myös tämän lisäbudjetin tuloarvioiden luvut. Täällä todetaan, että verotulojen arviota tässä lisätalousarviossa korotetaan nettomääräisesti 608 miljoonaa euroa, ansio- ja pääomatulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi 270 miljoonaa euroa, yhteisöveron tuloarviota ehdotetaan korotettavaksi 195 miljoonaa euroa, arvonlisäveroa 141 miljoonaa euroa, ja autoveron tuoton on arvioitu lisääntyvän 60 miljoonalla eurolla. Tämä autoverokohta on sellainen, että nähdään, että kun ei olla himoverottajia, niin verotuksen tuotto kasvaa (Kaj Turunen: Näin se on!) ja lisäksi saadaan ympäristöystävällisiä autoja, turvallisempia autoja — sillä on monenlaisia positiivisia vaikutuksia. On tavattoman hyvä, että tässä on liikuttu tähän suuntaan perussuomalaisen vaatimuksesta. Emme häpeä sitä ollenkaan, koska tulokset puhuvat puolestaan. Verotulot kasvavat ja turvallisuus ja ympäristö paranevat.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Arvoisa puhemies! Mikä tässä lisäbudjetissa herättää kyllä vakavaa pohdintaa, on tämä maahanmuutto, josta edustaja Hakkarainen tuossa kertoi toiselta näkökulmalta. Täällä todetaan: "Maahanmuuton aiheuttamat kustannukset vuonna 2016 arvioidaan nyt runsaat 820 miljoonaa euroa korkeammiksi verrattuna aiempaan tavanomaiseen noin 3 000—4 000 vuotuisen turvapaikanhakijamäärään." Kun tämä lisäbudjetti oli jo ennakkokäsittelyssä valtiovarainvaliokunnassa, kysyin valtiovarainministeriön budjettipäälliköltä, paljonko tuo tavanomainen 3 000—4 000 turvapaikanhakijan kustannus on. Hän sanoi, että noin 300 miljoonaa. Tänä vuonna menee siis 820 miljoonaa. 40 000 maahanmuuttajaa, maahantulijaa, aiheuttaa näin kaiken kaikkiaan yli 1 100 miljoonan kustannukset valtiolle. Se on hirvittävän iso summa, velkaannuttaa tietysti. Jos sitä ei olisi, niin meillä olisi miljardi vähemmän velanottotarvetta, jolloin velkamääräkin olisi aivan toisissa näkymissä kuin nyt on. Tästä runsaasta miljardista pitäisi kyllä olla keskustelun paljon syvällisempi. Esimerkiksi jos siitä annettaisiin puolet sinne pakolaisleireillä oleville naisille, lapsille, vanhuksille ja sairaille, heidän olojensa parantamiseen, niin se olisi järkevää, (Välihuuto) mutta nyt se käytetään byrokratian pyörittämiseen ja suman seisottamiseen Suomessa. (Välihuuto) Tämä peruslähtökohta tässä on kyllä pielessä pahasti, eli nyt olisi syytä harkita koko maahanmuuttopolitiikan uudelleenarviointia. Onneksi meidän vaatimuksestamme rajoilla ei tänä päivänä ole mitään suurta virtaa, mutta vaara on, että näin tulee tapahtumaan. Olen todella huolissani siitä, että kaikkein eniten kärsivät ihmiset, lapset, vanhukset, sairaat, ovat siellä huonoissa oloissa ja me pyritämme tällaista miljardimäärää täällä kotimaassa, tässä kalliissa systeemissä, mikä meillä pyörii.

19.26 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä pari huomiota tässä keskustelun aikana syntyneistä aiheista:

Ensinnäkin tämä Suomen itsenäisyyden juhluvuoden rahasto ja demarien esitys siitä, että Sitran rahoja otettaisiin se iso summa sieltä pois. Tarkalleen en muista, mutta se oli yli 300 miljoonaa kuitenkin. (Toimi Kankaanniemi: 355 se oli!) — 355 miljoonaa olisi se summa, kiitoksia avusta. — Sitrahan on aikoinaan 1967 perustettu. Kun Suomi täytti 50 vuotta silloin, tämä rahasto perustettiin, ja se sai nimen Suomen itsenäisyyden juhluvuoden rahasto. Se pääoma, mikä sinne laitettiin, oli se pääoma, jolla sitten Sitra on toiminut, ja se on toiminut tällä pääoman tuotolla, eli pääomaa ei ole syöty vaan tuottoa on käytetty kaikenlaisten tutkimusten, projektien ja hankkeiden vetämiseen. Ja nyt tämä demarien esitys käytännössä lopettaisi Sitran toiminnan lähes kokonaan. (Anneli Kiljunen: Eikä!) Käytännössä se tarkoittaa sitä, hyvät ystävät, kun pääoma lähtee, että ei sieltä tuottoakaan tule. Teillä varmaan on joku uusi pääomien hallintajärjestelmä, kun olette viemässä pääomat ja väitätte, että tuloja säilyy saman verran. En jaksa ymmärtää teidän matematiikkaanne, mutta se varmaan on korkeampaa matematiikkaa, jonka opiskeluun käytin vain lukioajan, en sen pitemmälle. Mutta toivoisin, että tällainen pöyhöpopulismi lopetettaisiin.

Kyllä Sitraa tarvitaan välttämättä. Se on toki eduskunnan valvonnassa, mutta sen riippumattomuushan on nimenomaan taattu sillä, että se toimii omilla rahoillaan. Elikkä se, jolla on omat rahat kukkarossa, on itsenäinen toimija, tutkii niitä asioita, jotka ovat yhteiskunnalle tärkeitä. Muun muassa meidän sote-uudistusta varten Sitra tekee hyvin urauurtavaa työtä, ja toivoisi, että sosialidemokraatit tämänkin asian huomioisivat. Kyllähän sitä voi julkisuuteen heitellä asioita vastuuttomasti ja ottaa toisen kukkarosta rahaa, mutta sitten kun pitää sitä vastuuta kantaa, niin se on hieman eri asia.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Toisesta asiasta, tästä Venäjän puuasiasta, vielä muutama huomio, arvoisa puhemies. Se on totta, että sieltä tuleva hake aiheuttaa tämän ilmiön, mistä edustaja Hakkarainen oivallisesti puhui. Meillä todellakin Suomessa näillä piensahoilla, jotka ovat tämän suuren metsäteollisuuden ulkopuolella olevia sahoja, on satojatuhansia kuutioita kuorta, haketta, sahanpurua varastoissaan, kun ne eivät käy Suomessa kaupaksi ollenkaan sen takia nimenomaan, kun on tämä järjetön tuki, jota metsäteollisuus nauttii sähköä tuottaessaan Venäjältä tuodulla hakkeella. Siitä olen esittänyt ministeri Rehnille kysymyksen. Sitä nyt tutkitaan parhaillaan, miten se saataisiin loppumaan, mutta se on saatava loppumaan.

Mutta tässä murhenäytelmässä, hyvät edustajakollegat, on vielä pahempi vika: tullitilastojen mukaan Suomen metsäteollisuus elikkä Metsäliitto, UPM ja Stora Enso maksavat venäläiselle puulle paljon parempaa hintaa kuin suomalaiselle metsänomistajalle puusta maksetaan. Kun tämän nostin edellisen kerran julkisuuteen, minun sähköpostiini tuli metsäteollisuuden erilaisilta johtajilta pyyntöjä tulla aamupuhutteluun siitä, miksi minä tuolaisia puhun. Tullitilastot ovat virallisia tilastoja, ja ne hinnat, mitä siellä on, ovat täysin oikeita. Tullitilastoon ilmoitettu väärä hinta on veropetos, elikkä ne tilastot, mitä Tulli ja Luonnonvarakeskus ilmoittavat, voitte kuka tahansa, arvoisat kansanedustajat, tilata sieltä itsellenne. Luonnonvarakeskuksella on hintatilasto siitä, paljonko Suomeen tuotu puu maksaa, ja se puun hinta on paljon isompi luku tällä hetkellä kuin suomalaiselle metsänomistajalle maksetaan.

Eihän tämä ole tervettä peliä, hyvät ystävät. Meillä on 105 miljoonaa mottia puun kasvu, työttömiä maa täynnä, ja koneet olisivat valmiina tekemään töitä vaikka heti. Olisi mahdollisuus tehdä hyvää elintasoa tähän maahan, vähentää työttömyyttä, mutta metsäteollisuus tekee tällä puun tuonnilla ylitarjontatilanteen markkinoille, jolloin puun hinta pidetään kurissa ja kotimainen markkina täysin hiljaisena. Tällä hetkellä esimerkiksi kuitupuun kauppa on lähes pysähdyksissä nimenomaan Venäjältä tulevan puun takia. Olen tästä yrittänyt puhua sen tuhannen kertaa ja jatkan puhetta niin kauan kuin tämä tulee julkisempan keskusteluun, mutta näin ei kerta kaikkiaan voi jatkaa. Miksi kotimainen metsäteollisuus maksaa Venäjälle paremman hinnan puusta kuin suomalaiselle metsänomistajalle? Sitä minä en ole vielä, arvoisat edustajakollegat, hyväksynyt enkä ymmärtänyt. Jos joku sen keksii, miksi näin tapahtuu, niin kertoisi minulle, niin saisin minäkin ensi yönä nukutua muutaman minuutin pitempään levollisemmin. Tämä on järjetöntä, hyvät kollegat. Joku on sanonut minulle, että minun pitäisi olla tästä hiljaa, mutta minä en ole tästä hiljaa. Tämä on väärin, ja vääryyttä en voi olla puolustamassa koskaan.

Kolmantena asiana tämä edustaja Kankaanniemen mainitsema kotitalouksien tilanne: Se on todellakin parantumaan päin. Olemme selvässä kulminaatiopisteessä, moottorikielessä sanottuna alakuolokohta on ohitettu, ja olemme nousemassa pikkuhiljaa ylöspäin. Mutta tämä on nyt, hyvät ystävät, sitä peliä, jossa sanotaan, että maltti on valttia. Nyt pitää olla rauhallinen, tehdä oikeita päätöksiä, kuten kilpailukyky sopimus, kärsivällisesti mennä eteenpäin ja uskoa siihen, että kotimarkkinoilla tapahtuu, kotitalouksien tilanne paranee ja pikkuhiljaa työllisyys paranee. Tässä ei ole, hyvät kollegat, silmänkääntötemppeja eikä hokkuspokkusliikkeitä, että huomisaamuna heräämme ja on 100 000 uutta työpaikkaa. Se on kyllä hallituksen tavoite, mutta se ei tule vuodessa eikä puolessakaantoista vuodessa, mutta kun tämä vaalikausi on käyty, niin uskon, että se toteutuu, kun pidämme jalat lämpiminä ja pään kylmänä. Se yleensä on johtanut maratoneillakin parhaisiin lopputuloksiin, sanovat ainakin ne henkilöt, jotka ovat sen maratonin juosseet.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Toivon, että tässä asiassa maltti on valttia edelleen ja että sitten tuon Venäjältä tulevan puun kohtalo saadaan ratkaistua. Sitä, että metsäteollisuus käyttäytyy näin, minä en ymmärrä, kysykää sitä metsäteollisuuden suurilta johtajilta. Heiltä löytyy kyllä hyviä selityksiä, mutta en pidä niitä järkevinä, kun suomalaista rahaa viedään ulkomaille ja kotimaassa olisi puuta yltä kyllin.

19.33 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Kahdesta asiasta olen edustaja Hoskosen kanssa samaa mieltä, ja se ensimmäinen on se, että toivon todella, että tähän Venäjän puuhakkeeseen saatte nyt sitten kunnon toimintaohjelman tuolla hallituksessa. Tiedän myöskin itse, että sahayrittäjälle satojentuhansien eurojen kulut aiheutuvat siitä, että näitä suoja rakennetaan sitten, kun tämä kuori ja muu sivupuutuote ei tee kauppaansa.

Olen myöskin siitä samaa mieltä, että hokkuspokkuskeinoilla ei työllisyyttä paranneta, ja sen takia olisi hyvä, että todella tartuttaisiin niihin ajatuksiin, mitä olemme esittäneet esimerkiksi koulutuksesta, ja sitä tarinaa ja näitä esityksiä on kuultu eilen ja tänään.

Mutta pyysin puheenvuoron vielä sen takia, että en halunnut, että nämä perussuomalaisten puheet tästä maahanmuutosta jäävät ainoiksi, mitä sillä saralla täällä käytetään. En tiedä, miten se on mahdollista, että jollakin olisi tietoa siitä, kuka tulee tänne turhaan, ilman että sitä tutkitaan. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Sitä varten nämä oikeusvaltion järjestelmät ovat olemassa, että meillä on järjestelmä, jolla tutkitaan, kenellä on...

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Anteeksi, puhuja. — Pyydän, että keskustelut pidetään salin ulkopuolella. — Voi jatkaa.

...oikeus hakea turvapaikkaa ja kenellä ei. On varmasti tärkeää se, että kehitetään myös sitä toimintaa, mitä turvapaikkakeskuksissa on. Sitten sanon vielä sen, että on aikamoista puhetta samalla kertoa, että lapset ja naiset kärsivät pakolaisleireillä, ja samaan aikaan leikata 40 prosenttia kehitysyhteistyörahoista. Kyllä puhetta aina piisaa, mutta haluttaisi nähdä myöskin niitä toimivia ratkaisuja, joita tähän esitetään.

19.35 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Paikalta ja ihan lyhyesti, kun täällä edustaja Harakka antoi ymmärtää, että minun edellinen puheenvuoroni oli jotenkin halveksiva tai omasta päästä keksitty. Arvostan rehellistä puhetta ja siksi haluan sanoa kyllä rehellisesti, että kyllähän tässä oli kysymys siitä, että hallitus olisi halunnut jossain vaiheessa toteuttaa sen Sitran työnäyteasian, joka kohtasi voimakasta vastustusta demareitten suunnasta. Meillä kaikilla on pienet mörkömmä siellä komeroissa. Kaiken rehellisyyden nimissä täytyy sanoa, että edustaja Hakkarainen, joka tässä vieressä ei ole tyytyväinen Ylen toimintaan, on ollut valmis leikkaamaan Yleltä rahat sen takia, ettei ole tyytyväinen Ylen toimintaan, mutta itse asiassa perussuomalaiset ja siellä Ylen hallintoneuvoston puheenjohtajana toimiva Kimmo Kivelä ovat pystyneet kyllä hyvin tilanteen siltä osin rauhoittelemaan. Emme me niin tosissamme ole siitä Ylen rahojen leikkaamisesta, mutta minä hämmästelen kuitenkin, että sosialidemokraatit ihan tekevät vakavasti otettavan vaihtoehtobudjetin ja täällä samantyyppisillä perusteilla ovat viemässä Sitralta rahat. Tämähän tuli nimenomaan tämän työnäyteasian yhteydessä esille.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoroja voi varata P-painikkeella.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

19.36 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jatkan edelleenkin tästä yrittäjävähennyksestä, vaikka debatissa vastarannan kumppani, edustaja Harakka jo poistuikin salista. Haluan puolustaa tätä yrittäjävähennyksen oikeutta, semminkin kun se oli keskustan vaaliohjelmassa, ja olemme todella iloisia, että se pystytään nyt toteuttamaan. Verotusaineiston verovuoden 14 tietojen perusteella valtaosa elinkeinonharjoittajista on pienen nettovarallisuuden ja pienten tulojen yrityksiä, tavallisia suutareita, parturi-kampaajia, kioskinpitäjiä, kuljetusyrittäjiä, putkimiehiä ja niin edelleen, ja noin 77 prosentilla verotettavaa voittoa tuottavista elinkeinonharjoittajista todellakin tuo vuotuinen tulo on alle 30 000 euroa, ei siis mitään isopalkkaisia ihmisiä. Henkilöyhtiöiden osalta vastaava luku oli 79 prosenttia ja maatalouden osalta peräti 87 prosenttia.

Vaikka tämän hallituksen yrittäjävähennyksen toteuttamisen tavoitteena on kannustaa yrittäjätoiminnan harjoittamiseen, niin minun täytyy, arvoisa puhemies, sanoa, että monelle maatalousyrittäjälle tämä on valtavan iso asia jo ihan toimeentulon kannalta ja tavallaan elossa säilymisen kannalta. Pari vuotta sitten, kun Venäjän vastapakotteet astuivat voimaan, esimerkiksi maidontuottajilla tuottajahinta laski kerralla noin 24 prosenttia, niin että tämä 5 prosentin yrittäjävähennys on näille tiloille valtavan iso asia, (Puhemies koputtaa) ja olen siitä iloinen.

19.38 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Myller puhui tuosta kehitysavusta. Muun muassa MOT-ohjelmassa oli sellaista, että kun kehitysapu meni Gambiaan, niin paikallinen johtaja oli sen laittanut omaan taskuunsa. Kyllä tätä kehitysapua, kun sitä tällä tavalla jaetaan... Minä olen itse ollut joskus semmoisessa projektissa mukana, ja kuinka ollakaan, mihin se meni? Sinne viidakkoon laitettiin koneet ja opetettiin lähinnä marsilauluja, työväenlauluja niille ihmisille, eikä opetettu käyttämään niitä koneita. Minä sanoin heille, että se tuo leivän suuhun, kun ruvetaan käyttämään noita ja ruvetaan tekemään töitä eikä marssita eikä lauleta. Se ei hyödytä ketään.

Ja sitten vielä: Jos minä saisin noista kehitysrahoista päättää, niin niitä laitettaisiin pakolaisleireille Syyriaan, Irakiin ja sinne kaikki järjestelmät pystyyn, lähelle miljardi euroa, niin varmasti ovat asiat kunnossa. Ne pitää kohdentaa eikä hajauttaa tuonne poliittisiin järjestelmiin. Sinne uppoavat kaikki, ja perille ei mene kuin prosentti. Jos sen oikein kohdentaa, kehitysapu nimenomaan sinne pakolaisleireille kaikki, ja sinne terveydenhuoltojärjestelmä, koulutusjärjestelmä, ne saadaan tuommoisella rahalla varmasti kuntoon, ja ongelma ei ole täällä sitten. Mutta kun jotkut ovat aikanaan tehneet näistä kehitysapuhommista tämmöistä oman kilven kiillottamista, että nyt sinne on annettu ja tuonne on annettu ja tuonnekin vielä, se on tehotonta hommaa. Mutta jos kuuntelisitte perussuomalaisen Hakkaraisen, niin sitten rupeaisi toimimaan tämä homma. Ongelma lähtisi täältä pois, ja siellä hoidettaisiin ongelmaa, eikä olisi oman kilven kiillottamista.

19.41 Mika Raatikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä sosialidemokraattien edustaja puhui kehitysavusta ja turvapaikanhakijoista ja näitten hintojen tai summien välisestä suhteesta. Kun minä nyt kuitenkin kymmenen vuotta olen Lähi-idässä ollut tekemässä vähän sen suuntaisia töitä ja joskus ollut vähän ihmisoikeuksistaikin luennoimassa ympäri maailmaa, niin minun mielestäni, jos ajatellaan sitä, että käytetään x määrä euroja, ja sitä, paljonko sillä saadaan hyötyä, niin kyllä sitä hyötyä saadaan aika paljon enemmän paikan päällä kuin raahaamalla ihmisiä tänne. Yhden päivän kustannuksilla täällä jossain voki-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

voidaan elättää siellä jotain perhettä suunnilleen kuukausi. Se on suhdeluku. Näitä kannattaa miettiä, missä saadaan eniten hyötyä sille rahalle.

19.41 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tästä en puhunut, vaan puhuin siitä, kun esimerkiksi sanotaan, että turvapaikanhakijoilla ei saa olla oikeutta tulla tänne ennen kuin heitä edes tutkitaan, ja sitten taas toisaalta sanotaan, että rahaa pitää antaa sinne pakolaisleireille, mutta näinhän ei tehdä, koska kehitysapua leikataan. Totesin vain tämän asian. On erittäin hyvä, jos hallitus, jossa olette mukana, toimii toisella tavalla eli sitä rahaa menee myös pakolaisleireille todella kurjassa asemassa ja tilanteessa oleville ihmisille.

Halusin myös vastata väitteeseen siitä, että sosialidemokraatit keksivät sen, että Sitran taseesta otetaan näihin investointeihin, siitä syystä, että Sitrassa oli kehitelty tätä työnäyte-asiaa. Ehkä tässä aikataulu menee vähän vinksalleen, koska meillä on ollut tämä ajatus, niin kuin tekin totesitte sen, jo viime vuoden vaihtoehtobudjetissa. Työnäytteestä ryhdyttiin keskustelemaan viime keväänä.

Sitten sanon vielä tästä elinkeinonharjoittajien yrittäjävähenneksestä. Me olemme puhuneet siitä, että hyöty siitä vähenneksestä ei mene pienille yrityksille, emme siitä, että Suomessa on paljon pieniä yksinyrittäjäyrityksiä, vaan siitä, että se hyöty tästä vähenneksestä ei mene näille pienille yrityksille vaan kaksi suurinta tulodesiiliä yrittäjistä saa oliko se 80 vai 75 prosenttia koko hyödestä.

19.43 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Se hyöty varmaan menee myös suhteessa siihen, mikä se yrityksen tulomuodostus on, ja minä uskon, että mitä pienempi yritys on, niin sitä tärkeämpää heille on se hyöty saada. (Riitta Myllerin välihuuto).

Arvoisa puhemies! Haluan sen kertoa, että minä ymmärsin täysin oikein edustaja Myllerin kritiikin kehitysapuun liittyen tai sen, mitä hän puhui tässä aiemmin käydyssä debattissa, johon en ole vielä osallistunut. On ihan aiheellista kritisoida sitä, jos samaan aikaan kehitysapua leikataan ja sitten mietitään, miten me hoidamme turvapaikanhakijoiden asioita täällä taikka toisaalla. Ja sen haluan muistuttaa myöskin, että vaikka varmasti jokin kritisoitavaa Suomenkin kehitysavussa on ja sen kohdentamisessa — on voitu osoittaa, että se ei ole aina mennyt sinne, minnekä suomalaiset ovat sen halunneet — niin kaiken kaikkiaan suomalaiset kehitysavun tekijät ovat olleet erittäin haluttuja kumppaneita kansainvälisesti erilaisten projektien toteuttamisessa kehityskohteissa.

Tämä varmasti korostuu edelleenkin, kun vaikka näitä kehitysapuja leikataan, niin siinä rinnalla tehdään myös hyvääkin asiaa, elikkä yhä enemmän halutaan katsoa, miten se apu päättyy siihen, mihinkä on haluttu, ja miten niillä euroilla saadaan mahdollisimman hyvä tulos. Ja totta on, että silloin kun me saamme voimaannutettua niitä ihmisiä, joille se kehitysapu halutaan kohdentaa, että he pystyvät tekemään omaa yritystoimintaa, koulutautumaan, valtaistumaan kaiken kaikkiaan elämässä, niin se on sitä parasta ja kestäväintä kehitysapua.

19.45 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Silloin kun sosialidemokraatit olivat hallituksessa ja kehitysministerin salkkua kantoivat, niin olisi ilmeisesti pitänyt sitten Suomen kehitysyhteistyörahoja ohjata Irakiin ja Syyriaan ja näin estää niillä rahoilla se sota, mikä siellä on, ja sitten se pakolaisvirta, mikä siellä on syntynyt. Mutta ettepä tehneet näin. Toisaalta siellä on aika monia rikkaita öljyvaltioita, joissa käydään sotaa, ja ei sitä kyllä ke-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

hitysyhteistyörahoilla pystytä estämään. Meidän kehitysyhteistyö suuntautuu vähän muualle, ja sillä tehdään pääosin hyvää työtä.

Mutta nämä pakolaisten, maahanmuuttajien nyt aiheuttamat kustannukset tänä ainoana vuonna ovat yli miljardi. Sen järkevä käyttäminen, niin kuin edustaja Raatikainen hyvin asiantuntijana sanoi, on tärkeää. Ja meillä täytyy olla, niin kuin hallitus on myös katsonut, sellainen maahanmuuttopolitiikka, että Suomi ei ole houkutteleva. Silloin meille ei tule tänne maahanmuuttajia ja meillä ei ole tarvetta niin paljon leikata mitään määrärahoja, pystytään jopa kehitysyhteistyötä järkevästi tekemään siltä osin, kun päätetään poliittisesti sitä tehdä. Eli johdonmukaisuutta sosialidemokraateilta kyllä odottaisin. (Riitta Myller: No tuota en ymmärtänyt!) — No joo, minä uskon, että te ette ymmärtänyt, mutta katsokaa, mitä olette tehneet, eli ette ole panneet rahoja sinne. Nyt voisitte sanoa, mikä maa on seuraava sodan kohde, niin lähetettäisiin sinne rahoja.

Sitrasta sanoisin, että nyt sosialidemokraateilla on sama menettely Sitran suhteen kuin teillä oli viime kaudella kuntien osalta. Te leikkasitte kuntien valtionosuuksia äärettömän rajusti, ja kunnat velkaantuivat 7 miljardia. Se ei ollut mitään säästöä siis vaan velkavastuun siirtämistä kunnille, ja tämä ei ole viisasta politiikkaa.

19.48 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tuosta kehitysavusta vielä, että kun se hajaantuu tuolla tavalla, siitä ei ole mitään hyötyä. Valiokunta viedään sinne kaivon luokse, että tässä nyt on tapahtunut ja saatu hyvää aikaan, ja sitten todetaan täällä, että tämmöistä on tapahtunut. Mutta jos se tehdään niin kuin pitää, niin siitä on hyötyä, ja jos se miljardi, mitä pistetään näihin turisteihin, laitettaisiin pakolaisleirille, järjestetään sinne koulutus, sairaanhoito ja niin edelleen, niin sillä on tehoa. Mutta siinä on ihmeellinen juttu vielä semmoinen, että muistaakseni Jordaniassa — korjatkaa, jos se on joku muu maa — on pakolaisleiri, mihin on muun muassa SPR laittanut miljoonia, kymmeniä miljoonia, euroja, siellä on ilmastoinnit, koulutusjärjestelmä, sairaanhoitojärjestelmä ja kaikki, ja ei ole pakolaisia. Miten ne miehet osaavat tulla tänne? He ovat siellä leireillä ja tällä lailla, näytetään semmoista kuvaa. Kuitenkin siinä on vieressä tämmöinen paikka, niin jotenkin tuntuu... Ja Bahrainissa muistaakseni — täytyy korjata sitten myöhemmin — on yksi maailman rikkaimpia paikkoja, ja yhtään pakolaista ei otettu. Muun muassa rauhan uskonnon edustajat ovat samaan aikaan sijoittamassa tähän Helsingin moskeijaan rahaa. Ihmettelen tätä logiikkaa, mikä sikäläisillä ihmisillä on. Olisikohan tuossa semmoinen tilanne, että käyttävät meidän hyväntahtoisuuttamme hyväkseen? Ja tähän pitää pystyä puuttumaan. Todennäköisesti käyttävät.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta

Hallituksen esitys HE 40/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 19/2016 vp

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 19/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja Turunen.

Keskustelu

19.50 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta. Laki olisi horisontaalinen, ja sen soveltamisala olisi rajattu tiettyihin erityissääntelyn kattamiin tuoteryhmiin. Lailla korvattaisiin nykyisen sektorikohtaisen tuotelainsäädännön säädökset markkinavalvonnassa. Hallituksen esityksessä laki sisältää keskeiset säännökset toimivaltaisista viranomaisista lain soveltamisalaan kuuluvilla tuotesektoreilla. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen ja Tulli ulkorajavalvontaviranomainen.

Talousvaliokunta toteaa, että lakiehdotus sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista ja näiden välisestä yhteistyömenettelystä sekä markkinavalvonnan riskiperusteisuudesta ja suunnitelmallisuudesta. Talousvaliokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluissa esitettyyn arvioon siitä, että ehdotettu normisto tulee parantamaan viranomaisten resursien tarkoituksenmukaista käyttöä sekä valvonnan läpinäkyvyyttä. Lakiehdotus sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista ja näiden välisestä yhteistyömenettelystä sekä markkinavalvonnan riskiperusteisuudesta ja suunnitelmallisuudesta. Talousvaliokunta pitää ehdotettua systematiikkaa onnistuneena ja katsoo sen keventävän tuotekohtaista sääntelyä sekä yhdenmukaistavan viranomaisten valvontamenettelyjä samalla varmistaen, että EU:n tuotelainsäädännön täytäntöönpanoa valvotaan tehokkaasti ja johdonmukaisesti.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy valiokunnan tekemin muutoksin ja tarkennuksin hallituksen esitykseen 40/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 40/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle hissiturvallisuuslaiksi

Hallituksen esitys HE 23/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 4/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa. Edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Turunen.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Keskustelu

19.53 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi hissiturvallisuuslaki. Nykyisin sähköturvallisuuslaissa oleva hissejä koskeva sääntely erotettaisiin omaksi erillislainsäädännöksi ja pääosin asetustasolla oleva sääntely nostettaisiin lain tasolle. Hissiturvallisuutta koskeva kokonaisuudistus on pääasiassa lainsäädäntötekkinen uudistus, ja sisällöllisiä muutoksia ehdotetaan rajallisesti. Ehdotetulla lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston hissejä ja hissien turvakomponentteja koskeva direktiivi.

Talousvaliokunta toteaa lausunnossa, että uusi hissiturvallisuuslaki toisi joitakin muutoksia tarkastusten suorittamissykleihin, valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeuksiin ja toiminnanharjoittajien rekisteröintiin. Talousvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina ja tasapainoisena ratkaisuna toiminnanharjoittajien velvoitteiden, hissien käyttäjien turvallisuuden ja hissinhaltijoiden vastuukysymysten välillä. Talousvaliokunta toteaa myös, että lakiuudistuksella ei muuteta hissien teknisiä turvallisuusvaatimuksia eikä hissien asentajien tai tarkastajien pätevyysvaatimuksia. Alan toimijoille osoitetut velvoitteet on ilmaistu aikaisempaa täsmällisemmin muun muassa määritelmiä yhdenmukaistamalla.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esityksen 23/2016 sisältämän lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta

Hallituksen esitys HE 19/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 5/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa.

Keskustelu

19.55 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta. Lailla pantaisiin täytäntöön räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojajärjestelmiä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, ATEX-direktiivi. Talousvaliokunta toteaa lausunnossaan, että kansallista harkintavaltaa on asiassa vähän ja ehdotettu

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

uusi sääntely tulee selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan viranomaisten toimintaa eikä li-sänne merkittävästi toiminnanharjoittajien velvoitteita.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy valiokunnan tekemin pienin muutoksin hallituksen esitykseen 19/2016 sisältyvän lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 19/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisäl-lön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 20/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjes-tyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 7/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa.

Keskustelu

19.57 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä eh-dotetaan säädettäväksi laki räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta. Lailla on tarkoitus pan-na täytäntöön siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden asettamista saataville markkinoille ja valvontaa koskeva direktiivi.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös pyroteknisten tuotteiden vaati-mustenmukaisuudesta annettua lakia, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia myös. Samalla lain soveltamisalaa laajennettaisiin selluloi-din teolliseen käsittelyyn, varastointiin ja säilytykseen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisäksi tarkistettavaksi rikoslain räjähdeterikosta koskevaa rangaistussäädöstä ehdotetun uu-den räjähteiden vaatimustenmukaisuutta koskevan lain johdosta.

Talousvaliokunta on lausunnossaan todennut, että hallituksen esitys on osa kansallista EU:n uuden tuotesääntelyn täytäntöönpanokokonaisuutta, jolla yhdenmukaistetaan ja sel-keytetään siviiliräjähteiden säädösviitekehystä, eikä siinä ehdoteta merkittäviä sisällöllisiä muutoksia nykyisin voimassa olevaan säädöstöön. Muutos nykytilaan näyttäytyy ensisijai-sesti talouden toimijoiden vastuiden selkeytymisenä ja määritelmien, kuten omaan käyt-töön valmistuksen, täsmentymisenä.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hal-lituksen esitykseen 20/2016 sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 20/2016 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi mittauslaitelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 8/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa.

Keskustelu

19.59 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mittauslaitelakia. Kyseisellä lailla pantaisiin täytäntöön kaksi Euroopan parlamentin ja neuvoston mittauslaitteita koskevaa direktiiviä. Mittauslaitteita ja tiettyjä vaakoja koskevat direktiivit ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesääntelyuudistusta.

Talousvaliokunta toteaa, että hallituksen esitys on suurilta osin lainsäädäntötekniinen. Hallituksen esityksessä lain soveltamisala ja määritelmät täsmentyvät, ja uusien säännösten arvioidaan selkeyttävän valvontaviranomaisten toimintaa. Myös muiden toimijoiden rooli toimitusketjussa tarkentuu. Sääntelyn muutoksista riippumatta aikaisemmat laitehyväksynnit jäävät voimaan. Talousvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 30/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 30/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle painelaitelaiksi

Hallituksen esitys HE 117/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Keskustelu

20.01 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi painelaitelaki. Lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston painelaitteita koskevat direktiivit. Painelaitteita koskevat direktiivit ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesääntelyuudistusta, niin kuin aikaisemmista puheenvuoroistakin tästä paketista voisi vetää johtopäätöksiä. Direktiiveihin perustuvan sääntelyn lisäksi lakiin sisältyisi myös painelaitteita koskeva kansallinen sääntely.

Talousvaliokunta toteaa, että direktiivin säännökset ovat valtaosin teknisiä ja niitä on noudatettava vailla mahdollisuutta kansalliseen harkintaan. Talousvaliokunta toteaa myös, että hallituksen esityksessä omaksutussa sääntelytavassa ehdotetut tuotesektorien lait sisältävät perustuslain edellyttämällä tavalla perussäännökset lain alaan kuuluvista velvollisuuksista ja tarkempia säännöksiä annetaan valtioneuvoston asetuksilla. Asetuksissa viitattaisiin direktiivien liitteisiin. Viittaustekniikan käyttö on sääntelyekonominen vaihtoehto, sillä liitteiden sisältämät tekniset määräykset eivät sisällä kansallista liikkumavaraa ja liitteen muuttuessa riittää asetuksen viittauksen päivittäminen.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on muun muassa ilmennyt, ettei hallituksen esityksessä ehdotettu sääntely tue riskiperusteisten turvallisuusjärjestelmien kehittämistä. Voimassa olevat säännökset nojaavat turvallisuuden kannalta joiltakin osin epätaroituksenmukaisiin laitosluokituksiin ja valvonnan fyysiseen läheisyyteen ja siten rajoittavat automaatioon ja etäkäyttöön perustuvien toimintatapojen käyttöä ja kehittämistä kattiloiden käytön valvonnassa. Talousvaliokunta toteaa lausunnossaan, että käytön valvontaa koskevien säännösten muuttaminen edellyttää joka tapauksessa asetustasoisien sääntelyn lisäksi muutoksia myös hallituksen esityksessä ehdotettuihin säädöksiin.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy talousvaliokunnan esittämän muutoksen hallituksen esitykseen 117/2016 sisältyvän lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 117/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle sähköturvallisuuslaiksi ja laiksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 24/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 24/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Keskustelu

20.04 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi sähköturvallisuuslaki. Ehdotetulla lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston pienjännitedirektiivi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva direktiivi. Pienjännitedirektiivi ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva direktiivi ovat osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesäätelyuudistusta. Hallituksen ehdotus sisältää myös sähkölaitteistojen rakentamista sekä sähkölaitteistojen ja sähkölaitteiden huoltamista, korjaamista ja tarkastamista koskevia vaatimuksia sähköalan töistä ja niiden valvonasta sekä sähkövahinkojen korvaamisesta ja niihin liittyvistä kysymyksistä.

Talousvaliokunta toteaa, että ehdotettujen muutosten myötä kansallinen säädösviitekehysme lähenyy muiden sisämarkkinoilla toimivien jäsenvaltioiden vastaavia säädöksiä, minkä voidaan arvioida sujuvoittavan tavaroiden ja palveluiden liikkuvuutta. Kysymyksessä on pääasiallisesti EU-lainsäädännön kansallista toimeenpanoa merkitsevä kokonaisuus, jossa tässäkään ei paljon kansallista harkintavaltaa ole.

Talousvaliokunta painottaa lausunnossaan myös ehdotettujen muutosten teknistä luonnetta. Niillä toimeenpannaan kansallisesti EMC- ja pienjännitedirektiivi. Talousvaliokunta esittää kuitenkin joidenkin muutosten tekemistä hallituksen esitykseen liittyen viranomaisten toimivaltuuksiin, erityisesti kotirauhan piirissä tehtäviin tarkastuksiin. Talousvaliokunta yhtyy myös lausunnossaan perustuslakivaliokunnan näkemykseen sen tekemän selvityksen tarpeellisuudesta koskien kotirauhan perustuslain suojaa ja sen rajoittamista sekä sääntelyn uudistamistarpeita Euroopan unionissa ja sen eri jäsenvaltioissa sikäli, missä määrin EU-lainsäädäntöön sisältyviä tarkastustoimivaltuuksia ylittää arvioidaan kotirauhansuojaan liittyvistä lähtökohdista unionin sääntelyä valmisteltaessa.

Talousvaliokunta esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 116/2016 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen. Talousvaliokunta myös esittää yksimielisesti, että eduskunta hyväksyy talousvaliokunnan esittämien muutoksin hallituksen esitykseen 116/2016 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen.

20.07 **Toimi Kankaanniemi ps**: Arvoisa puhemies! Ensiksi lämpimät kiitokset talousvaliokunnan puheenjohtajalle, edustaja Turuselle, joka tässä esitteli seitsemän valiokuntansa mietintöä. On tärkeää, että valiokunnan puheenjohtaja tällä tavalla hoitaa tehtävänsä esimerkillisesti, niin kuin nyt tapahtui, ja toivoisin, että kaikkien valiokuntien puheenjohtajat hoitaisivat tehtävänsä samalla tarkkuudella.

Herra puhemies! Tässä viimeisessä, sähköturvallisuuslaissa, heräsivät vanhat muistot siitä, että kun Suomi liittyi Euroopan unioniin, niin meidän monet tämmöiset pienet sähkölaitteemme heikkenivät laadultaan sen takia, että tulivat EU-normit käyttöön. Ne olivat alhaisemmat kuin kansalliset määräykset ennen jäsenyyttä. Nyt oikeastaan kysyisin edustaja Turuselta, onko tältä osin tilanne parantunut ja parantaako tämä uusi sähköturvallisuuslaki sitä, että meidän pienkoneemme olisivat toisaalta pitkäikäisempiä ja kuluttajajäätävällisempiä ja toisaalta sitten myös turvallisuuden kannalta parempia kuin ovat viime vuosina tahtoneet olla.

20.08 **Kaj Turunen ps**: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi otti kyllä tärkeän asian esille nimenomaan näitten sähkölaitteiden elinkaaresta ja havainnoi aivan oikeasti

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

siitä, että sähkölaitteiden kesto, elinikä, on lyhyempi kuin aikaisemmin. Mutta niinkin mielellään kuin valiokunta olisi myös tästä lausunut, niin tässä hallituksen esityksessä sähköturvallisuudesta ja erinäisiä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta varsinaisesti tähän asiaan ei otettu kantaa. Tämä, minkä edustaja Kankaanniemi toi esille, on oma luku sinänsä, joka minun mielestäni on tärkeä asia jo kierrätyksen ja ympäristöystävällisyyden nimissä. Taitaa olla niin, että sähkölaitteilla vain on tietty ikä, minkä ne kestävät, ja ne hajoavat. Toisaalta se luo markkinoita ja tietysti kuluttajien paineita ostaa uusia laitteita, mutta se on ympäristön kannalta varmaankin huono ratkaisu. Mutta tässä lakiehdotuksessa varsinaisesti tähän ei otettu kantaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 116/2016 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 113/2016 vp

Lakialoite LA 39/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 23/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 23/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa. Edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Haatainen.

Keskustelu

20.10 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta eli hallituksen esitys 113/2016. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi siis työttömyysturvalakia, ja ehdotus koskee enimmäiskeston lyhentämistä 500 päivästä 400 päivään. Niillä henkilöillä, joilla on vähemmän kuin 3 vuotta työhistoriaa, enimmäiskesto lyhenisi 300 päivään, ja sitten enimmäiskesto säilyisi 500 päivänä niillä työttömillä, jotka täyttävät työssäoloehdon 58 vuotta täytettyään. Lisäksi tässä ehdotetaan, että omavastuu-aikaa pidennetään 5 päivästä 7 päivään, työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa korotettua ansio-osaa alennetaan ja pitkän työuran jälkeen maksettavista korotusosasta ja korotetusta ansio-osasta luovutaan. Tämä esitys liittyy siis vuoden 2017 talousarvioesitykseen. Valiokunta on käsitellyt samassa yhteydessä myös eduskunta-aloitteen lakialoite 39/2015, jossa esitetään, että työttömyyspäiväraha-kauden enimmäiskesto lyhennetään 350 päivään.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on hallitusohjelman yksi kärkihanke, ja sen tavoitteeksi on asetettu uudistaa työttömyys- ja sosiaaliturvaa siten, että se kannustaa työn nopeaan vastaanottamiseen, lyhentää työttömyysjaksoja, alentaa rakenteellista työttömyyttä ja säästää julkisia voimavaroja. Näillä ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan 200 miljoonan euron

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

vuosittaista säästöä työttömyysturvan ansioturvamenoissa. Ansioturvaan tehtävillä säästöillä pyritään välttämään työttömyysvakuutusmaksujen korotukset ja siten turvaamaan suomalaisen työn kilpailukykyä. Valiokunta on asiantuntijakuulemisissa käynyt tätä läpi ja saanut tästä myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnon.

Tämän esityksen perusteluissa arvioidaan, että työttömyysturvan enimmäiskeston esitetty lyhentäminen saa aikaan työttömyysjaksojen lyhentymisen 2 viikolla ja lisää työllisyyttä noin 7 500 henkilötyövuodella. Tässä esityksessä viitataan valtiovarainministeriön selvitykseen, jonka mukaan työttömyysturvan enimmäiskeston lyhentäminen nostaa työllistymistodennäköisyyttä jo ennen enimmäiskestoajan täyttymistä. Keston lyhentämisen ja ansioturvan tasoon ehdotettujen muutosten yhteisvaikutuksesta työllisyyden arvioidaan tällä esityksellä lisääntyvän noin 9 000 henkilötyövuodella.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta arvioi lausunnossaan, että vaikka uudistuksen työllisyysvaikutus voisi noususuhdanteessa olla suurempi, niin se kuitenkin vaikuttaa työllisyyteen myönteisesti myös laskusuhdanteessa. Esityksen mukaisen muutoksen ensimmäiset vaikutukset näkyvät todennäköisesti vasta vuonna 2018, jolloin myös työllisyystilanteen ennustetaan olevan jonkin verran nykyistä parempi. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta puoltaa siis taloustilanteesta huolimatta uudistuksen pikaista toteuttamista ja korostaa uudistuksen pitkän aikavälin vaikutusta.

Valiokunta myös käsitteli esitystä suhteessa muuhun sosiaaliturvaan, ja mietinnössä todetaan, että mikäli tämä ansioihin perustuvaa päivärahaa saava työn työnhakija ei työllisty ennen päivärahaikauden päättymistä, hän siirtyy työmarkkinatuen saajaksi nykyistä aikaisemmin. Näin ollen on oletettavaa, että toimeentulotuen käyttö uudistuksen johdosta lisääntyy. Myös omavastuuajan pidentäminen 7 päivään lisää työttömyyden alkuaikana tarvetta hakea toimeentulotukea.

Valiokunta käsitteli tässä yhteydessä tehdyn eduskunta-aloitteen, ja koska valiokunta hyväksyy tässä työttömyyspäivärahaikauden enimmäiskeston lyhennettäväksi, niin tämän vuoksi tämä lakialoite, joka koskee samaa asiaa, hylätään.

Tästä lakiesityksestä äänestettiin: äänestettiin hylkäysesityksestä ja äänestettiin myös lausumasta. Päädyttiin hallituksen esityksen voimassa pitämiseen. Sitten tähän on jätetty kaksi vastalauseetta. Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 113/2016 sisältyvän lakiehdotuksen ja samalla hylkää lakialoitteeseen 39/2015 sisältyvän lakiehdotuksen.

20.16 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Sosialidemokraatit eivät hyväksy hallituksen tekemää esitystä, ja näemme, että tämän esityksen perustelut ovat hatarat ja todellista työllisyysvaikutusta ja kehittymistä näillä perusteilla ei synny.

Arvoisa puhemies! Asiantuntija-arvioiden mukaan esityksen työllisyysvaikutukset jäävät vähäisiksi. Ehdotetut muutokset voisivat lisätä työllisyyttä 9 000 henkilötyövuodella, näin on arvioitu, mutta todellista perustetta ja selvitystä tästä ei kuitenkaan valiokunnalle pystytty osoittamaan. Selvää näyttöä siitä, että työttömyysturvan heikentäminen parantaisi työllistymistä, ei siis ole. Sen sijaan on olemassa näyttöä siitä, että ensisijaisten etuuksien heikentäminen ajaa ihmisiä pienituloisuuteen ja köyhyyteen ja tämän seurauksena myös toimeentulotukiasiakkuuksiin. Työttömyysturvan leikkaaminen ei luo työpaikkoja vaan lisää pienituloisuutta. Työttömyysturvan heikennykset eivät ole tässä tilanteessa oikea keino vaikuttaa työllisyyteen. Työmarkkinoiden suurin ongelma on tällä hetkellä työn kysynnän puute, minkä seurauksena työttömyys on kasvanut ja pitkittynyt. Tällöin työttömien ta-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

loudellisen aseman heikentäminen tai ylimääräinen töihin patistelu ovat väärä toimenpiteitä, sillä työttömyys ei johdu työttömien työhaluttomuudesta. Työttömyysetuuksien alentaminen johtaa ihmisten taloudellisen tilanteen heikkenemiseen ja eriarvoisuuden kasvuun.

Työttömyyspäivärahan enimmäiskeston lyhentämisen vaikutus ihmiselle riippuu hänen päivärahansa suuruudesta ja työttömyytensä pituudesta. Esimerkiksi 3 000 euron palkkatuloilla ennen työttömyyttä ansiosidonnaisen lyhentäminen 100 päivällä tarkoittaa 4 500 euron leikkausta, mikäli henkilö ei työllisty vaan saa peruspäivärahaa. Omavastuuajan pidentäminen kahdella päivällä vähentää työttömyyden alussa maksettavan työttömyysetuuden määrää. Vaikutus riippuu maksettavan etuuden määrästä. Perustasolla kahden päivän etuus ilman lapsikorotuksia on 65 euroa 36 senttiä. Korotetun ansio-osan määrä alenee 3 000 euron palkasta 65 euroa. Pitkän työuran jälkeen maksettavan korotusosan lakkauttamisen vaikutukset riippuvat paitsi päivärahan määrästä myös siitä, miten pitkään päivärahaa on maksettu. Vähennys olisi 3 000 euron kuukausituloilla 1 110 euroa 90 päivän ajalta.

Leikkaukset ovat merkittäviä. Ne tulevat näkymään sekä kotimaisessa kulutuskysynnässä että työttömien arjen vaikeutumisessa. Pahimmillaan leikkaukset ajavat ihmisiä pienituloisuuteen ja pitkäaikaisesti toimeentulotuen asiakkaisiksi, mikä käytännössä sitä kautta vaikeuttaa entisestään jälleen työllistymistä. Me tarvitsemme vaikuttavampia keinoja työllistymisen tueksi. Me tarvitsemme toimenpiteitä, joilla työttömyysturvaa voidaan nykyistä paremmin käyttää työllistymiseen ja kouluttautumiseen. Työttömyysturvan varassa tapahtuvaan omaehtoiseen koulutukseen pääsyn kriteereitä tulee helpottaa ja työttömyysturvaa pitää voida käyttää automaattisena työllistämisasetelinä. Tästä meillä on myös malleja.

Työttömyysturvan kehittäminen on välttämätöntä. Kehittämistä ei saa kuitenkaan tehdä työttömyysturvaa leikkaamalla eikä työttömien toimeentuloa heikentämällä. Tästä syystä tulemme jättämään lakiehdotuksesta hylkäävän esityksen toisessa käsittelyssä.

20.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan sd-ryhmä sekä vihreiden ja vasemmistoliiton edustajat esitimme valiokunnassa tämän esityksen hylkäämistä, koska esityksen työllisyysvaikutukset jäävät vähäisiksi eivätkä esityksen työllisyys- ja säästötavoitteet ole tasapainossa muutosten todennäköisten haittojen kanssa. Hallituksen esitys tulee lisäämään kansalaisten toimeentulovaikeuksia, ja yhteiskunnan eriarvoisuus kasvaa.

Erityisen huolestuttavaa tässä prosessissa oli tämän lakiesityksen huono valmistelu. Osa lakiesityksen perusteluista oli ulkoistettu virheellisen linkin takaa löytyvään VM:n muistioon, joka puolestaan perustui yhteen maksumuurin taakse jäävään artikkeliin. Mielestäni tämä on sekä eduskunnan että myös kansanedustajien aliarvioimista, eikä tällaista todellakaan saisi koskaan lainsäädännön valmistelussa tapahtua. Vastuullinen kansanedustaja tarkistaa lakiesityksen taustat, ja tässä lakiesityksessä se oli tehty miltei mahdottomaksi. Lakiesityksestä puuttuvat myös vaikutusten arvioinnit, ja se vaikeuttaa myös esityksen arviointia suhteessa muihin käynnissä oleviin muutoksiin.

Arvoisa puhemies! Hallitus hakee 200 miljoonan euron leikkauksia mutta ei ota lainkaan huomioon kokonaistaloudellisia seurauksia. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa kuultavina olleet asiantuntijat totesivat, että leikkauksilla on todennäköisesti negatiivisia kompensoimattomia vaikutuksia kuntatalouteen, ne luovat uusia toimeentuloloukkuja ja lisäävät köyhyyttä ja syrjäytymistä sekä toimeentulotukiriippuvuutta. Hallitus ei siis tässäkään lakiesityksessä ole laskenut vaihtoehtoiskustannuksia eli sitä, mitä kustannuksia nämä oletetut säästöt tulevat aiheuttamaan toisaalle.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

20.23 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Haatainen esitteli tämän meidän mietintömme ansiokkaasti, ja haluan omassakin puheenvuorossa toistaa sen, että tämä esitys on osa hallitusohjelman kärkihanketta, jolla todella on tavoitteena työttömyys- ja sosiaaliturvaa uudistamalla kannustaa ihmisiä työn nykyistä nopeampaan vastaanottamiseen, lyhentää työttömyysjaksoja, alentaa rakenteellista työttömyyttä ja säästää julkisia voimavaroja. Tällä on myös tarkoitus saavuttaa 200 miljoonan euron vuosittaiset säästöt työttömyysturvan ansioturvamenoissa.

Annoimme mietinnön siitä, miten tässä lakiesityksessä työttömyysturvan keston ja myös työttömyysturvan tasoon kajoamalla pyritään kannustamaan ihmisiä nopeampaan työn vastaanottamiseen. Kuten valiokunnassa kuulumme ja kuten tässä tätä hallituksen esitystä perustellaankin, on myös näyttöä, että tämänsuuntaisilla toimenpiteillä työttömyysjaksot lyhenevät, mutta on myös todettava se, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa keskustelimme ja toimimme myös tässä mietinnössä esille sen, että osa näistä odotetuista säästöistä menetetään sillä, että arvioidaan toimeentulotukimenojen kasvavan. Me sosiaali- ja terveysvaliokunnassa myös yhdyimme työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa esiin tuotuun näkemykseen, että joissakin tilanteissa etuuksiin liittyvät byrokraatialoukut voivat olla myös hyvin merkittävä este työn vastaanottamiselle, ja sen takia myös byrokraatialoukujen vähentämisen tulee olla keskeinen keino työllisyyden lisäämisen keinovalikoimassa.

Myös tähän valiokunnan mietintöön halusimme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kirjatavan: "Valiokunta korostaa, että työttömyysturvaan nyt esitettyjen muutosten työllisyystavoitteiden toteuttamista on syytä tukea panostamalla työllistymistä edistävän palvelujärjestelmän kehittämiseen ja uudistamiseen sekä uusien työpaikkojen luomiseen, jotta voidaan tehokkaasti ehkäistä köyhyyden ja syrjäytymisen lisääntymistä ja pitkäaikaistyöttömyyden syntyä. Työttömän työnhakijan pitäisi päästä palvelujen piiriin heti työttömyyden alussa, koska työttömyyden venyessä yli puolen vuoden mittaiseksi työllistymisen todennäköisyys hyvinkin nopeasti vähenee". Valiokunnan mietinnössä, toteamme myös, että ansiotuloihin perustuviin etuuksiin, samoin kuin perusturvaetuuksiin, on esitetty samanaikaisesti useita muutoksia, ja tämän vuoksi olisi tarpeen tehdä kokonaisarviointi muutosten vaikutuksista eri väestöryhmien toimeentuloon.

20.27 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Tahdon yhtyä siihen materiaalikritiikkiin, jota edustaja Mäkisalo-Ropponen täällä esitteli, koska kyllä me oikeasti työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa olimme varsin hämmentyneitä, kun perehdyimme tähän hallituksen lakiesitykseen ja oikeastaan mitään perusteluita tekstissä ei varsinaisesti ollut. Ne löytyivät linkin takaa, linkki ei auennut, ja sen jälkeen kun asiaa pengottiin lisää, niin maksumuurin takaa olisi löytynyt tutkimus. Toki saimme sen, mutta omin tein, emme siis normaalin virkavalmistelun tai esittelyn kautta, vaan tiedot tulivat sieltä monimutkaisesti, jolloin on aika vaikea arvioida sitä, mikä on jonkun lain vaikutus, varsinkin kun näitä joudutaan aika tiukalla aikataululla tällä lailla syksyllä viemään eteenpäin.

Mutta jos mennään itse asiaan, niin Suomessa istuu varsin sitkeästi käsitys siitä, että a) meidän ansiosidonnainen työttömyysturvamme on jotenkin poikkeuksellisen korkea, ja b) että se on myös poikkeuksellisen pitkäkestoinen. Kolmas käsitys on se, että silloin, kun ansiosidonnainen työttömyysturva uhkaa loppua, ollaan niissä viimeisissä päivissä, niin ihmiset voimakkaasti työllistyvät. Mutta kun analysoi hiukan tarkempaan sitä, mitä tapahtuu tässä niin sanotussa työllistymisessä silloin, kun ansiosidonnaisen päivät alkavat loppua, niin isompi osa ihmisistä poistuu työmarkkinoilta kuin uuteen avoimeen työpaikkaan. Siis

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

isompi osa ihmisistä poistuu työmarkkinoilta kokonaan kuin löytää itselleen uuden työpaikan, ja tämä on VATTin tutkimuksen tulosta tai analyysien ja aineistojen tulosta.

Osa ihmisistä työllistyy takaisin vanhaan työpaikkaansa, ja osa ihmisistä työllistyy itse asiassa tukitoimien ansiosta, yleensä palkkatuella, ja nyt kun palkkatukirahoja on leikattu hyvin voimakkaasti ja niiden saatavuus on heikkoa, on selvää, että palkkatuella työllistyy ihmisiä vähemmän. Ja kun työmarkkinat eivät vedä, niin todennäköisesti käy niin, että niiden ihmisten joukko, jotka poistuvat työmarkkinoilta kokonaan, kasvaa suuremmaksi. Silloin kun ansiosidonnaisen lyhentämisellä on ollut vaikutusta työllisyyteen, niin se vaikutus on tapahtunut useimmiten noususuhdanteen aikana, jolloin työpaikkoja on ollut tarjolla. En väitä, etteikö tällä ansiosidonnaisen lyhentämisellä olisi jotakin vaikutusta ihmisten työllistymiseen, varmasti on, koska se pakottaa, mutta suurempi vaikutus sillä on ihmisten köyhtymiseen, ja saattaa olla, että me menetämme isomman joukon työvoimaa kuin osaamme kuvitellakaan näiden ratkaisujen jälkeen.

Toinen sitkeä uskomus on, että meidän työttömyysturvamme enimmäiskesto on jotenkin erityisen pitkä. Tanskassa työttömyysturva kestää 520 päivää. Norjassa se kestää 520 päivää. Suomessa se kestää 500 päivää ja tämän esityksen jälkeen vähemmän. Elikkä tässäkin ne verrokkimaat, joiden kanssa me olemme tottuneet asioimaan, eivät ole meitä ikään kuin joustavammalla puolella, niin kuin nykyinen termi kuuluu. Ruotsissa kesto on 450 päivää, mutta siellä on erityisiä rakenteita, jos on alle 18-vuotiaita lapsia tai riippuen siitä, mikä elämäntilanne muutoin on.

Sitten jos ajattelemme niitä työllisyysvaikutuksia, mitä tällä kokonaisuudella on, niin asiantuntijakuulemisessa kävi selvästi ilmi, että sillä, että luovumme tästä pitkään työssä olleiden tai pitkän työuran tehneiden korotusosasta, ei juurikaan ole työllisyysvaikutusta. Sillä, että omavastuupäivät kasvavat, ei ole ollenkaan työllisyysvaikutusta. Ainoa työllisyysvaikutus, jonka oletetaan tulevan, on tämä keston lyhentäminen, jonka hallitus arvioi 9 000:ksi, mutta josta saatiin myös hyvin erilaisia arvioita valiokunnan kuulemisessa.

Tämän vuoksi olisi syytä miettiä, että kun puhutaan byrokratialoukkujen purkamisesta, niin itse asiassa tämä ratkaisu ajaa monta ihmistä suurempaan byrokratialoukkuun, koska sen jälkeen, kun ihminen siirtyy toimeentulotukiasiakkaaksi, niin hän on enemmän tekemisessä sekä asumistuen kanssa, toimeentulotuen kanssa että sen peruspäivärahan kanssa ja joutuu asioimaan monella luukulla. Mutta silloin kun ihmiset ovat ansiosidonnaisen työttömyysturvan piirissä, he pärjäävät usein tällä ensisijaisella toimeentulotuen muodolla, ja me ikään kuin säästämme monta työpanosta julkisissa tehtävissä, olipa sitten kyse Kelasta tai sosiaalitoimistosta tai asumistukipäätöksistä. Nyt me lisäämme sitä julkista työtä, julkisin varoin rahoitettua työtä, yksinkertaisesti vain näiden ihmisten toimeentulon turvaamiseksi. Jos ajatellaan vaikkapa perheellisiä työttömiä, niin silloin näiden leikkausten merkitys on aika dramaattinen, koska silloin todennäköisemmin tullaan toimeentulotukiasiakkaiksi, jotta ne lapset voidaan elättää ja asunto maksaa, ja siinäkin mielessä voisi ajatella myös vähän perhepoliittisesti sitä, mikä tämän esityksen vaikutus on.

Edellisellä eduskuntakaudella leikattiin ansiosidonnaista työttömyysturvaa, ja silloinkin tuo leikkaus oli mielestäni hyvin väärää politiikkaa ja se kohdistui jo hyvin pienellä päivärahalla oleviin ihmisiin. Nyt kun tehdään uudelleen samansuuruinen leikkaus, niin itse asiassa leikataan sitä leikattua työttömyysturvaa, ja tämän lisäksi meillä on tässä eduskuntasalissa tänä syksynä kaksi muuta työttömyysturvan leikkausesitystä tulossa esiin. Sanonpa vain, että luulen, että niillä ihmisillä, jotka joutuvat toimeenpanemaan näitä esityksiä tai vaikkapa siellä työkkäriässä kertomaan työttömälle, mikä sinun turvasi taso on riip-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

puen siitä, kuinka kauan olet ollut töissä, minkä ikäinen olet, mitkä erilaiset järjestelmät sinuun tällä kerralla purevat, nuo vastaukset tulevat vaihtelevaan aika paljon ensi vuoden puolella, koska yksinkertaisesti kukaan ei pysy tässä hullunmyllyssä enää perässä.

Tämä on ensimmäinen esitys. Sitten meille on tullut työvoimapalvelulain mukaisia uusia leikkausesityksiä, jotka tietyissä tilanteissa leikkaavat työttömyysturvaa, ja me odotamme vielä niitä leikkauksia, jotka liittyvät tähän kolmen kuukauden haastattelumekanismiin. Toivottavasti hallitus ymmärtää perua edes ne.

20.33 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtajan puheenvuoron jälkeen on hyvä jatkaa kahdesta eri asiasta, joita olen häämäästellyt.

Meillä on muun muassa meidän ministeri Lindström todennut siten, että työtöntä palkitaan aktiivisuudesta, ja nyt tässä on yksi esimerkki siitä, että kun hallitus kuitenkin leikkaa korotettua ansio-osaa ja korotusosaa eikä tue nimenomaan aktiivista toimintaa, niin on todella vaikea ymmärtää, miten nämä leikkaukset muun muassa kannustaisivat ihmistä työelämään.

Toinen asia oikeastaan viitaten Tarja Filatovin puheenvuoroon äsken: Meillä ei ole minikäänlaista kokonaisarviota siitä, miten tämä lainsäädäntö tai muut lainsäädännöt vaikuttavat työllisyyden parantamiseen tai työttömien ja heidän perheittensä toimeentuloon ja erilaisiin tilanteisiin ja mitä tämä vaikuttaa myös meidän talouteemme. Aivan kuten täällä on todettu, kun esimerkiksi ansiopäivärahaa leikataan ja ihminen siirtyy sen jälkeen työttömyyspäivärahalle, asumistukea tulee, toimeentulotukea tulee ja sitten mitä muita erilaisia epäinhimillisiä asioita perheessä voi syntyä näiden asioiden seurauksena, niin käytännössä näiden leikkausten seurauksena tämä voi tulla yhteiskunnalle jopa kalliimmaksi. Sen takia, kun näitä esityksiä tehdään, niiden pitäisi olla hyvin valmisteltuja, meillä pitäisi olla myös kokonaisvaikutusarviointi siitä, mitä tähän asiaan liittyen eri lainsäädäntöesitykset vaikuttavat niin yksittäisen ihmisen, perheen kuin myös koko yhteiskunnan kannalta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 113/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 39/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 13/2016 vp
Toimenpidealoite TPA 16/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 24/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 24/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja Haatainen.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Keskustelu

20.36 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on käsitellyt hallituksen esityksen tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, hallituksen esitys 13/2016 vp. Lisäksi tämän yhteydessä valiokunta käsittelee toimenpidealoitteen 16/2016 vp. Olemme saaneet tästä asiasta perustuslakivaliokunnan lausunnon, joka on liitteenä.

Tässä laissa ehdotetaan vuonna 1986 annetun lain ja sen jälkeen monilta kohdilta muutetun tartuntatautilain korvaamista uudella samannimisellä lailla. Tämän lain tarkoituksena on tartuntatautien ja niiden leviämisen ehkäisy. Tässä säädetään ehkäisevistä toimista ja palveluista. Tautien hoidosta ei säädettäisi, lukuun ottamatta hoidon osana tarvittavia toimia taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Torjuntatyö toteutettaisiin osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja sen järjestämistä ja toteuttamista sääntelevän lainsäädännön mukaisesti. Lähtökohtana olisi myös tartuntatautien torjunta kansainvälisesti ja Euroopan unionin yhteistyön vahvistuminen.

Kunnan ja valtion viranomaisten nykyinen työnjako tässä säilyisi. Kunnalla on edelleen vastuu alueensa tartuntatautien torjunnasta, ja sairaanhoitopiireillä olisi puolestaan tehtävänä tukea kuntaa diagnostiikassa ja epidemioiden selvittämisessä. Lakiesityksessä ehdotetaan myös tartuntataudeista vastaavan lääkärin roolia vahvistettavaksi kunnassa. Kunnan tartuntataudeista vastaavassa toimielimessä päätettävät henkilöä koskevat asiat siirtyisivät pääosin kunnan tartuntataudeista vastaavan virkasuhteisen lääkärin päätettäväksi. Samalla myös aluehallintoviraston ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän pitäisi tulevaisuudessa nimetä tartuntataudeista vastaava lääkäri. Näin ollen annettaisiin mahdollisuudet tälle nimetylle henkilölle perinpohjaisemmin perehtyä, paneutua tähän torjuntatyöasiaan. THL eli Terveyden ja hyvinvoinnin laitos säilyisi torjuntatyön valtakunnallisena asiantuntijalaitoksena.

Hallituksen esityksen taustalla on, että tartuntatautien torjunnassa suuria haasteita aiheuttavat infektiot ja lääkkeelle erittäin vastustuskykyiset mikrobit. Näiden torjumiseksi annettaisiin velvoitteita kaikille terveydenhuollon toimintayksiköille ja myös sosiaalihuollon toimintayksiköille. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymällä olisi ohjaava rooli.

Torjuntatyölle välttämättömästä viranomaisten tiedonsaannista säädettäisiin nykyistä tarkemmin, ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymille ja THL:lle ehdotetaan oikeutta perustaa tapauskohtaisia rekistereitä epidemian selvittämisen ja tartunnan jäljityksen toteamiseksi. Samoin henkilöiden tahdosta riippumattomista toimista päättämistä täsmennettäisiin tällä lailla. Lakiin sisältyisi myös velvoite varautua poikkeukselliseen epidemiaan hallinnon kaikilla tasoilla. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että tartuntataudin leviämisen estämiseksi ansiotyöstään poissa olemaan, eristettäväksi tai karanteeniin määrätyn henkilön ansionmenetyksen korvaamista koskevia säännöksiä selkeytettäisiin. Samoin rikoslakia muutettaisiin niin, että siinä määriteltäisiin nykyistä tarkemmin tartuntatautilain säännökset.

Tämän lain oli tarkoitus tulla voimaan 2016 keväällä.

Tämän yhteydessä käsiteltiin myös toimenpidealoite 16, jossa esitettiin vesirokkorokotteen ottamista osaksi kansallista rokoteohjelmaa. Valiokunta kävi mittavan asiantuntija-kuulemisen ja käsittelee myös perustuslakivaliokunnan yksityiskohtaisen lausunnon, jonka pohjalta on myös pykälään tehty muutosesityksiä.

Valiokunta mietinnössään totesi, että tämän lain tarve on, että tämä kokonaisuudistus selkiinnyttää lainsäädäntöä ja tällä myös vastataan tartuntatautien torjunnan muuttuviin

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

haasteisiin. Nyt tällä lainsäädännöllä säädösten luodaan asianmukaiset mahdollisuudet sekä normaalitilanteessa tapahtuvalle tartuntatautien torjuntatyölle että myös pandemioiden ja muiden poikkeuksellisten epidemioiden hoitamiseksi. Valiokunta myös totesi, että terveydenhuollon häiriötilanteissa on erityisen tärkeää, että johtamisvastuu ja eri toimijoiden tehtävät ja toimivaltuudet on tarkoin säädelty ja jokainen tuntee roolinsa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lakia väestön terveyden suojelemisen kannalta erittäin tärkeänä ja puoltaa sen hyväksymistä lähinnä perustuslakivaliokunnan lausunnosta johtuvien muutoksien. Nämä muutokset ovat tässä mietinnön liitteenä. Siellä on muutokset, joista ehkä keskeisimmät ovat perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella muutokset 5 §:ään, 8 §:ään, 9 §:ään, 9 §:ään, Torjuntatyö kunnassa, esitettiin tämän perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti ja valiokunnan käsittelyn pohjalta, että siellä 9 §:n 1 momentti muutettaisiin niin, että sen alkuosa vastaisi voimassa olevan tartuntatautilain 7 §:ää ja loppuosa voimassa olevan tartuntatautilain 3 §:n 1 momenttia, ja näin ollen haluttiin sanamuodolla selkiyttää esityksessä todettua tarkoitusta lain soveltamisalan ja kohderyhmän säilymisestä voimassa olevan lain mukaisena. Samassa myös vanhentunut termi "sairaalainfektio" korvataan nykyisin käytettävällä ilmaisulla "hoitoon liittyvä infektio".

Lisäksi siellä on perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella 10 §:ään muutos, jossa on kyse tartuntatautien torjunnasta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa sekä eräissä valtion laitoksissa. Valvontaan liittyen on 12 §, asetuksenantovaltuus on 13 § ja sitten 18 §:ssä laboratoriotutkimukset, 47 §:ssä täsmennys pakollisista rokotuksista, 50 §:ssä rokotehankinnoista ja sitten 58 §:ssä laajaan tartuntavaaraan liittyvät toimenpiteet, joihin tuli perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaiset täsmennykset, sitten 70 §:ssä myös perustuslakivaliokunnan mukainen kiireellinen päätös rajoitetoimenpiteistä, sinne muutos. Sitten 79 §:n 2 momentissa ehdotetaan selvyden vuoksi mainittavan, että säännös koskee yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin vuoksi tehtyjä toimenpiteitä. Ja sitten 93 §:ään, voimaantuloon, tuli myös muutos.

Näistä muutoksista, jotka tehtiin, hallituksen esitys pohjana, valiokunta päätti pykälät yksimielisesti, ja samalla päätettiin myös, että tämä eduskunta-aloite koskien vesirokkorokotetta esitetään hylättäväksi, koska se on tullut muualla käsiteltyksi.

Eli näin ollen valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 13/2016 sisältyvät 2.—8. ja 10.—18. lakiehdotuksen ja eduskunta hyväksyy muutettuina hallituksen esitykseen 13/2016 sisältyvät 1. ja 9. lakiehdotuksen valiokunnan muutosehdotusten mukaisesti ja että hylätään toimenpidealoite 16/2016 ja lisäksi esitetään hyväksyttäväksi kaksi lausumaehdotusta. Valiokunta hyväksyi pykälät yksimielisesti, mutta näistä lausumaehdotuksista käytiin äänestys, ja tähän sisältyy yksi vastalause.

Valiokunta mietinnössään totesi, että tämän lain tarve on, että tämä kokonaisuudistus selkiinnyttää lainsäädäntöä ja tällä myös vastataan tartuntatautien torjunnan muuttuviin haasteisiin. Nyt tällä lainsäädännöllä säädösten luodaan asianmukaiset mahdollisuudet sekä normaalitilanteessa tapahtuvalle tartuntatautien torjuntatyölle että myös pandemioiden ja muiden poikkeuksellisten epidemioiden hoitamiseksi.

Valiokunta myös totesi, että terveydenhuollon häiriötilanteissa on erityisen tärkeää, että johtamisvastuu ja eri toimijoiden tehtävät ja toimivaltuudet on tarkoin säädelty ja jokainen tuntee roolinsa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lakia väestön terveyden suojelemisen kannalta erittäin tärkeänä ja puoltaa sen hyväksymistä lähinnä perustuslakivaliokunnan lausunnosta

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

johtuvien muutoksiin. Nämä muutokset ovat tässä mietinnön liitteenä. Siellä on muutokset, joista ehkä keskeisimmät ovat perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella muutokset 5 §:ään, 8 §:ään, 9 §:ään. 9 §:ään, Torjuntatyö kunnassa, esitettiin tämän perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti ja valiokunnan käsittelyn pohjalta, että siellä 9 §:n 1 momentti muutettaisiin niin, että sen alkuosa vastaisi voimassa olevan tartuntatautilain 7 §:ää ja loppuosa voimassa olevan tartuntatautilain 3 §:n 1 momenttia, ja näin ollen haluttiin sanamuodolla selkiyttää esityksessä todettua tarkoitusta lain soveltamisalan ja kohderyhmän säilymisestä voimassa olevan lain mukaisena. Samassa myös vanhentunut termi "sairaalainfektio" korvataan nykyisin käytettävällä ilmaisulla "hoitoon liittyvä infektio".

Lisäksi siellä on perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella 10 §:ään muutos, jossa on kyse tartuntatautiin torjunnasta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa sekä eräissä valtion laitoksissa. Valvontaan liittyen on 12 §, asetuksenantovaltuus on 13 § ja sitten 18 §:ssä laboratoriotutkimukset. 47 §:ssä täsmennys pakollisista rokotuksista, 50 §:ssä rokotehankinnoista ja sitten 58 §:ssä laajaan tartuntavaaraan liittyvät toimenpiteet, johon tuli perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaiset täsmennykset.

Sitten 70 §:ssä myös perustuslakivaliokunnan mukainen kiireellinen päätös rajoitetoimenpiteistä, sinne muutos. Sitten 79 §:n 2 momentissa ehdotetaan selvyyden vuoksi mainittavan, että säännös koskee yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin vuoksi tehtyjä toimenpiteitä. Ja sitten 93 §:ään, Voimaantumiseen, tuli myös muutos.

Näistä muutoksista, jotka tehtiin, hallituksen esitys pohjana, valiokunta päätti pykälät yksimielisesti, ja samalla päätettiin myös, että tämä eduskunta-aloite koskien vesirokkorokotetta, esitetään hylättäväksi, koska se on tullut muualla käsiteltyksi.

Eli näin ollen valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 13/2016 sisältyvät 2.—8. ja 10.—18. lakiehdotuksen ja eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen 13/2016 sisältyvät 1. ja 9. lakiehdotuksen valiokunnan muutosehdotusten mukaisesti ja että hylätään toimenpidealoite 16/2016 ja lisäksi esitetään hyväksyttäväksi kaksi lausumaehdotusta. Valiokunta hyväksyi pykälät yksimielisesti, mutta näistä lausumaehdotuksista käytiin äänestys, ja tähän sisältyy yksi vastalause.

20.46 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tartuntatautilain uudistuksella on vaikutukset myös sisäiseen turvallisuuteen. Viranomaisten, niin valtion, kunnan kuin maakunnan, velvollisuuksiin väestönsä suojelemiseksi sisäistä turvallisuutta uhkaavilta tekijöiltä kuuluu tarttuvien tautien leviämisen ennaltaehkäisy ja torjunta.

Tämä hallituksen esitys numero 13 näiltä valtiopäiviltä uudeksi tartuntatautilaiksi parantaa merkittävästi toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia käyttää kaikkia lääketieteen torjuntakeinoja epidemian uhan ehkäisemiseksi tai jo käynnistyneen epidemian rajoittamiseksi. Torjuntakeinot on voitava ottaa käyttöön kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntatauteista vastaavan lääkärin välittömällä päätöksellä ja ulottaa koko siihen väestöön, mikä on tartuntatautiin torjunnan kannalta välttämätöntä, sillä tartuntatauti-epidemiat eivät erottele henkilöitä kotipaikkaoikeuden mukaan. Tarve koskee paitsi yleisvaaralliseksi luokiteltuja tartuntatauteja, esimerkiksi tuberkuloosia, myös joitakin valvottavia tartuntatauteja, muun muassa bakteeriperäisiä sukupuolitauteja.

Tilanteessa, jossa kansainvälinen liikkuvuus on lisääntynyt ja maassa oleskelee tuhansia henkilöitä ilman kotipaikkaoikeutta, tartuntatauti-epidemiat voivat päästä ilman tätä valtuutusta leviämään. Erityisesti rokottamattomat pikkulapset, immuunipuutos- tai syöpäsaai-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

raat, raskaana olevat naiset ja ikäihmiset, joiden vastustuskyky on madaltunut, ovat alttiita tartunnoille ja vakaville tautimuodoille.

Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys tartuntatautilaiksi sisältää erittäin merkittäviä parannuksia tartuntatautien torjuntaan. Sairaala- ja laitoshoidon liittyvien infektioiden seurannan ja torjunnan velvoite osana potilasturvallisuustyötä helpottuu. Tämä hallituksen esitys ja sen tuomat muutokset mahdollistavat terveydenhuollon toimintayksiköiden laatuvertailut ja luovat sellaisille ylipäänsä kannusteita.

Toiseksi se helpottaa mikrobilääkeresistenssin seurantaa ja sen lisääntymisen uhan torjumista. Bakteerien lääkeresistenssin globaali lisääntyminen uhkaa koko länsimaista lääketiedettä, sillä jos antibioottien teho häviää, muun muassa nykyaikainen leikkaushoito ei enää ole mahdollista ja pieneenkin tulehdukseen voi menehtyä. Esityksessä tulee valtuudet torjuntatoimille ja seurantarekistereille.

Kolmanneksi, tuhkarokko on määritelty yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Tuhkarokko on Suomesta rokotuksilla hävitetty tauti, mutta rokotuskattavuus on joillakin paikkakunnilla ja yhteisöissä laskenut hälyttävän alas. Tuhkarokko on herkimmin tarttuviin kuuluva virustauti, johon liittyy merkittävä kuoleman ja vammautumisen riski. Viime vuonna on enenevästi esiintynyt tapauksia, joissa olisi ollut tärkeää määrätä altistuneita muun muassa eristykseen. Pääkaupunkiseudun antroposofisessa opetuslaitoksessa oli hiljattain puhjeta laaja epidemia.

Neljänneksi tämä helpottaa epidemian selvittämisessä käytettävien tietolähteitten saamista. Tällä hallituksen esityksellä annetaan lakiin kirjattu mahdollisuus selvittää mahdollisesti taudinaiheuttajille altistuneiden yhteystietoja. Nykyisinhän tämä toiminta on torjuntatoimien viivettä aiheuttavien tutkimuslupien varassa. Suuren, vakavia tautitapauksia aiheuttavan elintarvike- tai vesivälitteisen epidemian, jollainen ilmeni Saksassa muutama vuosi sitten EHEC-bakteerin aiheuttamana, selvitystyö tehostuu merkittävästi uuden lain suomien tiedonsaantivaltuuksien perusteella.

Viidenneksi terveydenhuollon henkilöstön rokotukset potilaiden suojaamiseksi: tällä hallituksen esityksellä selvennetään työnantajan ja työntekijän vastuita ja velvollisuuksia eri töiden soveltuvuutta ajatellen.

Kuudenneksi rokotusten kattavuuden parantaminen ja tehon ja haittavaikutusten seuranta: tällä hallituksen esityksellä mahdollistetaan rekisteritiedon tehokkaampi käyttö rokotusten kattavuuden, tehon ja hyödyn arvioimiseksi nopeasti sekä myös harvinaisten haittavaikutusten havaitsemiseksi.

Ja seitsemänneksi karanteeni- ja eristystoimien päätöksenteon sujuvoittaminen yleisvaarallisten tautien kohdalla: tämä hallituksen esitys antaa paremmat valtuudet paikallisille toimivaltaisille viranomaisille ja määrittelee korvaukset työstä poissaolojen takia.

Arvoisa herra puhemies! Tämä nykyinen tartuntatautilakimme vuodelta 86 on monin osin pahoin vanhentunut eikä vastaa enää muuttuneen toimintaympäristön tarpeita. Tartuntatautien torjunnan kehittäminen on tärkeä osa kansallista kokonaisturvallisuutta, ja näitä edellä mainitsemiani uudistuksia on valmisteltu usean vuoden ajan kaikkien keskeisten toimijoiden ja laajan asiantuntijaryhmän toimesta.

Arvoisa puhemies! Olen erityisen onnellinen, että tämä pitkittynyt tartuntatautilain käsittely saatiin tähän pisteeseen, että valiokuntamme puheenjohtaja pystyi esittelemään miehintömme ja saamme, vaikkakin hieman myöhässä mutta kuitenkin, tämän lain pian voimaan.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

20.52 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Sosialidemokraatit jättivät asiasta vastalauseen, mutta hyväksyimme kaikki pykälät sellaisinaan, kuten valiokunnan puheenjohtaja meille äsken esitteli.

Ensinnäkin tätä lakia on odotettu pitkään. Meillä eri asiantuntijoitten toivomukset liittyivät siihen, että kentällä on hyvin erilaisia toimintakäytäntöjä eikä ollut selkeätä ymmärrystä siitä, miten tämän lain toimialaan liittyen tulisi toimia eri tilanteissa, ja yllätyksenä oli myös se, että eri puolilla Suomea nämä toimintakäytännöt olivat muotoutuneet erilaisiksi. Sen takia on ehdottoman tärkeä ja hyvä, että meillä tämä lakiesitys on nyt tässä pisteessä, että saamme valtakuntaan yhtenäiset toimintakäytännöt ja ymmärryksen siitä, mitä tämä tartuntatautilain kokonaisuudistus konkreettisesti tarkoittaa.

Mutta tämän keskustelun yhteydessä asiaa lähestyttiin myös vähän eri näkökulmista ja asiat vähän rönsyilivät myös tämän tartuntatautilain ulkopuolisiin asioihin, minkä takia sitten tähän rakennettiin kaksi lausumaehdotusta, joita meidän tulkintamme mukaan ei tarvita, minkä takia näemme, että näitä lausumaehdotuksia ei tulisi tehdä. Eli valiokunnan mietintöön sisältyy kaksi lausumaehdotusta, joiden mukaan hallituksen tulee selvittää lain vaikutuksia hoitoon hakeutumiseen ja sen kustannuksia sekä tarve rekisteröidä nykyistä kattavammin hoitoa saaneet ulkomaalaiset. Asiantuntijakuulemisten perusteella emme pidä todennäköisenä, että tartuntatautilaki esitetyssä muodossaan toimisi erityisenä vetovoimatekijänä ja että tämän lain pohjalta erityisesti pitäisi tehdä kyseisiä selvityksiä. Tästä syystä emme yhdy valiokunnan mietinnössä esitettyihin lausumiin. Mielestämme kyseisiin selvityksiin tarvittavat resurssit tulisi ennemmin käyttää esimerkiksi tartuntatautien ehkäisyn kehittämiseen.

20.54 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn edellisiin puhujiin siinä, että olen erittäin tyytyväinen, että tämä pitkään jumissa ollut tartuntatautilaki nyt saatiin etene-mään.

Nostan tästä yhden näkökulman esille, joka on ehdotuksen 47 §, pakollinen rokotus, jonka mukaisesti valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää järjestettäväksi pakollinen rokotus, mikäli kattava rokottaminen on välttämätöntä väestön tai sen osan hengelle ja terveydelle vakavaa vahinkoa aiheuttavan yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Tässä pykälässä veloitetaan kunta pakollisen rokotuksen järjestäjäksi. Pidän tätä toimivaltaa valtioneuvostolla erittäin tärkeänä, sillä olen huolestunut siitä, että rokote-kattavuus Suomessa tietyillä alueilla on romahtanut. Esimerkiksi Pietarsaaren alueella on tilanne, jossa tietyissä ikäryhmissä erittäin tärkeitä rokotteita on jätetty antamatta jopa yli puolelle lapsista. Pidän erittäin perusteltuna, että valtioneuvosto nyt pohtisi sitä, missä vaiheessa tätä sille osoitettua toimivaltaa tulisi käyttää, koska tämä pykälä antaa mahdollisuuden käyttää sitä toimivaltaa alueellisesti ja määrätä tietty rokote pakolliseksi tietyllä alueella. On muistettava, että rokottamaton lapsi ei vaaranna pelkästään itseään vaan hän vaarantaa kaikki kanssaihmiset ympärillään ja meillä ei ole sellaisia rokotteita, jotka antaisivat varmasti sataprosenttisen suojan kaikille, ja tästä niin sanotun laumaimmuniteetin muodostumisesta on huolehdittava. Tämä on mielestäni sellainen pohtimisen arvoinen paikka.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 13/2016 vp sisältyvien 1.-18. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista

Hallituksen esitys HE 156/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 13/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 13/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu asiasta alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja Hassi.

Keskustelu

20.57 Satu Hassi vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on melko yksinkertaisesta asiasta kysymys. Hallitus esittää rajattavaksi asuntoihin liittyviä korjausavustuksia siten, että ne keskitettäisiin asioihin, jotka liittyvät asuntojen esteettömyyteen eli siihen, että huonokuntoisemmatkin ihmiset ja vanhat ihmiset pystyisivät mahdollisimman pitkään asumaan kotona. Nämä ovat sinänsä ihan hyviä tavoitteita. Valiokunta pitää hyvänä sitä, että uudessa avustusjärjestelmässä siirrytään niin sanottuun jatkuvaan hakuun, ja myös sitä, että avustusten myöntäminen siirretään kunnilta ARAlle.

Tähän esitykseen liittyy kuitenkin myös ongelma, johon valiokunta on kiinnittänyt huomiota sekä mietinnössä että sitten vielä vahvemmin siihen jätetyssä vastalauseessa, jonka allekirjoittajista olen itsekkin yksi. Nimittäin tässä samalla lakkautetaan asuntojen energiaavustukset ja niin sanotut terveyshaitta-avustukset. Valiokunta kokonaisuutena katsoo, että jokin järjestelmä pitäisi olla, jos ei se, mikä on ollut ennen, niin kuitenkin jokin järjestelmä pitäisi kehitellä siihen, että voitaisiin avustaa vaikeimmassa tilanteessa olevia ihmisiä, jotka ovat sairastuneet kotinsa homevauriosta ja kosteusvaurioista ja joutuneet tilanteeseen, jossa eivät oikeastaan pysty asumaan kotonaan mutta eivät sitä kotia voi myydäkään, kun sen arvo on romahtanut. Nämä ovat hyvin vaikeita tapauksia, ja jokin järjestelmä heille pitäisi olla. Tässä on ilmeisesti kysymys myös vähän ympäristöministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön välisestä pallottelusta, mutta kaiken kaikkiaan joku ratkaisu tähän asiaan pitäisi löytää.

Vastalauseessa kiinnitetään huomiota (Puhemies koputtaa) myöskin siihen, että energiaavustusjärjestelmää tarvitaan jatkossakin.

20.59 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Juuri näin kuin valiokunnan puheenjohtaja esitteli, tässä on kahdesta asiasta kysymys. Aikaisempi korjaus-, energia- ja terveyshaittaavustus lakkautetaan, ja jäljelle jää korjausavustus. Hyvä näin. Sillä edistetään vanhusten ja vammaisten henkilöiden kotona asumista, hissirakentamista, esteettömyyttä ja näin poispäin, ja tiedämme, että se on varsin tärkeä asia.

Ongelma on tosiaan se, että osa niistä avustuksista, joita tällä hetkellä on ollut, poistuu eli tämä terveyshaitta-avustus ja energia-avustus. Tässä vastalauseessa, jonka sosialidemokraatit ja vihreät ovat tehneet, esitetään lausumaa siihen, kun tuo terveyshaitta-avustus poistuu ja näillä ihmisillä on edelleen se ongelma, että he ovat sairastuneet, mutta ei käytännöllisesti katsoen paikkaa, missä asua. Tähänkin saakka se on ollut muutamia kymme-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

niä henkilöitä ja perheitä, jotka ovat tätä avustusta saaneet, mutta se on ollut heille hyvin tärkeää ja myöskin psyykkisesti tärkeää, koska silloin, kun ihminen sairastuu, ollaan niin vaikeassa tilanteessa, että pienikin kädenojennus auttaa myös tähän tervehtymiseen.

Eli tämä lausumaehdotus kuuluu näin: "Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa välittömästi poistettavaksi esitettävien terveyshaista- ja energia-avustusten kehittämiseen tähtäävän valmistelutyön niin, että laki uudistetuista terveyshaista- ja energia-avustuksista tulee voimaan samaan aikaan käsittelyssä olevan esityksen kanssa."

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 156/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalainojen korkotuesta annetun lain, aravalain ja avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 155/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 12/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 155/2016 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle veroasioita koskevasta tiedonvaihdesta Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 166/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 166/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 17/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 90/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Pelastusopistosta annetun lain ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 157/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 18/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 18/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

21.03 **Mika Raatikainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys 157, mikä koskee ammattikorkeakoulututkintoon johtavan pelastustoimen päällystökoulutuksen koulutusvastuuta ja tutkinnonanto-oikeutta, siirretään Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle 1.1.2017 lukien. Tämä tavoite siirtää koulutus Poliisiammattikorkeakouluun on järkevä, koska se tarkoittaa käytännössä sitä, että koulutusta tullaan kehittämään edelleen, suunnittelu ja taloudenpito tehostuvat, ja on erinomaista, että sisäisen turvallisuuden oppilaitosten välinen synergia paranee. Poliisiammattikorkeakoulusta löytyy asiantuntijoita ja kokemusta, jotka ovat tärkeitä seikkoja pelastusalan ammattikorkeakouluopetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Poliisiammattikorkeakoulu myös mahdollistaa paremmin moniviranomaisyhteistyön kehittämisen.

On myös hyvä huomioda, että pelastusalan ammattikorkeakoulutuksen rahoitus tapahtuu jatkossa kokonaisuudessa pelastustoimen toimintamenoista eikä poliisin määrärahoja kohdenneta pelastustoimen päällystökoulutukseen. On myös tärkeää, että pelastustoimen koulutuksesta ei siirretä taloudellisia resursseja poliisin puolelle.

Pelastusalan ammattikorkeakoulututkintoon koulutettavalta edellytetään tiettyjen terveystieteiden ja toimintakykyyn liittyvien vaatimusten täyttämistä, jotta hän selviytyy opiskelusta ja käytännön tehtävistä ja harjoittelusta. Mielestäni on perusteltua, että pelastusalan ammattikorkeakoulututkintoon koulutettavalta on tarpeen edellyttää myös rehellisyyttä ja luotettavuutta, jota arvioidaan hakijasta tehdyn turvallisuusselvityksen perusteella. Vastaava edellytys koskee voimassa olevan lain mukaan myös Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoita. Poliisiammattikorkeakoululla olisi oikeus asettaa myönteisen valintapäätöksen ehdoksi se, että koulutukseen hakeutuvasta tehdään ennen opintojen aloittamista turvallisuusselvityksestä annetun lain mukainen turvallisuusselvitys. Ehdollinen valintapäätös tarkoittaisi sitä, että turvallisuusselvityksestä ilmenevien seikkojen perusteella lopullinen valintapäätös voisi olla kielteinen. Ehdotettu säännös koskisi kaikkeen koulutukseen opiskelijoiksi hakeutuvia.

Poliisikoulutukseen otettavia koskevat korostuneesti rehellisyyden ja luotettavuuden vaatimukset. Esityksen perusteluista ilmenee rehellisyyden tarkoittavan sitä, että opiskelijaksi otettava ei ole syyllistynyt rikoksiin. Mielestäni tämä on kohtuullinen vaatimus myös pelastustoimen päällystökoulutukseen tulevilta henkilöiltä. Rehellisyyttä ja luotettavuutta arvioidaan turvallisuusselvitysten perusteella. Vaikka pelastusalan opiskelijoilla on erilainen tehtäväala kuin poliisilla, rehellisyyden ja luotettavuuden vaatimukset on hyvä ulottaa

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

myös pelastusalan ammattikorkeakoulututkintoa opiskeleviin, joista koulutusvastuun siirron myötä tulee Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoita. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 157/2016 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 120/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 25/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 120/2016 vp sisältyvien 1.-33. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten hyväksymiseksi sekä laeiksi ohjeiston muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merityösopimuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 167/2016 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 7/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 167/2016 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

22. Lakialoite laiksi eläinsuojelulain 20 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 49/2016 vp Satu Hassi vihr ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

21.07 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen varsinainen pihvi sisältyy pykälämuutokseen, eläinsuojelulain 20 §:ään ja siinä kohtaan, joka tulisi kuulumaan näin: "Jos jollekin eläinlajille ei voida käytettävissä olevan tietämyksen mukaan järjestää eläinsuojelullisesti hyväksyttäviä olosuhteita eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä tai jos jonkin eläinlajin pitämistä eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä ei voida käytettävissä olevan tietämyksen mukaan pitää eläinsuojelullisesti hy-

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

väksyttävänä, maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan kieltää eläinlajin pitäminen eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä."

Taustalla on kaksi asiaa: ensinnäkin se, että Suomen ainoa delfinaario on tänä vuonna lopettanut toimintansa, kun Särkänniemen delfinaario Tampereella siirsi delfiinit Kreikkaan, joka siirto sinänsä herätti paljon kritiikkiä eläinsuojelijoiden keskuudessa, ja toisaalta sitten se, että jo pitempään tieteellinen tutkimus on osoittanut sen, että delfiinien pitämistä vangittuina ei voida pitää eläinsuojelullisesti hyväksyttävänä. Delfiinille lajityypillistä käytöstä on aktiivinen liikkuminen laajalla alueella, sosiaalisuus, metsästäminen ja ympäristön tutkiminen eräänlaisen kaikuluotauksen avulla. Delfiinit liikkuvat luonnossa hyvinkin pitkiä matkoja. Luonnollisia elämäntapojaan delfiini ei voi toteuttaa delfinaarioiden ja eläintarhojen altaissa. Tällaiset luonnottomat olot aiheuttavat delfiineille stressiä ja lisäävät aggressiivista käytöstä. Lisäksi ne ryhmät, joita on eläintarhoissa ja delfinaarioissa, ovat ihmisen valitsemia, ne eivät ole delfiinien itse muodostamia ryhmiä.

Tämä tieto on sinänsä ollut pitkään, että eläinsuojelullisesti nykytiedon valossa ei ole hyväksyttävää pitää delfiineitä vangittuna, ja kun Suomen ainoa delfinaario on juuri lopettanut, niin nyt olisi hyvä tilaisuus muuttaa Suomen lainsäädäntöä siten, että laki antaisi valtuutuksen maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kieltää tämä toiminta, koska tavallaan ikään kuin luonnollista lobbaria sille, että joku vastustaisi tätä muutosta juuri nyt, ei ole juuri siksi, että delfinaariota ei enää ole.

Sen lisäksi tietysti on muitakin merinisäkkäitä, joiden pito eläintarhoissa ja sirkusesityksissä ei nykytiedon valossa ole eläinsuojelullisesti hyväksyttävää. Näitä muita merinisäkkäitä tietääkseni edelleen Suomessa jossain on, mutta kuitenkin katsoisin, että nyt olisi oikea hetki tehdä tämä lakimuutos, josta sinänsä eduskunnassa on keskusteltu jo 20 vuotta sitten. Silloin kun olin itse ihan uusi kansanedustaja 90-luvun alussa, vihreä ryhmä nosti tämän asian esille, mutta silloin se ei johtanut mihinkään juuri siksi, että silloinen hallitus ei halunnut astua Tampereen delfinaarion varpaille.

21.11 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ensin minä kiitän edustajia Hassi ja Kärnä, että olette tehneet lakialoitteen, joka koskee eläimiä, sillä täällä salissa todella harvoin puhutaan eläinten hyvinvoinnista tai eläinten asioista yleensä. Harmi, että nyt on niin myöhäinen ajankohta, että salissa ei enää monta ihmistä ole, mutta hyvä, että kuitenkin puhutaan.

Suomessahan on 650 000 lemmikkieläinkoiraa, metsästyskoiraa, kissoja valtava määrä ja muita eläimiä ihmisillä. Sitten on tuotantoeläimet ja sitten on villieläimet, ja eläinten hyvinvointi kiinnostaa tänä päivänä.

Kuten lakiesityksessä esitetään, kaikkien eläinlajien pitämistä eläintarhoissa ei voida pitää eläinsuojelullisesti hyväksyttävänä. Delfiinien kohdalla asiasta käytiin kiivasta keskustelua hiljattain, jokainen muistaa varmaan sen. Eläinsuojelulakia uudistetaan. Vanha on jo yli 20 vuotta vanha. Suomen lainsäädäntö pitää päivittää myös tämän lakiuudistuksen myötä. Eläinten yleistä hyvinvointia ja sen edistämistä kannattaa yli 90 prosenttia kansalaisistamme. Luku on paljon suurempi kuin joitakin vuosia sitten.

Tällä lakiesityksellä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan kieltää eläinlajien pitäminen eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä, jos eläinsuojelullisesti hyväksyttäviä olosuhteita ei voida järjestää. Kannatan siis edustaja Hassin tekemää lakialoitetta.

On tärkeää, että eläinsuojelulain kokonaisuudistus, joka nyt on juuri käsitteillä ja toivotavasti ensi vuoden loppuun mennessä on uudistettu, onnistuisi kaikkien eläinten kohdalla,

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

että siitä tulisi paljon parempi laki eläinten suhteen kuin edellisestä. Eläin ei ole esine. Eläin tuntee, eläin ymmärtää. Sillä on itseisarvo. Myös täytyy ajatella sitä, että me emme voi ummistaa silmiämme siltä tosiasialta, mitä tapahtuu myös Suomen rajojen ulkopuolella, muun muassa tämä trofeemetsästys Afrikassa, jolloin esimerkiksi leijonia, tiikereitä asetetaan karsinaan ja niitä myös jalostetaan vaikka määrätyn väriseksi ja sitten saa ostaa kortin ja sillä mennä metsästämään tämä eläin, joka on ahdistettu jo valmiiksi nurkkaan. Myös sieltä laitumelta pääsee villieläimiksi, ja näin ollen se alkuperäinen laji voi kärsiä hyvin paljon. On myös Koreassa, Kiinassa, monessa muussa maassa tänä päivänä koirien järkyttävää kidutusta, muun muassa koiria voidaan heittää kuumaan veteen, kissojakin, tai elävänä alkaa vetää turkkia pois päältä, lyödä sen takia, jotta se liha, joka koirasta tai kissasta tulee, olisi potenssia nostavaa — elikkä uskomuksiin perustuvaa lihansyöntiä kidutamalla eläintä. Sitten on pentutehtailu. Sitä on Suomessakin, hyvin paljon Romaniassa, Irlannissa, Itäblokin maissa, Virossa. Siihen on puututtava.

Sen takia eläinten hyvinvointi on todella tärkeää, että ihminen usein määrittelee sen, kuinka eläin voi. Ihmisellä on suuri vastuu, ja se on moraalinen vastuu. — Kiitos!

21.16 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, että kaikki eläimet eivät sovellu eläintarhaan, ja itselleni tämä ajatus pälkähti päähän viimeistään silloin, kun vierailin Moskovan suuressa sirkuksessa, jossa näin moottoripyörällä ajavan ja samalla tupakkaa polttavan karhun. On hyvä, että tällaista toimintaa Suomessa ei ole, ja aivan kuten edustaja Elomaa puheessaan totesi, meidän on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, mitä maamme rajojen ulkopuolella tapahtuu.

Tämä vihreiden eduskuntaryhmän ja edustaja Hassin tekemä lakialoite on varsin kannatettava, ja sen jälkeen saamme keskusteluun itse tekemäni aloitteen, jossa halusin täydentää tätä sinällään hyvää ja perusteltua vihreiden aloitetta. Omassa aloitteessani näiden äsken todettujen asioiden lisäksi todetaan, että lainsäätäjän tulisi tämän lisäksi varmistaa, että lainsäädännön muutosten myötä eläintarhoista ja sirkuksista mahdollisesti poistettavat, luonnossa selviytymään kykenemättömät eläimet lopetetaan asianmukaisesti eikä niitä esimerkiksi siirretä kolmanteen maahan vastaaviin tai huonompiin tarhaolosuhteisiin. Tämä on juuri se, mitä tapahtui Särkänniemen tapauksessa: yritys teki päätöksen lopettaa delfiiniä pitäminen eettisistä syistä, mutta ongelma ratkaistiin sillä, että nämä luonnossa selviytymään kykenemättömät eläimet, joita ei voida luontoon vapauttaa, siirrettiin vastaaviin tarhaolosuhteisiin muualle. En itse voi kannattaa sellaista politiikkaa, jossa lähdetään siitä, että poissa silmistä on poissa mielestä, en missään tapauksessa. On tietysti hyvä, että tällä vihreiden aloitteella tähdätään täsmällisesti siihen, että merinisäkkäiden pito kielletään, ja nyt varmastikin asia voidaan toteuttaa, kun Särkänniemessä delfiineitä ei enää ole, ja varmistetaanhan tällä tietysti se, että uusia tarhoja ei synny eikä vaikkapa joku miljardööri Suomeen sitten merinisäkkäitä omaksi ilokseen tuota.

Mutta koska tämä aloite ei ota kantaa siihen, mitä näille kielletyille eläimille tämän jälkeen tehdään, haluan tässä esittää kyllä edustaja Hassille kysymyksen: Mikä teidän näkökantanne on? Oletteko valmiita ratkaisemaan tämän ongelman sillä, että te hyväksytte sen, että näitä eläimiä esimerkiksi siirrellään sitten muualle, ulkomaille vastaaviin olosuhteisiin, eikä niitä sitten käsitellä asianmukaisesti kotimaassa?

21.19 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen osalta olemme harkinneet asian siten, että kun tarkentavat asiat jäisivät maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

määrättäväksi, niin myöskin sitten tämä asia, johon edustaja Kärnä on nyt omalla muuten lähes samalla aloitteellaan ottanut kantaa, jäisi myöskin sitten valmisteltavaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksen valmistelun yhteydessä, jotta se tulisi kunnolla asiantuntevasti valmistelluksi.

Itse en sinänsä ole Tampereella Tampereen kaupunginvaltuutettuna ollut kannattamassa delfiinien siirtoa Tampereelta toiseen eläintarhaan, toiseen delfinaarioon. Ja valitettavasti minun on edustaja Kärnästä käsitystä oikaistava siinä suhteessa, että Tampereen Särkänniemen delfinaarion lopettaminen ei ensisijaisesti johtunut eettisistä syistä, vaan se johtui siitä, että delfinaario oli muuttunut kannattamattomaksi, mikä sinänsä johtui siitä, että suuren yleisön keskuudessa delfinaario oli muuttunut vähemmän hyväksyttäväksi. Sen takia siellä kävi vähemmän ihmisiä ja se oli muuttunut kannattamattomaksi. Jos Särkänniemi Oy:n johto olisi toiminut eettisesti, se olisi mielestäni jo vuosia aikaisemmin ryhtynyt valmistautumaan siihen tilanteeseen, jolloin delfinaario on suljettava — koska se oli selvä asia, että se jonain päivänä tulee eteen — ja ryhtynyt muiden eurooppalaisten delfinaarioiden kanssa rakentamaan sellaista ikään kuin siirtymäpaikkaa delfiineille, jossa ne voidaan totuttaa sitten takaisin meriveteen ja luonnon olosuhteisiin ja päästää sitten vapauteen.

Sinänsä kaikesta siitä, minkä edustaja Elovaara, anteeksi (Ritva Elomaa: Elomaa!) — Elomaa, (Ritva Elomaa: Ei se mitään!) meillä on ympäristövaliokunnassa kolleganne edustaja Elovaara, niin siksi sotkin — Elomaa toi esille, olen samaa mieltä ja haluaisin lisätä vain sen, että todella sen jälkeen, kun nykyinen eläinsuojelulaki on tehty, niin tieto (Puhemies koputtaa) esimerkiksi eläinten persoonallisuuksista, sosiaalisista suhteista ja tunteista on lisääntynyt valtavasti.

21.21 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on kyllä erittäin kannatettava. Itse olen kyllä eläinsuojelun puolella. Mutta tuo Kärnästä tekemä lisäaloite, tai mikä se nyt onkaan, on erittäin kannatettava. Kyllä kun sitä eläintä lähdetään liikuttelemaan, varsinkin kun tuonne Kreikkaan asti täältä, niin sehän on kiduttamista. Kyllä se pitää pystyä silloin lopettamaan. Minulla esimerkiksi henkilökohtaisesti on koira suurin piirtein aina ollut, ja se tilanne, kun sen joutuu lopettamaan, ei ole mikään mukava, mutta kuitenkin se on sille eläimelle paras. Eihän tuommoinen rahtaaminen ole mistään kotoisin. Että kyllä edustaja Kärnä on tehnyt hyvää työtä tuossa lakialoitteessa.

21.22 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Hakkarasta tuesta tälle aloitteelle, josta seuraavaksi sitten keskustelemme, ja kiitän myös edustaja Hassia hänen vastauksestaan. On varmastikin niin, että asia voidaan hoitaa myös sillä tavalla, että maa- ja metsätalousministeriössä tämä pohditaan sen asetuksen kautta. Mutta tästäkin huolimatta haluaisin itse lähteä siitä, että lainsäätäjä kantaa sen vastuun säätämästään laista ja myös määrittelee tällaisen selkeän perusfundamentin, että mikäli näitä kiellettyjä eläimiä ei voida syystä tai toisesta vapauttaa luontoon, luonnonmukaiseen ympäristöönsä, ne on tässä tapauksessa lopetettava. Minä näen, että se on vastuun kantamista ja vastuullista politiikkaa ja näin tulisi pyrkiä toimimaan.

21.23 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on otettu nyt muitakin asioita vähän esille, eläinsuojelulain uudistamista, ja edustaja Elomaa otti kokonaisvaltaisesti tämän asian esille. Tämä on juuri näin, ja tämä tulee meille varmaan ensi vuoden aikana, ja käydään laajamittainen keskustelu ja kuullaan asiantuntijoita. Minä haluan tässä kohtaa jo

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

tuoda esille sen, että meillä on äärimmäisen korkea eettinen taso hyötyeläimien pidossa ja suurimmaksi osaksi myöskin lemmikkieläimien pidossa.

Kun tässä puhutaan Tampereen delfiineistä, niin kyllä edustaja Hassi otti esille sen, ettei tämä ollut eettinen ongelma. Tämä oli kannattamattomuuden myötä tullut ratkaisu. Ehkä tässä oli myös sitä, että kyseiset päättäjät eivät olleet valmiita, uskaltaneet tehdä päätöstä siitä, mihin suuntaan tätä asiaa viedään. Tämä asia velloi, velloi pitkään, ja tuli tällainen tilanne, että sitten kuitenkin pois silmistä, jotta päästiin asiassa eteenpäin.

Kun tässä lakiesityksessä nyt esitetään, että se koskee muitakin eläinlajeja ja tulee olla pysyvästi myöskin tämä hyväksyttävä olosuhde, niin kyllähän tässä tulee esille myös se, että meidän pitää ottaa mukaan kaikella tavalla kaikki tarhatut eläimet, jotka ovat näytteilyssä, ja olla valmiita ratkaisemaan samalla tavalla, samansuuntaisesti tämä asia.

21.24 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin nyt vielä edustaja Hakasen puheenvuoron jälkeen tarkentaa, että se on sinänsä tiedetty epäeettiseksi jo kauan, että delfiineitä pidetään delfinaarioissa, mutta valitettavasti ne motiivit, jotka saivat Särkänniemi Oy:n lakkauttamaan delfinaarion, eivät liittyneet etiikkaan vaan siihen, että delfinaario oli muuttunut kannattamattomaksi. Toki tamperelaisena, Tampereen asukkaana ja tamperelaisena kaupunginvaltuutettuna, olisin ollut hyvin mielissäni, jos ne Särkänniemen päätöksen motiivit olisivat olleet eettiset, mutta silloin mielestäni Särkänniemi Oy olisi jo monta vuotta aikaisemmin lähtenyt todella valmistautumaan siihen, että ne delfiinit voidaan tällaisen siirtymä- ja totutteluvaiheen jälkeen sitten oikeasti vapauttaa mereen eikä sitten vaan siirtää toiseen vankilaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

23. Lakialoite laiksi eläinsuojelulain 20 a §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 48/2016 vp Mikko Kärnä kesk

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 23. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

21.26 Mikko Kärnä kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En usko, että aloite tämän enempää esittelyä kaipaa. Totean vain, että se on täysin yhtenevä vihreän eduskuntaryhmän tekemän aloitteen kanssa mutta siinä todetaan, että tämän lisäksi on varmistettava, että lainsäädännön muutosten myötä eläintarhoista ja sirkuksista mahdollisesti poistettavat luonnossa selviytymään kykenemättömät eläimet lopetetaan asianmukaisesti eikä niitä esimerkiksi siirretä kolmanteen maahan vastaaviin tai huonompiin tarhaolosuhteisiin. Itse toivon, että nyt kun eläinsuojelulakia ollaan uudistamassa, niin tässä yhteydessä, kun asia valiokuntaan tulee, niin myös tämä vihreiden eduskuntaryhmän ja allekirjoittaneen aloite käsittelyyn sitten etenee.

Pöytäkirja PTK 112/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

24. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 11.11.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.26.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen